LETO VII. ŠT. 27 (316) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 4. JULIJA 2002

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERÇUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 0,93 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

OB TEKMOVANJU SEGHIZZI

V teh dneh poteka v Gorici, in to cel teden, mednarodno pevsko tekmovanje Seghizzi. Najprej bo na vrsti komorna glasba oz. solopetje. Sledilo bo zborovsko tekmovanje, ki ima v Gorici zelo močno in dolgo tradicijo. Od začetnih prvih poskusov na deželni, nato na deželni mednarodni ravni (Italija, Avstrija, Slovenija) se je ta zborovoska manifestacija kasneje preoblikovala v veliko in sedaj že evropsko ter svetovno glasbeno prireditev. Gotovo je že v samem državnem okviru v Italiji, skupaj z Arezzom, najbolj vidna in razvejana zborovska prireditev.

Ne bomo se na tem mestu spuščali v glasbene aspekte, seveda najbolj pomembne, tega goriškega festivala. Oglejmo si nekoliko prva leta nastanka in ne vedno lahke uveljavitve v sami Gorici.

V zgodnjih šestdesetih letih prejšnjega stoletja je Gorica doživela vrsto korenitih sprememb. Začeli so se prvi večji obmejni stiki z Novo Gorico, odpiralo se je tako navznoter kot navzven. Prišlo je celo do prvih medobčinskih uradnih stikov med Gorico in Ljubljano. Zlasti pa naj omenimo prav prvo mednarodno sodelovanje (z Avstrijo in Slovenijo - Jugoslavijo) prav na zborovskem področju s tekmovanjem Seghizzi. Pri tem je še zlasti omembe vreden nastop slovenskih zborov tako iz Slovenije kot iz našega prostora, goriškega in tržaškega. Vse to je še malo prej slabo kazalo zaradi opozicije nacionalističnih krogov.

Letošnja mednarodna tekmovalna zborovska prireditev spet prinaša nastop številnih pevskih zborov z vseh delov sveta. Med njimi so predstavniki Filipinov, ZDA, Rusije, Avstrije, Slovenije, Nemčije, Španije itd. Za Slovenijo se bo predstavil Komorni zbor iz Nove Gorice. Ta pa je tudi obenem edini slovenski zbor na tej prireditvi. Včasih smo imeli tudi kak naš boljši zbor z Goriškega ali Tržaškega. Letos pa tega ni. Škoda, saj prav prisotnost slovenskega zbora iz našega prostora lahko pokaže na slovensko prisotnost tu. Po drugi strani pa vemo, da to ni vedno lahko izvedljivo.

V prejšnjih letih so ob zborovskem tekmovanju posamezni zbori tudi radi nastopali pri nedeljskih mašah v Gorici. Tako je na primer pri slovenski maši na Travniku pel, recimo, nizozemski zbor iz Venla, mesta, ki je pobrateno z goriško občino. Nato so nastopili češki zbor iz Libereca, toskanski mešani zbor iz Arezza, švedski mešani zbor iz Stockolma, finski moški zbor iz mesta Espo itd. Tudi to je bil gotovo lep korak k medsebojnemu spoznanju med narodi, pa tudi seznanjanju s slovensko stvarnostjo v Gorici.

Danes imamo v Gorici novo odprto, demokratično in evropsko naravnano občinsko upravo. In prav zato je spet ta velika mednarodna kulturna manifestacija izziv za nove čase, za Evropo in za Gorico v teh skupnih novih procesih.

ANDREJ BRATUŽ

PRESELILI SMO SE S PLACUTE NA TRAVNIK

Našim cenjenim sodelavcem in bralcem sporočamo, da so se
S ČETRTKOM, 4. JULIJA,
uredništvo in uprava
NOVEGA GLASA,
GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE,
PASTIRČKA in
ZADRUGE GORIŠKA MOHORJEVA
preselili v prenovljene prostore nad Katoliško knjigarno na Travniku št. 25 v Gorici. Naše telefonske številke ostajajo nespremenjene.
Slovo od stoletne slovenske stavbe na Placuti in neprekinjenega delovanja v njej je težko za vse.
Ostanite nam zvesti tudi na Travniku!
UREDNIŠTVO

OSEBNE IZKAZNICE IN DVOJEZIČNI NAPISI

ČRN TEDEN ZA NAŠO SKUPNOST

IVAN ŽERJAL

FOTO KROMA

Verjetno ne bomo pretiravali, če bomo zapisali, da je bil prejšnji teden za našo narodno skupnost črn in zelo slab. V nekaj dneh sta nas pretresla dva dogodka: v Nabrežini so orožniki prijavili lastnika pekarne in knjigarne zaradi tega, ker je slovenski napis nad vrati trgovine imel enako velikost (se pravi enako dostojanstvo) kot italijanski in da je bil celo pred slednjim, torej na levi strani. Orožniki so se pri tem sklicevali na zastareli fašistični kraljevi odlok iz leta 1940, ki določa prednost italijanskega pred drugimi jeziki. Če bi bili dosledni, bi morali po celi Italiji prepovedati napise, kot so npr. bar, hotel, pub idr. Vendar v sami Nabrežini so "bari" ostali, "pekarna" pa je morala izginiti ("knjigarna" je, hvala Bogu in njenemu lastniku, še na svojem mestu). Mnogi povezujejo ta dogodek z dejstvom, da po zadnjih volitvah upravlja občino desna sredina, čeprav poveljnik orožnikov in občinska uprava - ki se je sama znašla v precepu - to zanikata. Vendar se človek res težko otrese občutka, da gre za ustrahovanje naših ljudi. Tako je dogodek razumela tudi naša javnost, ki je ogorčena.

STRAN 3

PRVA SEJA OBČINSKEGA SVETA

NOV VETER NA GORIŠKI OBČINI

FOTO BUMBACA

Novoizvoljeni goriški občinski svet se je prvič sestal v petek, 28. junija. Za to prvo srečanje goriških svetovalcev je v mestu vladalo veliko zanimanja in občinska dvorana je bila premajhna, da bi lahko sprejela številne poslušalce. V novem občinskem svetu ima levosredinska večina 24 svetovalcev, desnica pa 16. Med večinskimi svetovalci je kar sedem Slovencev, največ iz vrst Slovenske skupnosti, izvoljenih na listi Marjetice. Nastop župana Brancatija je pozdravil dolg aplavz, kar se je zgodilo prvič. Po prisegi je župan predstavil odborniško ekipo in program dela za petletni mandat. Sam si je pridržal pristojnosti glede načrtovanja, odnosov z javnostjo, tiskovni urad ter prostovoljske dejavnosti. Podžupan Alessandro Bon pa bo odgovoren za okolje in promet. Slovenski odbornik Damijan Terpin bo skrbel za čezmejno sodelovanje in za slovensko in furlansko manjšino. V odboru so še Silvano Ceccotti (zdravstvo in sociala), Claudio Cressati (kultura, turizem, trgovina, univerza), Maurizio Salomoni (finance, proračun, šolstvo), Bruno Crocetti (urbanistika, javna dela, premoženje), Maurizio Di Matteo (decentralizacija, demografska vprašanja, mestna policija, stanovanjska vprašanja) in Ottavio Romano (osebje, mladina, šport, civilna zaščita in zelene površine).

Pred posegom župana sta spregovorila slovenska svetovalca Božidar Tabaj in Nataša Paulin, najprej v slovenščini, nato še v italijanščini. Tabaj je ob ugotovitvi, da se za goriško občino in za vse goriško prebivalstvo začenja pozitivnejše obdobje, nakazal nekaj bistvenih vprašanj, na katera bo morala nova uprava odgovoriti z ustreznimi pobudami: sodelovanje z novogoriškim in širšim slovenskim prostorom, vstop Slovenije v EU, izvajanje državnih zakonov št. 482 in zaščitnega zakona in ohranitev značilnosti slovenskih krajev.

STRAN 10

GORIŠKO UREDNIŠTVO SE JE PRESELILO

SLOVO OD PLACUTE

To je zadnja številka Novega glasa, ki smo jo, dragi bralci, za vas pripravili v uredništvu na Placuti v Gorici.

Kot smo že v prejšnji številki napovedali, se prav te dni selimo na Travnik, v prenovljene prostore nad Katoliško knjigarno, kjer bo v drugem nadstropju odslej uredništvo Novega glasa.

Seveda velja, da ste tudi v novih prostorih vedno vsi dobrodošli, kot ste bili vedno dobrodošli na Placuti!

Na Placuto smo se vsi, ki delamo pri Novem glasu, in ne samo mi, ampak tudi drugi, zelo navezali in brez sramu vam bi tokrat radi povedali, da nam je vsem iskreno žal, ker gremo s Placute. Pa ne zato, ker bi novih prostorov na Travniku ne marali, ampak zaradi Placute same!

Stara slovenska stavba na Placuti, ki bi si gotovo zaslužila dobrega romanopisca, da bi napisal njeno zgodbo, kaj njeno, tisoče zgodb slovenskih ljudi, ki so vanjo zahajali vse do danes, ne odgovarja več današnjim predpisom o varnosti pri delu. Zato so odgovorni pri Zadrugi Goriška Mohorjeva sklenili, da obnovijo stavbo Katoliške knjigarne na Travniku in bomo odslej tam imeli tudi naše uredništvo.

Placuta nam vsem pomeni več kot le zgodovinski spomin na delo naših, slovenskih prednikov, tistih, ki so delali pred nami, da danes mi lahko nadaljujemo na sadovih njihovega dela.

Na Placuti se je dogajalo vse, kar se lahko dogaja v stavbi, na katero se navežeš in je za goriške Slovence temeljnega pomena: pod fašizmom so v tej stavbi slovenski primorski duhovniki z drugimi velikimi Primorci snovali načrte za ohranitev slovenskega naroda, tu so se tiskale slovenske knjige, na stotisoče slovenskih knjig je tu šlo skozi skrbne in pridne roke slovenskih tiskarjev! Tu so se tiskali slovenski časopisi, tudi naš prednik Katoliški glas.

JUP / STRAN 6

Spravna slovesnost na Lajšah

Na vseslovenski spravni slovesnosti na Lajšah je prejšnjo nedeljo koprski škof msgr. Metod Pirih spet zaklical na glas: "Nikoli več vojne, nikoli več revolucije!"

(stran 5)

VSEBINA

02 Drago Legiša
SCAJOLA PADEL NA IZPITU

03 Danijel Devetak / intervju
MIHAEL CORSI

09 Matjaž Rustja
SREČANJE S PROF. VILJEMOM ČERNOM

11 Mateja Fajt in Jerica Klanjšček
DRUGI IN TRETJI TEDEN V POLETNEM SREDIŠČU

15 Andrej Černic
RITEM SAMBE PONOVNO ZAVLADAL...

SVET OKROG NAS

SLOVENSKA SKUPNOST O OSEBNIH IZKAZNICAH

RAZSODBA DUS-A NI RAZČISTILA ZADEVE

Slovenska skupnost z zaskrbljenostjo jemlje na znanje razsodbo Deželnega upravnega sodišča o odloku ministra Scajole o dvojezičnih izkaznicah. Tako beremo v tiskovnem sporočilu deželnega tajništva SSk, ki ga objavljamo v celoti.

Stranka ugotavlja, da je bil omenjeni odlok takoj deležen kritik tako v zamejstvu kakor v matični Republiki Sloveniji. Slovenija je v znak protesta izdala diplomatsko noto italijanskemu veleposlaniku v Ljubljani, na katero izgleda, da italijanske oblasti doslej niso odgovorile. Zadržanje RS izhaja iz ugotovitve, da so na ozemlju, kjer prebiva italijanska manjšina v Sloveniji, t.j. v večjem delu občin Koper, Izola, Piran, vsi osebni dokumenti tamkajšnjih prebivalcev obvezno dvojezični. Tod velja načelo, ki ga je izoblikovala slovenska pravna stroka in osvojila slovenska politika, da je italijanščina jezik teritorija in ne posameznih prebivalcev. Izhajajoč iz tega načela ima približno 80 tisoč prebivalcev slovenskih obalnih občin dvojezične osebne izkaznice, potne liste, zdravstvene knjižice, bančne knjižice, davčne dokumente in celo vojaške knjižice. Vse javne ustanove, pa tudi vse zasebne dejavnosti, morajo imeti dvojezične table in napise.

Tak izredno napreden in vseobsegajoč sistem dvojezičnosti, ki še zdaleč ni primerljiv niti s sistemom v štirih okoliških občinah, kaj šele s stanjem na Tržaškem, je Slovenija samodejno uvedla na podlagi Londonskega memoranduma in Osimskega sporazuma, od osamosvojitve pa ga je dodatno utrdila s številnimi ustavnimi in zakonskimi predpisi, ki jih je v zadnjem desetletju na široko sprejemal ljubljanski Državni zbor.

Na podlagi navedenega je RS upravičeno in utemeljeno protestirala zoper Scajolov odlok, ki uvaja znižanje ravni zaščite v občinah Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor in Dolina in s tem uradno sporočila Republiki Italiji, da pomeni Scajolov odlok kršitev mednarodnih sporazumov in iz njih izhajajočih obveznosti.

Takega sistema mednarodnih obveznosti ne more spreminjati notranji zakon, kakršen je zaščitni zakon 38/2001, ki v členu 8 uvaja možnost izbire med eno ali dvojezično izkaznico. Očitno to pravilo ne more veljati v štirih zadevnih občinah na Tržaškem, ki spadajo pod omenjeno mednarodno-pravno kritje bilateralnih sporazumov.

SSk je to stališče matične domovine takoj podprla, ker meni, da je utemeljeno iz pravnih in političnih razlogov. Še posebej spričo lastne zaščite italijanske manjšine ima R. Slovenija pravico uradno kritizirati podobna dejanja sosednje države, v kateri živimo Slovenci. Gre tudi navsezadnje za dostojanstvo odnosov med dvema suverenima državama.

SSk obžaluje, da je v takšnem zadržanju niso podprle druge stranke, tudi in predvsem ob zelo jasnem in nedvoumnem stališču slovenske diplomacije, ki bi ga morali vsi Slovenci v Italiji brez odlašanja podpreti.

Razsodba DUS-a ne rešuje bistvenega vprašanja, ali je Scajolov odlok znižal raven zaščite, zato ostaja to vprašanje nerazčiščeno.

STRAN 6

ODMEVI NA BUSHEV PREDLOG

ITALIJA IN PALESTINSKO VPRAŠANJE

Na Bližnjem vzhodu se stanje ne more na noben način umiriti. Na eni strani smo priča srhljivim samomorilskim akcijam palestinskih skrajnežev v izraelskih mestih, ki imajo za posledico številne nedolžne žrtve na avtobusih, tržnicah in drugih obljudenih točkah. Na drugi strani te akcije oblikujejo izraelsko javno mnenje, ki tako podpira izredne povračilne ukrepe vlade proti palestinskim mestom, in se tako nezadržna verига nasilja nadaljuje na obeh straneh. Izraelska stran trdi, da se s sedanjim palestinskim vodstvom z Arafatom na čelu ni mogoče pogajati, ker da sam v svoji hiši ne obvlada položaja, kar dokazuje izvrševanje terorističnih dejanj na izraelskem ozemlju. Dokler takšna dejanja na prenehajo, pravijo v Izraelu, ni možna nikakršna obnovitev razgovorov ali pogajanj.

Na osnovi takšnega sklepanja je ameriški predsednik Bush osvojil stališče, da bi zamenjava Arafatovega vodstva utegnila ustvariti pogoje za obnovitev pogajanj za rešitev palestinskega vprašanja. Kako naj do tega pride, je zapleteno vprašanje. Sicer pa sam Arafat izjavlja, da bodo v začetku prihodnjega leta razpisane volitve za obnovitev vodstvenih organov palestinskega osvobodilnega gibanja.

Odmevi na Bushev predlog so različni. V evropskih krogih so se precej zadržano odzvali na to ameriško stališče in se bolj ogrevajo za sklicanje mednarodne konference o palestinskem vprašanju. Italija je že pred časom ponudila gostoljubje takšnemu srečanju. Med pravkar končanim vrhom najbolj razvitih držav G8 v Kanadi pa se je italijanski ministrski predsednik, ki opravlja tudi posle zunanjega ministra, odkrito postavil na ameriško stran: "Če bi bil na Arafatovem mestu, bi naredil odločilno gesto in zapustil svoj položaj".

AT / STRAN 3

BV / OSTRI UKREPI IZRAELSKE VOJSKE

BUSH ZAHTEVA ARAFATOVO ZAMENJAVO

BREDA SUSIČ

Naj Arafat ostene na svojem položaju voditelja Palestinskih avtonomnih oblasti ali naj se umakne? To je ključno vprašanje, ki pogojuje nadaljevanje mednarodnih diplomatskih naporov za rešitev bližnjevzhodne krize in življenje na avtonomnem palestinskem ozemlju.

V ponedeljek je štiri tisoč Palestincev v Gazi manifestiralo proti Arafatu oz. proti nevzdržni situaciji, v kateri se je znašlo preprosto ljudstvo, odkar je izraelska vojska obkolila palestinska avtonomna ozemlja, v minulih dneh pa tudi ponovno zasedla sedem od osmih cisjordanskih mest. Palestinci ne morejo več v službo v Izrael, tako da je brezposelnost skokovito narasla. Manifestanti so v povorki vzklikali gesla proti palestinskemu vodstvu in od njega zahtevali pravico do kruha.

Kljub nezadovoljstvu med ljudstvom, je palestinski predstavnik pri ZN Naser al Kidva, tako kot mnogi drugi palestinski predstavniki, negativno komentiral Bushevo izjavo, ko je podprl nastanek palestinske države pod pogojem, da Arafat zapusti svoj vodstveni položaj. Palestinski diplomat je dejal, da dokler traja boj za osamosvojitev, Arafat simbolizira palestinske težnje, zato mu bodo Palestinci stali ob strani tudi na prihodnjih volitvah, ki bodo januarja meseca. Podobnega mnenja je bila tudi večina evropskih državnikov, ki so obsodili ameriško vmešavanje v notranje palestinske zadeve. Izrazili so namreč mnenje, da ima vsak narod pravico, da sam izbere lastne voditelje. Z Bushem pa so se strinjali, češ da Arafat ni storil dovolj, da bi preprečil atentate in da bi tako omogočil dialog z Izraelom.

Po drugi strani pa tudi Izrael ni storil nič, da bi se napetost znižala. Ravno obratno. Po novem valu atentatov, ki so pred dvema tednoma v Jeruzalemu povzročili 26 mrtvih, je vojska ponovno vdrla v mesta na Zahodnem bregu, aretirala je več Palestincev, ki jih je obtoževala terorizma, v noči na nedeljo pa je do tal porušila glavni štab Palestinske avtonomne oblasti v Hebronu. V njem se je po mnenju Izraelcev skrivalo od 8 do 10 nevarnih palestinskih skrajnežev in ker pogajanja niso privedla do predaje le-teh, so se vojaki odločili za uporabo eksploziva. Zgleda pa, da v trenutku eksplozije v poslopju ni bilo več nikogar, kar verjetno pomeni, da so domnevni teroristi že zbežali.

Obenem odločitev izraelskega obrambnega ministra Benjamina Ben Eliezerja za odstranitev enajst nezakonitih judovskih naselbin ne gre interpretirati kot korak v smeri uresničitve palestinskih zahtev, pač pa samo kot varnostni ukrep: naselja so bila namreč premajhna in preveč razpršena, da bi jih vojska lahko branila pred morebitnimi napadi palestincev.

V ponedeljek se je v Tel Avivu začel kongres laburistične stranke. Na njem bodo delegati razpravljali tudi o tem, ali naj še naprej ostanejo v vladi Ariela Sharona. Odkar je število palestinskih atentatov v zadnjem letu zastrašujoče naraslo, so tudi nekdaj zmerni laburisti večkrat zagovarjali Sharonove ostre ukrepe. Od takrat je imel dialog s Palestinci še strmejšo pot kot prej.

Težko je verjeti, da bi se stvari po tem kongresu lahko premaknile na boljše.

QUOUSQUE TANDEM

Vsi vemo za znan in obenem anahronističen primer, ki se je pred kratkim dogodil v Nabrežini (občini s sedaj desničarsko upravo). Tamkajšnji orožniki so prijavili sodstvu nekatere domače trgovce, ki so imeli tudi dvojezične napise (knjigarna-libreria, pekarna-panificio itd.), češ da le-ti ne odgovarjajo kraljevemu odloku (dekretu) iz leta 1940 (!), leta torej, ko je tu vladala fašistična strahovlada.

Kraljevi dekret RD je podoben odloku, današnjemu DPR (dekret predsednika republike) in ima seveda določeno uradno veljavo. Seveda lahko ob prej omenjenem RD kaže, da se kazalci zgodovine pri nas sploh niso premaknili... Kaže, da smo še zmeraj v dobi pred drugo svetovno vojno, ko so se v Italiji eklatantno teptale jezikovne in delovne pravice italijanskih državljanov neitalijanskega jezika..!

To je spet obsodbe vreden pojav, ki ga sedaj italijanska oblast v eni ali drugi obliki izvaja kot pritisk na slovensko manjšino v Italiji.

Do kdaj vse to? **AB**

PRETRES V BERLUSCONIJEVI VLADI

SCAJOLA PADEL NA IZPITU

DRAGO LEGIŠA

"Ne silite vame. Biagi naj bi bil osrednja figura? Naj vam Maroni (minister za delo, op. pisca) pove, če je bil osrednja figura: bil je sitnež (rabil je it. spolzko besedo, op. pisca), ki je hotel, da se mu obnovi pogodba o svetovalski službi".

Zaradi teh besed, ki jih je italijanski notranji minister Claudio Scajola izustil v pogovoru z dopisnikoma milanskih dnevnikov Corriere della sera in Sole-24 Ore med uradnim obiskom na Cipru, se je Berlusconijeva vlada spet znašla v zelo neprijetnem položaju.

Eden njenih ključnih ministrov si je namreč dovolil zliti golido gnojnice na vseučiliškega profesorja Marca Biagija, ki je 19. maja letos padel pod streli rdečih brigad pred svojim domom v Bologni. Kot priznani izvedenec delovnega prava je tesno sodeloval s sedanjim ministrom za delo Maronijem in bil med drugim avtor Bele knjige, ki vsebuje nove poglede na ureditev tržišča delovne sile.

Biagi je sodeloval tudi z ministri prejšnje levosredinske vlade in mu je zato bilo dodeljeno policijsko spremstvo. Slednje pa mu je bilo odvzeto, potem ko je minister Claudio Scajola izdal okrožnico, po kateri je bilo občutno zmanjšano število osebnosti, ki so bile deležne policijskega varstva.

Berlusconijeva vlada je po lanskem 11. septembru, ko sta se v Združenih državah Amerike zrušili ob terorističnem napadu dve stolpnici, sklenila okrepiti varstvo pomembnih javnih objektov, kar je šlo na način varstva posameznih osebnosti.

STRAN 7

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

SLOVENSKO POLITIČNO LETO

Predsedniške volitve, ki bodo v Sloveniji letos jeseni, že kar nekaj časa burijo duhove. Kandidatura ali nekandidatura Janeza Drnovška je izdatno zaposlovala javnost, dosti govora je bilo tudi o Francetu Arharju, na prizorišču je Bojana Brezigar, istočasno ni mogoče z zanesljivostjo napovedati prihodnje vloge sedanjega predsednika Milana Kučana. Vsa ta imena in ugibanja o njih vzbujajo pozornost tudi širše ne samo slovenske javnosti. Nobenega dvoma torej ni, da je tekoče slovensko politično leto na moč pestro, da sploh ne govorimo o istočasnih upravnih volitvah, ki seveda ne vzbujajo toliko ugibanj.

Toda poznavalci ugotavljajo, da je od samih predsedniških volitev nemara mnogo pomembnejše novo stanje splošnega političnega ozračja v Sloveniji. Uveljavljajo se drugačni notranji odnosi, kot so bili v veljavi do zadnjih volitev. Zadnje volitve so namreč očitno, vsaj za nekaj časa, potisnile s prizorišča ostro politično spopadanje med levim in desnim bregom. Zmaga leve sredine in predvsem Liberalne demokracije je bila tolikanj močna, da ni presenečenje, kako dandanes v Sloveniji ni prave in odločne opozicije. Očitno zanjo ni pogojev, zato so se zadeve pričele odvijati drugače in to tudi po nepisanem namigu slovenskega javnega mnenja, ki ni navdušeno za demokracijo nenehnega ostrega soočenja in celo pravih bitk. Slovenski človek kot da ima raje, če stvari potekajo mirno in sporazumno. V tem smislu naj bi močna prevlada ene same stranke prišla celo prav, saj zagotavlja okvirno stabilnost, okrog katere se lahko razporedijo vse ostale politične sile. Močna in med seboj tesno povezana opozicija torej trenutno nima smisla, bolje je mirno in premišljeno zasesti prostor, ki je še na razpolago. Po desetih letih tako prihaja v Sloveniji do bistveno drugačnega političnega razmišljanja, ki je v osrednjih potezah naravnano v dogovarjanje in vse manj v polariziranje ali celo izključevanje. Marsikomu tovrstna nova usmeritev ne odgovarja, toda dejstvo je, da je tu in ima svoj politični smisel oziroma utemeljenost. K njej je prav gotovo močno pripomoglo približevanje Slovenije k Evropi in nemara tudi k Natu, kar je za majhno državo zelo velik in odgovoren korak, pri katerem je nujno strniti vrste in povišati stopnjo notranjega soglasja.

Ob vsem tem je zanimivo, in to se je ponovno pokazalo na televizijski pogovorni oddaji ob prazniku državnosti, kako Slovenija neverjetno zrelo in poglobljeno opazuje globalne dogodke. Kako se zaveda nuje in težavnosti vstopa v Evropsko zvezo in še posebej v Nato in kako so ji izjemno jasni svetovni premiki s posegi na Bližnjem vzhodu, v katerih vidi tudi nevarne opcije. Slednje zahodnemu svetu nikakor ne bi smele uiti iz rok. Pogled Slovenije na sedanja slej ko prej dvorezna svetovna dogajanja je vsekakor zelo tehten in pronicljiv in bi zaslužil, da bi o njem poročali tudi mediji Evropske zveze oziroma celotnega zahodnega sveta.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL gorica@noviglas.it
uprava@noviglas.it
34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it
www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK
IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA ITALIJA 42 EVROV, SLOVENIJA 46 EVROV,
INOZEMSTVO 62 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 83 EVROV
POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493
CENA OGLASOV PO DOGOVORU

S 1. STRANI

ČRN TEDEN

Vendar orožniško prijavo lahko imamo v bistvu konec koncev za nagajanje, ki so ga bili naši ljudje že marsikdaj deležni. Bistveno drugače pa je z drugim dogodkom, ki se je pripetil. Dne 27. junija smo namreč izvedeli za razsodbo Deželnega upravnega sodišča Furlanije-Julijske krajine v zvezi s prizivom SSk proti razvpitemu odloku italijanskega notranjega ministra Claudia Scajole, ki je v občine Dolina, Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor uvedel možnost izdajanja enojezičnih oz. italijanskih osebnih izkaznic namesto dosedanjih dvojezičnih, italijansko-slovenskih. Sodišče je zavrnilo priziv slovenske stranke, pri tem pa ni šlo v vsebinsko ocenjevanje Scajolovega odloka, temveč je svojo razsodbo utemeljilo s stališčem, da navadni občani (pritožili so se namreč sekcijski tajniki stranke) nimajo pravice pritožiti se proti odloku, ampak da imajo to pravico kvečjemu občinske uprave. Tudi SSk po mnenju upravnih sodnikov ne more predstavljati slovenske manjšine.

Pravzaprav se sodišče o spornem odloku niti ni izreklo, ampak se je, kot vse kaže, odločilo za dlakocepsko (in sporno) interpretacijo tega, ali se navaden državljan sme obrniti na sodišče ali ne. Tako je v bistvu vrnilo žogo županom prizadetih občin, ki so se spet znašli v precepu: razdvojeni bodo namreč med svojo institucionalno dolžnostjo in spoštovanjem mednarodnih sporazumov, ki jih naš zaščitni zakon potrjuje. Tu pa je treba poudariti pogum županov občin Dolina, Zgonik in Repentabor Borisa Pangerca, Mirka Sarda in Aleksija Križmana, ki so se odločili, da Scajolovega odloka ne bodo izvajali, vse dokler ne bodo tudi v drugih občinah župani začeli izdajati dvojezične izkaznice na podlagi zaščitnega zakona. Med tem časom pa je v Devinu-Nabrežini zmagala desna sredina, kar je za ohranitev dvojezičnih osebnih izkaznic slab znak, čeprav desnosredinska večina morda ni tako trdna, kot izgleda, in je bilo v nekaterih posegih župana Giorgia Reta mogoče razbrati izraz solidarnosti z ostalimi kolegi.

Predvsem v primeru razsodbe DUS-a gre torej za hud udarec za našo skupnost, pa tudi za Slovenijo. Ne pozabimo, da je Slovenija prav v zvezi z afero osebnih izkaznic izročila Italiji dve diplomatski noti, slovenski konzulat v Trstu pa je tudi pripravil poročilo o urejevanju tega vprašanja na narodnostno mešanih področjih v slovenski državi.

Udarec je hud tudi za zaupanje, ki ga je slovenski človek imel do sodstva, o katerem je kazalo, da nam še edino jasno priznava pravice. Gre tudi, kot smo že prej namignili, za čudno tolmačenje, po katerem državljan ne sme zahtevati pred sodstvom spoštovanja svojih pravic. Pri tem mi spomin sega v čas pred nekaj meseci, ko je na nekem večeru Društva slovenskih izobražencev, posvečenem razsodbam o pravicah slovenske manjšine, odv. Renco Frandolič opozoril, da je sodstvo precej pozorno na trenutno politično ozračje. Mislim, da je imel kar prav.

Z 2. STRANI

ITALIJA IN...

Glasnik Palestincev mu ni ostal dolžan, rekoč, da bi Berlusconi moral prej zahtevati odstop Sharona, ne pa Arafata, in da ni modro enostavno posnemati Busha.

Naknadno je Berlusconi omilil svoje prejšnje izjave, zatrjujoč, da je Arafat še vedno ligitimen predstavnik palestinskega ljudstva, a da ni več verodostojen sogovornik. Priznal je tudi, da je sedanje stanje brezizhodno, zato so nove pobude lahko koristne.

Iz navedenih Berlusconijevih izjav je razvidno, da Italija potrebuje pravega zunanjega ministra.

INTERVJU / MIHAEL CORSI

ŠTEVERJAN, PESEM IN DRUŽBA

DANIJEL DEVETAK

V Števerjanu je lepo. To je kraj veselih, delavnih in gostoljubnih ljudi. Taki so verjetno tudi zato, ker imajo radi glasbo in petje, našo slovensko pesem. Pred mesecem dni je tamkajšnji mešani pevski zbor praznoval 50-letnico obstoja, ob koncu tega tedna pa bo potekal tradicionalni Festival narodno-zabavne glasbe, ki vsako leto privablja v sončna Brda tisoče ljudi. Pred dogodkom, ki predstavlja osrednjo prireditev v organizaciji SKPD F.B. Sedej, smo se pogovorili s predsednikom društva Mihaelom Corsijem.

Kaj lahko najprej poveš o društvu, ki ga vodiš?

Naše društvo združuje veliko skupin, ki so v svojem delovanju samostojne. Imamo mešani in otroški pevski zbor, veliko in malo dramsko skupino, Števerjanski vestnik, mladinski krožek. Znotraj skupin se prirejajo kulturne, športne, družabne in druge dejavnosti.

Na neki način preseneča dejstvo, da imate tudi mladinski krožek, saj so v vašem društvu pretežno mladi ljudje...

Mladinski krožek je bil vedno prisoten; res je tudi, da po nekaj letih nekako zamre in kasneje spet zaživi. Res pa je, da je društvo zelo mlado, verjetno celo najmlajše med našimi goriškimi društvi, če upoštevamo srednjo starost članov. Zasluga za to gre našim predhodnikom. Doslej je bilo namreč vedno tako, da so se tile predhodniki, ko so dopolnili 38-40 let, umaknili, ker se jim pač zdi pametno, da vodenje društva prepustijo mlajšemu kadru. Ugotavljam, da v marsikaterem goriškem društvu primanjkuje mladih sil. Edini način, da društvo - tako ali drugače - napreduje, je po mojem ta, da ga sestavljajo mladi. Ti se namreč lahko skregajo, razpravljajo, na koncu pa se le pogovorijo in potegnejo zaključke. Trenja se tako umirijo in delovanje se lahko razvija. V Števerjanu naj gre zato pohvala vsem tistim, ki so prepustili vodstvo mladim. Seveda ostajajo prisotni, nadzorujejo delovanje, svetujejo in silijo naprej; odločitve pa prepuščajo mladim. Kdor pa vodi, si mora seveda prevzeti odgovornosti in pripravljen mora biti tudi na sprejemanje kritik. Zato pozivam vse prosvetne delavce, ki na Goriškem vodijo društva in verjamejo v mlade sile, naj jim prepustijo vodenje naših skupin, saj se jim bo to obrestovalo. Mladi naj sami na lastnih ramenih preizkusijo, kaj pomeni voditi društvo. Danes to ni enostavno, saj je vsako društvo na neki način tudi podjetje, ki ga je treba znati modro upravljati. In v društvu nikakor ne more vsega dela opravljati le predsednik; podpirati ga morajo tudi drugi člani vodstva, kot so tajnik, blagajnik, kulturni referent itd.

V nedeljo, 2. junija, ste v domači cerkvi proslavili polstoletno delovanje zbora F.B. Sedej. Lahko orišeš prehojeno pot?

Naš zgodovinski raziskovalec Alessio Stasi mi je povedal, da je v vasi pevski zbor nastal ob postavitvi cerkve. Kjer je bilo razvito cerkveno življenje, tam je nastal tudi pevski zbor. Zato segajo korenine našega zbora nekako v začetek prejšnjega tisočletja, ko je bila postavljena prva cerkev. Kulturno in cerkveno delovanje, ki ga podrobneje poznamo, se je začelo leta 1883; tedaj je bilo ustanovljeno tudi bralno društvo, imeli smo pevski zbor. Društvo Frančišek Borgia Sedej je začrtalo smernice svojega delovanja sredi 20. stoletja. Leta 1951 je prišel v vas mladi organist Herman Srebrnič. Z zavidljivo energijo, ki jo ima še danes, je navdušil mlade fante in začel sistematično gojiti zborovsko kulturo v Števerjanu. Njega imamo za začetnika zbora, čeprav je bilo društvo uradno ustanovljeno kakšno leto kasneje. Na jubilejnem koncertu smo predstavili letni repertoar pesmi, ki jih pojemo tudi pri sveti daritvi. Začeli smo z adventom, Božičem, postom, Veliko nočjo in sklenili z Marijinimi pesmimi.

Vse do sezone 1985/86 je zbor vodil Herman Srebrnič. Njemu in vsem njegovim zagnanim prijateljem veliko dolgujemo; samo njihova je zasluga, če še danes pojemo. Do preobrata in kakovostnega skoka pa je prišlo v omenjeni sezoni, ko je prišel vodit zbor Tomaž Tozon, nekdanji član slovitega Slovenskega okteta. Kvalitete pri zboru namreč ni lahko obdržati. Tozon je takoj dvignil zbor na zavidljivo umetniško raven. V začetku leta 1990 smo dobili prvo nagrado na tekmovanju cerkvenih pevskih zborov na Bledu in smo zato bili sprejeti na posebni avdienci pri papežu v Vatikanu. Tozonu je sledil Bogdan Kralj iz Trsta, ki je kakovost zbora obdržal in jo nadalje še izboljševal. Do ponovne zamenjave je prišlo sredi sezone 2000/01, ko je vodstvo zbora prevzel Vladimir Čadež. Vaje imamo sicer samo enkrat na teden, tako da res ni lahko ohraniti dobrega nivoja našega sestava. Vsak dirigent ima svoj pristop in način vodenja zbora. Tozon je s svojo mednarodno izkušnjo veliko doprinesel, Kralj je s svojo strokovnostjo in mladostnim zagonom to kakovost še utrdil. S Čadežem smo zaključili komaj eno celo sezono; našli smo skupen jezik. Računam nanj in na pevce, da bomo skupaj dosegli še marsikaj.

V zadnjem desetletju ste tudi že prejeli nekaj uglednih priznanj...

Prvo pomembnejše je bilo odlikovanje na Bledu, ki sem ga že omenil, in sprejem pri svetem očetu. Nato bi omenil prvo nagrado na zborovskem tekmovanju v mestu Vittorio Veneto za ljudsko petje; tedaj se je odlično uvrstil tudi zbor naših deklet iz Števerjana skupno z dekleti iz Križa vedno pod taktirko Bogdana Kralja. Leta 1999 smo na tekmovanju Naša pesem v Mariboru dosegli bronasto plaketo mesta Maribor. Zlasti v obdobju vodenja Bogdana Kralja so se uspehi vrstili kot po tekočem traku. Vsak koncert, naj si bo v domači cerkvi, v zamejstvu, po Sloveniji ali drugod, je bil vedno zelo uspešen. Ponavljam: da je prišlo do tega, se moramo res zahvaliti Hermanu Srebrniču in njegovim prijateljem, ki lahko še danes z zadovoljstvom ugotavljajo, da se je zbor res lepo razvil. Poudarjam pa to: zbor v Števerjanu ni samo lepo petje, ampak tudi prijetna družba; eno je povezano z drugim. Seveda, še bomo morali delati. Zbor prepeva ob vsakem cerkvenem prazniku in ob kulturnih dogodkih. Zato naj pohvalim vse pevce, dirigente in ne nazadnje Hermana, ki še vedno živahno vleče naprej naš zbor.

Pevska kultura v Števerjanu je že dolgo zelo razvita. Poleg zbora so v polpretekli dobi ustvarjale veselo vzdušje tudi druge glasbene skupine...

Imeli smo nekaj ansamblov narodno-zabavne glasbe; naj omenim Zamejski instrumentalni ansambel, Ansambel Lojzeta Hledeta in Briški odmev. Od teh je največ časa deloval Ansambel Lojzeta Hledeta; slednji je bil tudi pobudnik števerjanskega festivala leta 1971. Tedaj se je festival začel s sicer razmeroma skromnimi pričakovanji, letos pa bomo imeli že 32. festival narodno-zabavne glasbe. Kdor je obiskal naš festival, je gotovo čutil, da to veliko prireditev organiziramo iz ljubezni do petja in glasbe. Menim, da gre za edinstveno prireditev. Hkrati želim pohvaliti vse vaške praznike. Organizacija takih pobud je namreč danes s finančnega in birokratskega vidika vedno bolj zahtevna; obstajajo namreč zakonska določila, ki jih zelo ovirajo in obremenjujejo. Zato vsak tak praznik od Trbiža do Milj zelo cenim.

Vaš festival privablja vsako leto velike množice obiskovalcev. Gre za osrednjo prireditev vašega društva, v katero vlagate ogromno energij in časa.

Organizacija festivala gotovo zahteva največji napor v našem društvu. Naj pa povem, da pri organizaciji sodelujejo tudi drugi vaščani, ne le člani društva. To sodelovanje je res lepo. Po vsakem festivalu se sestanemo, da potegnemo črto po dokončanem prazniku, da ocenimo njegov potek. Priprava vsakega festivala pa se začenja enkrat ob začetku sezone jeseni, ko iznesemo prve ideje; razpis objavljamo ponavadi meseca februarja, ko tudi zaprosimo sponzorje za prispevke.

Pri konkretni pripravi prizorišča sodelujejo v glavnem mladi, ki žrtvujejo za ta skupni podvig zlasti večerne in nočne ure. To je tudi lepa oblika druženja, sodelovanja za skupen projekt. V zadnjih letih pripravimo vse v zadnjih dveh tednih pred festivalom.

Kdo se bo udeležil letošnjega festivala?

Prijavljenih je 24 ansamblov, vsi prihajajo iz Slovenije. Že zadnjih nekaj let smo se navadili na to, da se ne prijavi noben zamejski ansambel. O razlogih tega smo že večkrat govorili in pisali. Vsak ansambel ve, da je naš festival tekmovalnega značaja; najmanjša napaka lahko pokvari nastop. Zgodilo se je že, da so dobri ansambli z banalnimi napakami doživeli neuspeh. Komaj se je končalo nogometno svetovno prvenstvo: kdor je pred vrati, ali zadene ali pa ne.

Festival pomeni tudi promocijo vaše občine, sadov števerjanske zemlje in drugih njegovih znamenitosti. Lepo je tudi, da bo v tem koncu tedna prehod čez mejo v Števerjanu malo bolj "odprt" kot ponavadi...

Tudi letos smo zaprosili finančne stražnike, da bi podaljšali prehod na maloobmejnem prehodu v Števerjanu. Že vnaprej se za to zahvaljujemo slovenskih in italijanskim oblastem. Zlasti v zadnjih letih, ko smo krepkeje reklamizirali festival tudi prek sredstev množičnega obveščanja v Sloveniji, se je obisk gostov iz Slovenije gotovo povečal. Prihajajo iz Brd, Kopra, vse Primorske, pa tudi iz Celja, Štajerske in vse matične domovine.

V sklopu festivala, kot je že tradicija, imamo gosta za nedeljski finalni del. Letos bodo to Primorski fantje iz Pirana. Vse tri dni pa bo razstavljal svoje kovaške umetnine domačin Mario Leopoli. Zato že zdaj vabim vse ljubitelje tolčenega železa in kovačije, naj si pridejo ogledat to res zanimivo razstavo. Poleg tega bodo seveda našli še praznik glasbe, dobro hrano na žaru in rujno briško kapljico.

SKPD FRANČIŠEK BORGIA SEDEJ IZ ŠTEVERJANA

prireja

32. FESTIVAL NARODNO-ZABAVNE GLASBE

"ŠTEVERJAN 2002"

- **petek, 5. julija, ob 20.30** - prvi tekmovalni večer
- **sobota, 6. julija, ob 20.30** - drugi tekmovalni večer
- **nedelja, 7. julija, ob 17.30** - finalni del

POD POKROVITELJSTVOM ZSKP IZ GORICE

POMEMBNE BESEDE PAPEŽA JANEZA PAVLA II.

"Z BOGOM TUDI DO MUČENIŠTVA!"

Tako je dejal sveti oče Janez Pavel II. na praznik sv. Petra in Pavla v Rimu med pridigo in tako na jasen in predvsem pa nedvoumen način povedal, da bo ostal na čelu vesoljne Cerkve vse do takrat, dokler bo to Bog zahteval od njega, "kajti tisti, ki zaupa Bogu, je osvobojen vseh strahot in je deležen tolažilne prisotnosti Svetega Duha, in to še posebej v času stisk in hudih preizkušenj ter bolečin. Ni prav on, ki nas je poklical, da mu sledimo? Kaj ni prav Bog tisti, katerega moramo oznanjati z doslednostjo in zvestobo?"

Tako je papež Janez Pavel II. zgovorno in njemu lastno jasno ter nedvoumno ovrgel vsa ugibanja o tem, ali bo letos avgusta odstopil ali ne.

V italijanskem, tudi drugem tisku se je namreč zadnje čase veliko ugibalo o tem, če bo sveti oče zares odstopil s položaja Petrovega naslednika, in to zaradi zdravstvenih težav in seveda starosti, ki je nikdar ni skrival, a jo je vedno jemal kot danost. Tudi prav je tako, da se sveti oče nikdar pred svetom ni skrival, da nikdar ni prikrival svojih bolezni in drugih tegob, ki so ga večkrat spravile v bolnišnico, od koder pa se je vedno vrnil z novim poletom in novim zanosom, s katerim vedno vodi Cerkev in nagovarja ves svet.

Papež Janez Pavel II. je že večkrat poudaril, da bo Cerkev vodil "vse dotlej, dokler bo to Gospod Bog hotel", pa vendar se je letos spomladi razširila vest, da sveti oče resno razmišlja o tem, da bi se umaknil s Petrovega mesta na čelu cerkve. Pred časom pa so predvsem ameriški, za njimi kasneje nemški, francoski in italijanski dnevniki pričeli pisati o tem, da naj bi se sveti oče umaknil v pokoj z mesta papeža letos avgusta, ko se bo ponovno vrnil v svojo rodno Poljsko. Gre za papeževo potovanje v tujino, čeravno bo tokrat obiskal rodne kraje: "svojo" škofijo v Krakovu, svoje Marijino romarsko svetišče Kalwaria Zebridowska in svoj rojstni kraj Wadowice. Morda je bila ravno napoved tega potovanja povod za razmišljanje o tem, da bo sveti oče v svoji domovini napovedal svoj odstop s položaja prvega moža v Cerkvi.

Pa je sveti oče spet ponovil svoje staro vodilo, ki je v bistvu tudi vodilo evangelija in bi moralo biti vodilo vsakega kristjana: Če nas Jezus Kristus pokliče, mu moramo slediti, in to tudi takrat, ko od nas zahteva žrtev, morda tudi mučeništvo.

Zato je tokrat sveti oče na praznik zavetnikov Rima sv. Petra in Pavla, morda najbolj znanih apostolov Cerkve, javno ponovil, da nam morata biti oba svetnika za zgled, ker sta svojo zvestobo Kristusu plačala z mučeništvom in smrtjo.

Tudi ni nobena novost, da svojo bolezen, starost in druge nevšečnosti in tegobe sveti oče jemlje kot tisti križ, ki mu je bil njemu naložen, da ga nosi. Pred časom smo napisali, da je nekemu kardinalu sveti oče na vprašanje, če bo odstopil, ker je hudo bolan, odgovoril, da Kristus ni stopil s križa, na katerega so ga pribili, pa čeprav bi bil to kot Bog lahko storil. Kasneje pa je nekemu drugemu kardinalu na vprašanje, kako gre kaj z njegovim zdravjem, hudomušno v odgovor dejal, da tega še ne ve, "ker danes še nisem bral časopisov." Mislim, da se tu skriva bistvo papeževega odnosa do Kristusa in svojega poslanstva. Papež resno jemlje evangelij, ga živi v polnosti, lahko bi rekli celo, da mistično doživlja krščansko vero. Obenem pa ohranja tisto zdravo vedrino, ki je lastna predvsem ljudem, ki so izšli iz kmečkega, z naravo povezanega in revnega okolja, in je v tem, da samega sebe nikdar ne smeš jemati preveč resno, preprosto povedano in v evangeliju že zapisano: "Biti orodje v Kristusovih rokah, kajti sam ne zmorem ničesar, če mi tega Bog ne dopusti."

JUP

PREJELI SMO

ŠKOFIJSKO ZBOROVANJE, PRILOŽNOST ALI POTRATA ČASA IN MOČI?

Spoštovano uredništvo,

bral sem nekaj člankov, ki ste jih objavili v zvezi z drugim zborovanjem tržaške škofije. Večkrat je bilo napisano, da marsikdo (v prvi vrsti duhovniki) ne kaže prevelikega zanimanja za to pobudo. V pogovoru z znanci, ki so bolj notri glede udeležbe in organizacije zborovanja, sem dobil tudi potrditev takega ugotavljanja: od marsikoga sem namreč slišal, da je vse skupaj preveč zapleteno in oddaljeno od ljudi, pa tudi, da postavljati predloge in podobno ne pomaga nič, saj bodo na koncu škof in drugi visoki predstavniki krajevne Cerkve itak odločili po svoje. Za nas Slovence pa je glavni problem, ali bo v komisijah zborovanja prisoten prevajalec in ali bomo imeli svojo, slovensko komisijo. Vzeto tako, bi se zborovanje zares zdelo le potrata časa in moči, ki bi jih lahko uporabili za kaj boljšega in koristnejšega.

Pa vendar bi to zborovanje, kljub vsej svoji zapletenosti in nedorečenosti, lahko bilo za nas Slovence priložnost, da storimo korak naprej. Strinjam se s tistimi, ki pravijo, da, dokler v tržaški Cerkvi ne bo prišlo do razčiščenja medetničnih odnosov - s priznanjem Cerkve, da je bila njenemu slovenskemu delu storjena velika krivica - ne bo kakovostnega skoka. Krajevni cerkveni krogi bi morali enkrat za vselej priznati, da so nekateri njihovi predhodniki naravnost tekmovali v tem, koliko Slovencev bodo odvrnili od vere, Cerkve in duhovniškega poklica. O tem se je med nami veliko govorilo, nekaj tudi napisalo (pozdravil bi knjigi Rudolfa Klinca in Egona Pelikana o primorski duhovščini pod fašizmom), jasna beseda s strani odgovornih pa ni bila nikoli izrečena in, če gre tako naprej, tudi ne bo, kot ne bo kesanja in prošnje za odpuščanje, ki ju je svojčas bil zmožen bivši videmski nadškof Battisti.

Vendar nerazčiščena zgodovina odnosov med nami in Italijani v Cerkvi, tradicionalna laična in liberalna usmerjenost naših krajev ter povojni komunizem so le nekateri od vzrokov, da smo v verskem pogledu na Tržaškem tako na psu. Prejšnjo nedeljo sem pri maši imel zopet priložnost poslušati eno od tistih pridig, ki so tako značilne za naš prostor: ob prazniku sv. Petra in Pavla je bila tema kajpak pomanjkanje duhovnih poklicev, staranje duhovnikov idr. Eno samo vzdihovanje. Po pričakovanju pa tudi nisem zasledil tudi kakega zdravega (in pogumnega) izpraševanja vesti. Nimam namena napadati naših dušnih pastirjev, saj je še sreča, da imamo še vedno toliko maš v slovenščini in da župniki obiskujejo naše bolne ljudi ter jim delijo duhovno hrano in tolažbo. Vendar se sprašujem, ali mora duhovnik opravljati ne vem koliko poklicev, ki z njegovim poslanstvom nimajo nobene zveze: tako imamo društva, ki po statutu morajo imeti duhovnika za predsednika (in tu ne gre za cerkvene ali verske ustanove, zato ne vem, po katerem ključu so ti statuti napisani); imamo duhovnike, ki se ukvarjajo z vodenjem zborov in z glasbenim ustvarjanjem; imamo duhovnike-zidarje, duhovnike-blagajnike, duhovnike-muzejske kustose, duhovnike-profesorje in imamo tudi duhovnike, ki so ravnatelji centrov, ki bi se morali posvečati duhovni in verski vzgoji mladine, ki pa delajo vse drugo prej kot to. Da ne govorim o vneti gradnji raznih Marijinih in župnijskih domov, ki ne bodo služili nikomur, ker ni ljudi. Še dobro, da cerkveni zakonik prepoveduje duhovnikom aktivno udeležbo v politiki, drugače bi jih imeli tudi tam (si predstavljate v parlamentu msgr. Vončino namesto senatorja Budina?).

In kaj se zgodi, če kdo predlaga oblikovanje kake molitvene skupine za mlade ali pa tudi za starejše, uvedbo kateheze za odrasle idr., skratka, če pride do kakršnegakoli predloga s strani neposvečenih oseb? Običajni odgovor je, da so "težave", čeprav ni bilo nikoli pojasnjeno, v čem te "težave" sestojijo, poleg tega pa predrzni predlagatelj tvega tudi očitek, da premalo pozna verske in cerkvene zadeve (vendar - so mu jih kdaj razložili?). Sumim, da je "težava" v tem, da bi se naši dušni pastirji morali preveč potruditi za nalogo, o kateri očitno menijo, da ji niso kos. Svojčas so bile velike polemike in spori tudi na Tržaškem v zvezi z delovanjem, ki ga je z goriškimi mladimi imel p. Marko Rupnik. Slednjemu so - tudi iz duhovniških vrst - očitali vse mogoče: da oddaljuje mlade od župnij, društev in politike, da poitalijančuje (o današnjem tihem vdiranju italijanščine v slovensko službo božjo na pobudo nekaterih slovenskih duhovnikov na Tržaškem pa niti besedice) in podobno. Iz tistega kroga pa so izšli trije novomašniki, pa čeprav jezuitskega reda (kar je za nekatere očitno smrtni greh). Mislim, da je to dokaz, da je tisto okolje bilo kljub vsemu vendarle duhovno zdravo in da je p. Rupniku uspelo mladim posredovati pozitivne krščanske vrednote. Tudi na Tržaškem smo imeli nekaj takih priložnosti, a je vedno vse propadlo, nemalokrat tudi zaradi sporov med duhovniki samimi, čigava bodi mladina. (To je med drugim tudi eden od toliko dokazov, kako složni so si med sabo naši dušni pastirji.) Zdaj pa mladina ni ne od enega ne od drugega, šla je pač svojo pot.

Verjetno sem zašel predaleč, vendar pozitivnost škofijskega zborovanja vidim tudi v priložnosti za iskren pogovor o teh stvareh. Vem, da gre za neprijetne zadeve, morda sem bil preoster, toda tudi ostrina kdaj pa kdaj pomaga, da se o določenih vprašanjih vendarle začnemo pogovarjati.

Lep pozdrav!

MARKO RENČELJ

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU A

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE, NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

14. NAVADNA NEDELJA

"Uničil bo bojni lok in narodom oznanil mir" (Zah 9, 10).

"Gospod je milostljiv in usmiljen" (Ps 145, 8).

"Če namreč živite po mesu, boste umrli" (Rim 8, 13).

"Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi" (Mt 11, 28).

Prvo današnje berilo, vzeto iz preroka Zaharija, smo letos že brali za uvod v Veliko noč, in sicer na cvetno nedeljo pri procesiji.

Domišljija nam prikaže ogromno množico ljudstva okrog Jezusa, posebno vidni so otroci in mladež. Navdušeno vklikajo kralju miru. Kdo ve, kako so vsi ti izvedeli za Jezusov vhod v Jeruzalem. V Betfagi izvršijo nekak obred ustoličenja toliko pričakovanega kralja. Ni poročila o maziljenju z oljem iz roga. A Jezusa posadijo ne na ošabnega in telesno skoraj nepremagljivega konja, marveč na preprostega osliča. Čudno pa je to, da ta kralj miru zbudi strah in temno slutnjo v Jeruzalemu. Evangelist to takole opisuje: "Ko je (Jezus) prišel v Jeruzalem, se je vse mesto vznemirilo in govorilo: 'Kdo je to?'" (Mt 21, 1-10).

Že Herod Veliki in njegovi so se vznemirili ob rojstvu novega kralja (Mt 2, 3). Vprašanje o Jezusu muči velike duhovnike, starešine ljudstva, učitelje postave in farizeje ter saduceje.

Na veliki petek bo Pilatova žena poslala sporočilo možu, rekoč: "Nič ne imej s tem pravičnim, kajti danes sem veliko trpela zaradi njega" (Mt 27, 19).

Ta kralj je pa proglašal za ude svojega kraljestva uboge, žalostne, krotke, lačne in žejne pravičnosti, usmiljene, čiste v srcu, delavce za mir, preganjane, zasramovane, ogoljufane (Mt 5, 3-12). Nekaterim ni šlo v račun, da blagruje npr. miroljubne, o sebi pa izjavlja, da je prinesel meč na ta svet. Ločil bo enega od drugega. Razdrl bo lažne vezi med domačimi (Mt 10, 21.22.34).

Spričo njega se moramo vsi odločiti zanj ali pa proti njemu.

Prerok govori o tem kralju, da je "pravičen in zmagovit, krotak je in jezdi na osličku, na žrebetu oslice. Uničil bo vozove v Efrajimu in konje v Jeruzalemu, uničil bo bojni lok in narodom oznanil mir. Njegova oblast bo segala od morja do morja, od veletoka do koncev zemlje" (Zah 9, 9.10).

Na prvi pogled pa se zdijo vse napovedi o miru in Božjem kraljevanju kot varanje in cenena tolažba za ljudstvo. Saj se vojni hrup in vse vojne grozote čedalje bolj znašajo nad človekom. Ne več bojni vozovi, marveč tanki vdirajo v vasi in mesta ter vse pomendrajo, vsekakor bolj kruto in temeljito kakor nekdanje vojne sani in sulice, strelice, smola in kamenje ter meč. Pa kemično orožje, atomska in vodikova bomba? In, kar pa je najhujše, se ljudstvo znese nad kraljem miru. V Jezusu se posmehuje vsakršni pravici in krotkosti ter mednarodno sklenjenim dogovorom o spoštovanju človeka. Namesto Božje oblasti, ki naj bi segala od morja do morja, od veletoka do koncev zemlje (Zah 9, 10), kraljuje povsod nasilje, kraljuje smrt (Rim 5, 14).

Toda Jezus, ki spoštuje našo svobodno voljo, celo takrat, ko se nam zdi, da sodeluje s silami teme (Mt 12, 24-32), je s smrtjo onemogočil tistega, ki je imel smrtonosno oblast, to je hudiča, in odrešil tiste, ki jih je strah pred smrtjo vse življenje vklepal v sužnost ... Zato se je moral v vsem izenačiti z brati, da je postal usmiljen ... Ker je sam pretrpel preizkušnjo, lahko pomaga preizkušenim" (Heb 2, 14-18).

Njegova zmaga ni očitna, je prej poraz, a za vernega človeka je tiho pričevanje za Nevidnega (Heb 11, 27). Mojzes, o katerem govori navedeni odlomek, si je raje skupaj z Božjim ljudstvom izbral trpljenje kakor kratkotrajno uživanje greha. Zasramovanje maziljenca je imel za večje bogastvo kakor zaklade Egipta (Heb 11, 25-27).

Mojzes in vsi možje vere so vse hudo prenašali, ker so imeli pogled uperjen v absolutno bodočnost. Bili so ljudje Duha. Zato so prezirali krivično oblast, silo "mesa". V njih je že vel Duh, ki ga je Kristus na veliki petek in na Binkošti razlil kakor vode vseh milosti čez vse ljudi. Slavimo ga torej v Jezusovem ponižanju, ker se je zavzel za zadnje, za izgubljene, za prekleto.

Jezusov Duh je Očetov Duh, je Duh ljubezni. Zaradi tega je na križu smrt ljubezni, smrt Boga, toda za vstajenje mrtvega "mesa", t.j. izgubljenega človeka, tudi najbolj upornega in oddaljenega, skratka mrtvega (Gal 5, 19-21).

Oblast Duha rešuje, prinaša življenje in veselje (Gal 5, 22-25). Že zdaj ustvarja novega človeka, ki se bo razodel v trenutku smrti, v prehodu-mimohodu – v pashi ali Veliki noči.

Jezus daje umeti te skrivnosti "malim", ponižanim, ubogim, ki priznavajo, da so obteženi z grešnostjo. "Mesenemu" človeku pa se ne daje, ker ta ne veruje v zastonjskost ljubezni. Ni doživljal vedno in povsod le sprejem, naklonjenost, pač pa tudi hladen odklon.

Ker pa se lahko ustrašimo truda in žrtve, nas Jezus vabi, naj hodimo za njim. Njegovi pogoji so lahki. Nikomur ne dela sile, saj je "krotak in v srcu ponižen" (Mt 11, 29). Zna pa tudi očitati učencem, tudi nam, nevoljo, strah, zaspanost, nedoslednost in črnogledost, pomanjkanje pokončnosti nasproti trpljenju in zlu, npr. na veliki četrtek v vrtu Getsemani: "nato je šel k učencem in ugotovil, da spijo. Rekel je Petru: 'Tako, eno uro niste mogli ostati budni z menoj? ... Duh je sicer voljan, a meso je slabotno'" (Mt 26, 40-41).

Jarmi, ki jih ljudje znamo izdelati in nato nalagati drugim na vrat, so jarmi sužnosti. Če jih pa daje ali dopušča Gospod, znajo biti v rešitev, kot npr. trpljenje, delo in svetost slovanskih apostolov Cirila in Metoda, ki se ju hvaležno spominjajo te dni slovanski rodovi, a ju časti tudi vsa Evropa in vesoljna Cerkev.

Jezusov jarem je namreč ljubezen do Boga in do človeka, je jarem, ki osvobaja. Prosimo ga torej krotkosti in ponižnosti.

VSESLOVENSKA SPOMINSKA SLOVESNOST NA LAJŠAH

"NIKOLI VEČ REVOLUCIJE!"

V nedeljo, 30. junija, je bilo na Lajšah običajno vseslovensko srečanje v spomin na žrtve vojnih grozot. Tudi tokrat se je slovesnosti udeležilo veliko ljudi iz matične domovine, zamejstva in zdomstva, ob šestnajstih somaševalcih je vodil spominsko bogoslužje koprski škof msgr. Metod Pirih. Njegovo prodorno homilijo z veseljem objavljamo v celoti.

"Naš letošnji shod na Lajšah ima po dogovoru z drugima dvema škofijama vseslovenski značaj in okvir. Ne bomo se spomnili le žrtev okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej, kakor je napisano na našem spomeniku pri breznu, ampak tudi žrtev, ki so padle na celotnem slovenskem ozemlju, pa tudi v naši neposredni bližini. Molili bomo za pokoj njihovih duš, za tisti mir, ki ga na svetu niso imeli. Mnogim od njih pa se bomo v svojih srcih tudi že priporočili kot svetnikom-mučencem. Tako smo zbrani s prošnjo v srcu in na ustnicah: Gospod, daj jim večni pokoj! In z vzklikom: Sveti slovenski mučenci, prosite za nas!

Pisatelj knjige Modrosti nam je v prvem berilu zagotovil, da so duše pravičnih v Božji roki in da jih trpljenje ne zadene. Nespametni krvniki so mislili, da so jih uničili, oni pa so že pol stoletja in več v miru. Po sodbi ljudi - taka sodba je bila kot čist primer prav tukaj na Lajšah za petnajst žrtev - so bili mučeni in ustreljeni, toda Bog jih je preizkusil in našel, da so njega vredni, zato jih je sprejel kakor žgalno daritev. Gledano s stališča človeka, ki ne vidi prek obzorja tega življenja, je taka smrt res nesmisel in tragedija, gledano s stališča vere pa je taka smrt lahko višek darovanja. Glede na številna pričevanja, kako so odhajali v razna brezna širom po slovenski zemlji - preveč jih je, da bi vse naštevali, največ jih je v Kočevskem Rogu in na Teharjah, ne dosti manj tudi v Trnovskem gozdu - bi lahko rekli: Odhajali so z molitvijo v srcih in na ustnicah, odhajali so s prošnjo: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo! Odgovorni so seveda vedeli, kaj delajo, saj je jasno, da so hoteli uničiti, ne le - kot so radi govorili - razrednega sovražnika, ampak predvsem vero in Cerkev, tudi na Primorskem!

Jezus je napovedal te čase in dogodke, ko je rekel, da bodo njegove učence izročali sodiščem, jih bičali v svojih shodnicah ali v zaporih in da jih bodo vlačili pred poglavarje in kralje. Tragedija dogodkov druge polovice 20. stoletja in na Primorskem še četrt stoletja poprej, ni bila ista kot npr. v Neronovem in Dioklecijanovem času. Ta dva sta bila pogana. Na naših tleh se je uresničevalo oboje: da je v smrt izdajal brat brata po veri in po krvi. Tisti, ki so to počeli, so zatajili eno in drugo: vero in kri!

Iz prvih krščanskih časov imamo veliko lepih pričevanj, da mučenci po Jezusovem naročilu niso skrbeli, kako ali kaj bi govorili. Obljubil jim je namreč, da jim bo dano tisto uro, kaj naj govorijo. Rimsko pravo je predvidevalo sodni postopek: obtožbo s strani tožitelja, presojo obtožbe, priče, zagovor obtoženca, itd. Predvidelo je tudi dostojen pokop na smrt obsojenih in usmrčenih. Tako so lahko učenci mirno pokopali Janeza Krstnika, Jožef iz Arimateje pa Jezusa Kristusa. V večini primerov, ki se jih spominjamo, pa nobene od teh reči pri t.i. obsodbah in izvršitvah smrtnih kazni žrtev ni bilo. Vse se je dogajalo po hitrem postopku, pred vojaškimi ali pred ljudskimi sodišči. Zato tudi ni zapisnikov, ni izjav prič, ni pričevanj obsojenih, ali pa so le redka. Redke napisane sodbe pa so pravni konstrukti. Med njimi izstopa obsodba žrtev, še vedno počivajočih tukaj na Lajšah.

Apostol Pavel nam po Božjem razodetju zagotavlja, da nas nič ne more ločiti od Kristusove ljubezni: ne nadloga ali stiska ali preganjanje, ne lakota ali nevarnost ali meč. Edino, kar nas od te Ljubezni lahko loči, je naš osebni greh. Ne tisti greh, ki ga naredi brat, sestra, oče, sosed in tujec. Vsi ti grehi me lahko pohujšajo, toda od Kristusove ljubezni me ne morejo in ne smejo ločiti. Zadnja odločitev je vedno v mojem srcu. Ali bom Kristusu pripadal docela, ali bom hodil za njim dosledno, ali pa bom služil danes Bogu in jutri mamonu? Kolikor bolj bomo zvesti Gospodu, toliko manj je verjetnosti, da bi se tragedije 20. stoletja ponovile.

Vseh teh stvari ne kličemo v spomin zato, ker bi radi brskali po preteklosti. To je naloga zgodovinarjev in arhivarjev. Oni naj z znanstveno natančnostjo vse preučijo in povedo - kolikor je sploh mogoče - kaj je v resnici bilo, čeprav je podoba zgodovine v glavnih obrisih jasna in ni taka, kot so nam jo slikali in smo jo morali gledati 50 let. Te dogodke kličemo v spomin zato, da se ne bi nikdar več ponovili, da bi mladi razumeli, kaj je bilo in kam lahko pripeljejo zle misli in naklepi, da bi znali brati znamenja časa, da bi razmišljali z lastno glavo in po nagibu svojega plemenitega srca. Mnogi to delajo in ti so upanje prihodnosti vsega sveta, tudi naše Slovenije.

Drugi razlog, zakaj se vsako leto spominjamo teh dogodkov, je želja po spravi, ki se bo pokazala v tem: popravа krivic, kolikor je sploh še mogoča; dostojen pokop vseh žrtev, ki se jih spominjamo, in ureditev grobišč, saj človek vendar ni žival.

Tretji razlog spominjanja je klic arhivarjem in zgodovinarjem, naj ne omagajo pri svojem delu. Še veliko morajo raziskati in povedati Slovencu tretjega tisočletja. In klic parlamentarcem: da bi brali to, kar postaja očitno na podlagi raziskav, in da bi se v skladu s tem tudi odločali.

Četrti razlog, ki sicer spremlja spominjanje, je odpuščanje. Odpustiti moramo zato, ker se trudimo biti plemeniti ljudje in kristjani, pozabiti pa ne smemo zato, da se dvajseto stoletje ne bi ponovilo.

Zadnji razlog, ki vam ga želim približati, pa je Jezusovo naročilo, s katerim nas pošilja v svet: da bi bili namreč preprosti kakor golobje in previdni kakor kače. Vemo, da nismo v polnosti ne eno ne drugo. Da bi po Božji milosti znali najti ravnotežje med enim in drugim.

Sklenimo to razmišljanje s prošnjo h Gospodarju zgodovine, ki se že leta ponavlja na naših vabilih za Lajše: Nikoli več vojne, nikoli več revolucije!"

VELEPOSLANIK DR. BONUTTI SE POSLAVLJA

OBISK V VATIKANU

Dne 24. junija ob 11.30 je imel poslovilni sprejem pri svetem očetu slovenski veleposlanik dr. Karel Bonutti. Ob navzočnosti soproge Hermine in papeževega osebnega tajnika škofa Stanislawa Dziwisza je imel Janez Pavel II. kratek razgovor z veleposlanikom. Dotaknil se je vprašanja sporazuma med Svetim sedežem in slovensko državo, medverskih stikov - zlasti s pravoslavno Cerkvijo. Spomnil se je svojega srečanja z mladimi v Postojni in se zanimal ter želel vse dobro predsedniku Kučanu. Veleposlanik je poudaril vdanost slovenskih vernikov svetemu očetu ter spoštovanje in občudovanje, ki ga na splošno uživa med Slovenci, ki so bili počaščeni z dvema njegovima obiskoma v Sloveniji. Četudi je razvidno, da mu fizične moči iz dneva v dan pešajo, je mentalno izjemno čil: spominja se mnogih podrobnosti iz preteklih let. Kljub težavam vztraja pri vodenju katoliške Cerkve.

Po zasebnem razgovoru je sveti oče sprejel in obdaril navzoče člane veleposlanikove družine z vnuki.

Naslednji dan, 25. junija, je veleposlanik dr. Bonutti imel srečanje s kardinalom Sodanom, državnim tajnikom Svetega sedeža. Razgovor je bil izjemno zanimiv in se je dotikal specifičnih vprašanj. Kardinal Sodano dobro pozna slovenske razmere in je izkazal iskreno naklonjenost. Zanimal se je za proces vključitve Slovenije v EU in NATO, za medverske razmere, novo zakonodajo, o stikih med državo in Cerkvijo ter za škofije, vprašanje sprave itd. Veseli se dneva, ko bo tudi Slovenija del Evropske unije. Ni dvoma, da bo kardinal Sodano podpiral prizadevanja Slovenije in nudil vso podporo pri slovenskih dolgoročnih prizadevanjih.

V času svojega mandata je veleposlanik prejel lepo število odlikovanj, med katerimi so najpomembnejša: odlikovanje s strani svetega očeta, in sicer viteški red Sv. sedeža z velikim križem Pija IX.; komendatorja viteškega reda Božjega groba; španski konstantinski viteški red sv. Jurija; odlikovanje Malteškega viteškega reda "pro merito militare".

SVETNIK TEDNA

9. JULIJ

SILVESTER ČUK

VERONIKA GIULIANI, REDOVNICA

Ime Veronika je pobožnim ljudem domače iz križevega pota. Pri šesti postaji te priljubljene pobožnosti namreč nastopa pogumna žena, ki je stopila iz radovedne množice ob poti, kjer je stopal Jezus, obložen s težkim križem, ki ga je nesel na Kalvarijo. Po starem izročilu je bilo tej ženi, ki je Jezusov krvavi in potni obraz obrisala s prtom, ime Veronika. Spomin te Veronike Cerkev obhaja 4. februarja.

Današnja godovnjakinja sveta Veronika Giuliani je bila doma iz Italije. Rodila se je 27. decembra 1660 v kraju Marcatello kot sedmi otrok premožnih staršev. Pri krstu so ji dali ime Uršula. Ko je pobožna mati umirala, je poklicala k sebi svojih pet hčera in jim priporočala, naj se v stiski zatečejo k eni izmed presvetih Kristusovih ran: štiriletni Uršuli je mati „podelila" rano Jezusovega prebodenega srca. Ko je Uršula dopolnila sedemnajst let, je vstopila v samostan redovnic kapucink, kjer je dobila ime Veronika. Leta 1694 je postala voditeljica novink, od leta 1716 pa do svoje smrti je bila opatinja.

Kmalu po vstopu v samostan se je v Veroniki obnovilo Gospodovo trpljenje podobno kot približno petsto let poprej v življenju svetega Frančiška Asiškega. Tudi Veronika je dobila na svojem telesu znamenja Jezusovih ran. Jezus jo je obdaril z deležem svojega trpljenja. Na glavi se ji je videla trnjeva krona (zato jo upodabljajo s trnjevo krono na glavi). Imela je globoka mistična doživetja, istočasno pa je silno trpela zaradi napadov hudobnega duha, ki jo je mučil podobno kot kasneje svetega arškega župnika Janeza Vianeja. Veliko hudega je prestala tudi od svojih redovnih sester v samostanu, posebno od predstojnice, ki jo je imela za domišljavko. Vzeli so ji vodstvo novink, prepovedali so ji, da bi se pogovarjala z drugimi sestrami, skoraj dobesedno so jo izobčili iz samostanskega življenja. Škof je dobil iz Rima naročilo, naj zadevo z vso ostrostjo preišče in sporoči svojo razsodbo. Preiskava je trajala dolgo časa. Na koncu je škof sporočil v Rim, da je sestra Veronika nezlomljivo zvesta v veri in pokorščini, da kljub vsem preskušnjam ohranja vedrino duha, da se nadaljujejo njene mistične prikazni. Na njegovo prošnjo je papež preklical vse prepovedi. Kmalu nato so jo sestre soglasno volile za opatinjo. To službo je opravljala enajst let - do svoje smrti, 9. julija 1727. Za svetnico jo je razglasil papež Gregor leta 1839. Trpinka sestra Veronika je po naročilu svojega spovednika pisala dnevnik in vanj zapisala vse, kako je Bog deloval v njeni duši. Danes obsega ta dnevnik deset objavljenih zvezkov. Nenavadne stvari, ki so v njem, so potrdile mnoge priče. Dnevnik je pisan s takšno odkritostjo, da je papež Pij IX., potem ko ga je prebral, vzkliknil: "To ni svetnica - to je velik svetnik!"

Pisec slovenskega življenjepisa te mistične žene pravi: "Ali nam Veronika Giuliani s svojim življenjem ne pojasnjuje velikega apostola Pavla, ki je kakor morebiti nihče drug gledal skrivnosti Jezusa Kristusa in človeka? Pavel je zapisal tisti tehtni stavek, ki ga iz življenja svete kapucinke znova doumemo: 'Zdaj se veselim, ko trpim za vas. S svoje strani dopolnjujem v svojem mesu, kar primanjkuje Kristusovim bridkostim, in to v prid njegovemu telesu, ki je Cerkev'" (Kol I, 24).

NA SVETI GORI ODPRLI DUHOVNI DOM TAU

V Marijinem svetišču na Sveti Gori so nedavno odprli duhovni dom Tau, ki ga bodo uporabljali za sestajanja in razprave mladih o verskih oz. duhovnih problemih, za sestanke romarjev in nasploh vernikov in za vse druge duhovne potrebe. V domu imajo okrog 40 ležišč, ki bodo na voljo tudi obiskovalcem raznih verskih tečajev in seminarjev.

Dom so uredili v objektu nekdanje zgornje postaje žičnice, ki ga je mestna občina Nova Gorica odkupila od podjetja Avtopromet in ga potem darovala frančiškanskemu samostanu na Sveti Gori. Bratje frančiškani so sami oz. s pomočjo in sodelovanjem obiskovalcev te Marijine božje poti dom opremili in ga uredili, tako da ga bodo kmalu začeli uporabljati. Kot omenjeno, se dom imenuje Tau. Gre za svetopisemski znak, upodobljen kot križ v obliki črke T. Je znamenje Jezusovega križa, in "kdor bo zaznamovan z njim, bo rešen".

Dom Tau je blagoslovil koprski škof Metod Pirih, ob otvoritvi pa je govoril tudi župan mestne občine Nova Gorica Črtomir Špacapan. M.

BLAGOSLOV DOMA KARITAS V SOČI

Kot so nam sporočili odgovorni v tiskovnem uradu koprske škofije, bo v nedeljo, 7. julija, ob 16. uri koprski škof msgr. Metod Pirih blagoslovil Dom Karitas v Soči.

Hiša, ki je že več let služila za srečanja in počitnice raznim skupinam, je bila v velikonočnem potresu leta 1998 poškodovana. Že isto leto je likovna kolonija *Umetniki za Karitas* sporočala o stiskah ljudi, ki jih je prizadel potres, izkupiček pa je bil namenjen obnovi te hiše. Tako je Škofijska karitas Koper, tudi ob pomoči nepovratnih sredstev države, hišo obnovila in z darovi raznih darovalcev tudi opremila.

Programi Doma Karitas v Soči bodo v prvi vrsti namenjeni ljudem v stiski, tako v smislu strokovnega in duhovnega oblikovanja sodelavcev kot počitnicam otrok, družin, ostarelim in drugače prizadetim ter drugim skupinam.

Že v nedeljo, 7. t.m., se bo začel duhovno in strokovno vodeni počitniški teden sodelavcev Karitas in njihovih družin. Več informacij: Jožica Ličen, mobitel (00386 0)41 429 713.

S 1. STRANI

SLOVO OD PLACUTE

Sem so ljudje hodili na prve povojne slovenske kulturne prireditve, ker nam Italija vse do danes ni vrnila našega osrednjega kulturnega prostora v središču mesta, Trgovskega doma. Tu so se naši današnji uveljavljeni glasbeniki šolali, saj je tu domovala glasbena šola Emil Komel. Še in še bi lahko naštevali.

ALBINA PINTAR, PLACUTA, 1998, OLJE NA PLATNO

Tako smo se navezali na Placuto tudi tisti, ki smo prišli vanjo zadnji in smo tu začeli z Novim glasom.

Skušali smo odpirati vrata in okna, da smo bili in še danes skušamo biti vredni nasledniki naših prednikov, ki sta jih označevala burja in sonce, predvsem pa primorska vedra širina, ki jo bomo s Placute odnesli s seboj na Travnik.

Naša Placuta je preprosto Placuta.

Pogrešali jo bomo, ker smo pač samo ljudje. Navadili smo se nanjo in na vse njene pomanjkljivosti, na njeno slabo streho in na mraz pozimi, vročino poleti, na visoke stopnice, na vrt za njo in še bi lahko naštevali.

O njej bi lahko pisali romane, pesmi so o njej že pisali in jih še bodo, a nam bo ostala v spominu predvsem kot kraj srečevanj, odprtosti in tega, da se je na Placuti veliko, ogromno naredilo za našo stvar, za slovensko samobitnost naše narodne manjšine.

Oprostili nam boste, da smo ob slovesu malce čustveni, a želimo si, da bi Placuta tudi v prihodnje ostala v naših, slovenskih rokah, da bi tudi v prihodnje ostala živa priča naše stalne in nenehne slovenske plodne vztrajnosti v središču Gorice, da bi Placuta tudi v prihodnje opravljala poslanstvo, ki ga je doslej, da bi ostala zavezana slovenstvu in bi Slovenci ostali zvesti njej.

Placuta bo znala potrpeti, če vanjo takoj ne bomo mogli poseči s prepotrebnimi in zahtevnimi obnovitvenimi deli. Videla je namreč že veliko hujših časov in moramo zato biti nanjo ponosni, tudi zato je naša skupna obveza, da jo ohranimo tudi prihodnjim rodovom kot kraj srečevanj slovenskih ljudi. Še danes imamo pred očmi ljudskega duhovnika povojne Gorice, pravo legendo primorskih duhovnikov in našega velikega prijatelja msgr. Kazimirja Humarja, ki je prihajal k nam na Placuto vse do svoje smrti, kako se, star in bolan, a miselno veder in čil, počasi vzpenja po strmih stopnicah, si pred našimi vrati oddahne za trenutek in potem počasi vstopi z besedami: "O, dober dan, gospodje! Kar tako naprej, kar tako in pogumno naprej! Ste mladi, zato pogumno in zvesto naprej!"

Zora Piščanc, Ljubka Šorli, Jože Jurak so samo tri imena, ki jih nikomur ni potrebno posebej predstavljati, če drugih imen naših velikih prednikov s Placute seveda niti ne omenimo.

Kakšne može in žene je imela in je dala Placuta!

Prav je, da se jih spomnimo, ko jo zapuščamo, da se spomnimo vseh!

Predvsem zato bomo Placuto ohranili v naših srcih in nanjo ostali vedno navezani!

JUP

Z 2. STRANI

RAZSODBA DUS-A

SSk trdi, da pomeni odlok znižanje ravni, kajti z obvezno dvojezično izkaznico prebivalec občin Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor in Dolina posreduje sogovorniku informacijo, da prebiva v narodnostno mešanem ozemlju. Dvojezičen dokument ima to sporočilno moč, pa naj ga imetnik uporablja kjerkoli. Kdor bo odslej predstavil enojezično izkaznico, pa ne bo posredoval takšne informacije. V tem je smisel in logika obveznih dvojezičnih dokumentov, kakor jo je osvojila Slovenija, in s tega vidika je Scajolov odlok nedvomno znižal raven zaščite. Upoštevati gre tudi, da, kdor v kraških vaseh odklanja slovenščino, ne počne tega iz kakega plemenitega nagiba ali zaradi svobode izbiranja, kot je v tožbi brezpredmetno trdila državna advokatura, pač pa bolj enostavno zaradi ksenofobičnih popadkov, ki po mnenju SSk niso vredni pravne in siceršnje zaščite.

Temeljno vprašanje ostaja torej odprto, saj se vanj DUS ni spustilo, pač pa je sprejelo proceduralni ugovor o pomanjkanju legitimacije petih tožiteljev, ki so vsi dokazali, da stanujejo v zadevnih občinah in da so pripadniki slovenske manjšine.

DUS je tu izdelalo svojevrstno teorijo: ko gre za posege oblasti, ki prizadenejo splošne interese manjšine in niso namenjeni posamezni fizični osebi, nimajo pripadniki slovenske manjšine nikakršne možnosti pritožbe, pač pa to v njihovem interesu lahko stori le občina. Če bi jutri minister Scajola izdal odlok, po katerem morajo biti vse table zaselkov v občini Dolina napisane le v italijanščini, bi se smela po tej tezi pritožiti le občina, ne pa njeni posamezni občani, čeprav bi bila prizadeta celotna manjšinska skupnost. Nadalje: sklicujoč se na dejstvo, da nima slovenska manjšina z zakonom priznanega predstavniškega telesa (katerega nimata niti nemška niti francoska manjšina), DUS trdi, da ne more v navedenih primerih prizadeti pripadnik manjšine na sodni ravni storiti ničesar.

Jasno je, da je takšna teorija zelo nevarna. Sodba ne upošteva dejstva, da gre za pravice manjšinskih skupnosti, ki so danes obravnavane in zaščitene v številnih mednarodnih dokumentih in aktih Evropske unije. Teza pa dejansko potiska Slovence v Italiji v nevzdržno stanje, ko se ne morejo sami obrniti na sodnika, a so prepuščeni na milost in nemilost oblasti. Takšno stališče odpira vrata raznovrstnim odlokom splošne narave, ki lahko prizadenejo širši interes manjšinske skupnosti, ne da bi jim člani manjšine mogli nasprotovati na Upravnem sodišču. Tedaj bi se Slovenci v Italiji znašli v nekakšnem brezpravju, prepuščeni mili volji občinskih svetov in županov, ki so danes takšne, jutri drugačne barve.

Slovenska skupnost meni, da je takšno stališče DUS-a s pravnega, a tudi širšega vidika nesprejemljivo in bo skušala o tem prepričati drugostopenjski Državni svet v Rimu, na katerega bo v kratkem naslovila priziv zoper razsodbo.

Spričo dejstva, da je sedaj manjšina izgubila mednarodno priznano pravico po obvezni dvojezični izkaznici v štirih okoliških občinah na Tržaškem in ni hkrati dobila možnosti dvojezične izkaznice drugod, je SSk mnenja, da ne bi smeli župani Devina-Nabrežine, Doline, Zgonika in Repentabra kloniti pred tako hudimi pritiski in izdati enojezičnih izkaznic, pač pa počakati, naj to storijo komisarji, ki jih bo morebiti v ta namen poslala prefektura.

KLJUČNI MOMENTI NASTANKA IN RAZVOJA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ (1962-2002) - 3.

Ob 40-letnici Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici objavljamo v podlistku odlomke iz raznih publikacij, ki jih je zbrala prof. Marija Kacin.

Smrt Mirka Fileja, ko smo komaj dobili novo dvorano, je bila velika izguba za delovanje pevskih zborov na Goriškem. S pokojnim profesorjem so izgubili svojega mentorja in prijatelja. To se je poznalo še vrsto let in smo morda šele v zadnjih časih prišli zopet do tistega, kar smo imeli pod pokojnim profesorjem.

Komaj so utihnili odmevi slavnostne akademije, so odbor čakale nove naloge, predvsem preskrbeti vsa potrebna dovoljenja za redno gledališko dejavnost v novi dvorani. Tudi tu je bilo mnogo potov, čakanja in stroškov. Šele po več kot dveh letih je bilo zadoščeno vsem predpisom in so pristojne oblasti izdale potrebna dovoljenja, to je, kolavdirale so dvorano za gledališke predstave. Dokument ima datum 23. novembra 1963.

Zaradi tega je bilo kulturno delovanje v dvorani prvi dve leti precej omejeno. Vendar naj omenimo posebej iz tega časa tabor zamejske mladine, ki je bil v prostorih KD julija 1962, in koncert zbora "Gallus", iz Celovca, ki je nastopil pod vodstvom sedaj že pokojnega prof. Cigana.

Od sezone 1964/65 se začenja v dvorani KD redno kulturno življenje in delovanje. V osmih letih (1964/1971) je bilo v KD 31 koncertov, 76 gledaliških predstav, 68 kulturnih večerov, 48 raznih drugih predstav in srečanj. Udeležencev je bilo okrog 59.000. Če prištejemo še prvi dve leti po otvoritvi dvorane, ko nismo vodili statistik, vidimo, da se je kulturnih prireditev v KD v desetih letih udeležilo približno 70.000 oseb.

Mislim, da navedene številke o kulturnih prireditvah v KD same dovolj pričajo o pomenu, ki ga je Katoliški dom dobil v kulturnem življenju goriških Slovencev. Niso bili zaman naš trud in naše skupne finančne žrtve; dovolj dobro so se obrestovale v tem prvem desetletju.

Do tako bogatega kulturnega delovanja v KD je prišlo zaradi uvidevnosti odbora, ki je odprl vrata za gostovanja in nastope vsem skupinam brez razlike, da le nastopajo s stvaritvami, ki ne žalijo naše slovenske časti ali načel krščanstva. Odbor ni s tem vpeljal nobene cenzure, temveč je le hotel potrditi, da mora dvorana KD služiti v namene, za katere je bil Katoliški dom kupljen in dvorana zgrajena. Na ta načela so brez ugovora pristali vsi, ki so do sedaj nastopali v KD. V tem okviru se je razvilo plodovito gostovanje domačih in tujih kulturnih skupin iz Italije, Jugoslavije in Avstrije.

Težko je bilo prebiti led in začeti z gostovanji kulturnih skupin iz Jugoslavije. V oviro so bili številni psihološki, politični in tudi osebni predsodki. Ustvarjanje enotne kulturne skupnosti in kulturnega sodelovanja je bila težka zadeva, ki še danes ni povsem stekla.

Prva skupina iz Slovenije, ki je nastopila v dvorani KD, je bil Slovenski oktet; ta je imel svoj koncert dne 27. septembra 1964. Uspeh je bil resnično velik, saj je občinstvo do kraja napolnilo dvorano. Slovenskemu oktetu so pozneje sledile še druge kulturne skupine iz Slovenije in drugih republik Jugoslavije: 1966 - Folklorna skupina France Marolt in Akademski pevski zbor Tone Tomšič; 1968 - Glasbena šola iz Novega mesta, dramska skupina iz Kostanjevice na Krki, amaterska igralska skupina iz Bohinja; 1969 - Folklorna skupina Tine Rožanc, zbor ljubljanskih bogoslovcev, Akademski zbor Vinko Vodopivec iz Ljubljane, harmonikarji iz Karlovca; 1970-71 - Ansambel narodnih plesova i pjesama iz Zadra, moška zbora iz Vrtojbe in Mirna, solisti ljubljanske Opere; 1971-72 - solisti ljubljanskega opernega baleta, mladina iz Kobarida, ki je nastopila z veličastno Gregorčičevo proslavo dne 14. novembra 1971.

Še bolj kot posamezna gostovanja se je razvilo v tem času sodelovanje s slovenskimi poklicnimi gledališči na Primorskem tako v Trstu kot v Novi Gorici. Slovensko gledališče iz Trsta je sprva gostovalo v KD s posameznimi igrami, v sezoni 1970-71 pa je bila organizirana redna gledališka sezona z abonmaji. Predstave so bile deloma v Verdijevem gledališču, deloma v dvorani Pri zlatem pajku, največ pa v dvorani KD (šest predstav). Letos (1971-72, op. ured.) se gledališka sezona nadaljuje. Prav tako je že nekaj let stalen gost v KD Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice.

Zelo plodovito je bilo v tem prvem desetletju tudi gostovanje igralskih skupin in pevskih zborov iz Koroške in Tržaške.

Iz Koroške so bili gostje igralci iz Žitare vasi, študentje celovške slovenske gimnazije, igralci iz Št. Jakoba v Rožu z Miklovo Zalo, druga skupina je nastopila z Martinom Krpanom, farna mladina iz Šent Janža z Jurijem Kozjakom, koroška študentovska mladina z igro Ana Frank.

Prav tako so bili priljubljeni gostje igralci iz Trsta in okolice: skavti, Marijina družba iz ul. Risorta in iz Rojana, bazovska mladina, openski muzikanti, Slovenska prosveta in še drugi.

DALJE

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 5.7. DO 11.7.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 5. julija** (v studiu Anka Černic): V poletne dni: Iz Slakove zakladnice. - Svetnik tedna: Sv. Estera, svetopisemska žena. - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.
- **Sobota, 6. julija** (v studiu Jan Leopoli): Glasba za prijeten konec tedna.
- **Ponedeljek, 8. julija** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.
- **Torek, 9. julija:** (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.
- **Sreda, 10. julija:** (v studiu Danilo Čotar) Pogled v dušo in svet: Ta visoka rosojanska pot (1. del). - Izbor melodij.
- **Četrtek, 11. julija:** (v studiu Niko Klanjšček) Zvočni zapis: Cecilijanka 2001. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Osrednja informativna oddaja je vsak dan ob 15. uri. Med novicami so tudi take, ki jih drugi "neodvisni" mediji izpuščajo.

V dokumentarni oddaji *Graditelji* bo v nedeljo, 7. julija, ob 10.30 predstavljen slikar Tone Kralj. Kako je Dolenjec postal Primorec? Kakšen pomen imajo njegove poslikave za primorsko Cerkev in primorsko slovenstvo? Vse to in še več v oddaji *Graditelji, Slovenci za slovenstvo.*

Tema tedna v četrtek, 11. julija, ob 17. uri bo projekt skrbi za brezdomce na Madagaskarju, ki ga vodi Pedro Opeka. Opeka je obiskal Izolo prav v času, ko se je njegovo ime pojavilo med kandidati za nominirance za Nobelovo nagrado za mir.

Vsako soboto je ob 17. uri oddaja *Slovenci v Italiji*, ki jo ureja in vodi Martina Slavec. Oddaja sledi aktualni problematiki v zamejstvu z zanimivimi pogovori. Uro pred oddajo so čestitke in pozdravi naših poslušalcev, ko lahko svojo čestitko brezplačno pošljete v eter. Telefon: 003865 6281114.

Vsak petek ob 17. uri prisluhnite politično satirični oddaji *Ob petkih pospravljamo podstrešje*, ki jo pripravlja Zlata Krašovec.

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sveta Gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je slišnost na Tržaškem boljša kot prej!

TOLMIN: OPRTJE RAZSTAVE DRUŠTVA SLIKARJEV AMATERJEV

V likovnem razstavišču Kina Tolmin so sredi junija postavili na ogled svoje slike slikarji iz Tolmina, katere zadnje čase pohvalno vodi mentor prof. Lucijan Lavrenčič. Njegov pristop k delu je poetičen, a nazoren in pušča slikarjem veliko svobode pri ustvarjanju. To se odraža tudi v njihovih slikah. Razstava bo na ogled še do konca julija 2002. Vljudno vabljeni. AK

POPRAVEK

Prejšnji teden smo v članku *Zbornik, pisan z glavo in srcem* na strani 7 napačno zapisali, da je izid knjige podprla tudi Zadružna kraška banka. Pravilno bi morali zapisati, da ga je finančno podprla Zadružna banka Doberdob in Sovodnje. Prizadetim se opravičujemo. - *Uredništvo*

TRI KNJIGE PRI MLADINSKI KNJIGI

NOVA SLOVENSKA KNJIŽEVNOST

Minuli teden je Založba Mladinska knjiga v Ljubljani predstavila tri nova slovenska izvirna dela, in sicer *Okus po marcipanu* Iva Zormana, *Žaba v loncu* Andreje Zelinka in *Nagrajenke* Andreja Arka. Vsa tri omenjena dela so izšla v zbirki Žamet, ki je namenjena najširšemu krogu bralcev, saj v njej objavljajo "komunikativnejšo literaturo, ki pa ima hkrati nesporne literarne kvalitete", kot je na predstavitvi po poročanju Slovenske tiskovne agencije povedal urednik zbirke Aleksander Zorn.

Okus po marcipanu Iva Zormana sodi v pisateljev niz t.i. družinskih romanov, ki se dogajajo v 50. letih ali še pred drugo svetovno vojno. Glavni junaki pripadajo kmečkemu svetu, ki pa že prehaja v meščanskega. Zgodbe se zapletajo in razpletajo po vejah družinskega debla, značilno pa je tudi, da vsebujejo niz ljubezenskih epizod. Roman pripoveduje o kmečkem dekletu, ki postane učiteljica. Pride živet k meščanski družini, tam se zaplete z domačim sinom, z njim zanosi in se zato z njim tudi poroči. Sin, velik revolucionar, pade v vojni in postane narodni heroj. Sama se med vojno zaljubi v nemškega oficirja, po vojni se ji kot ženi narodnega heroja popolnoma spremeni življenje. Iz preproste učiteljice postane ravnateljica in začne poučevati kaznjenke. Glavno junakinjo po besedah Aleksandra Zorna, ki jo je označil kot pražensko in poosebljanje pra-dobrote, odlikuje izredna milina in prizanesljivost. V knjigi, ki je napisana kot prvoosebna pripoved, namreč nikogar ne kritizira, ampak na primer izjemno prizanesljivo piše tudi o nemškem oficirju in kaznjenkah, ki jih poučuje.

Andreja Zelinka v svojem knjižnem prvencu, romanu *Žaba v loncu*, pripoveduje nenavadno kruto in nesentimentalno zgodbo o dveh ljudeh iz različnih družbenih okolij, ki se ponovno srečata po dvajsetih letih. Ker sta oba v življenju nezadovoljna, čeprav sicer uspešna, se - v upanju, da se bo povrnila pristnost minulih dni - zapleteta v ljubezensko razmerje. To pa ne prinese nič dobrega, ampak pokvari tudi njuno prijateljstvo. Ljubezen med njima ne ustvari mostu, ampak razkol, tako da se vrneta vsak v svoje okolje in se nikoli več ne srečata. Zelinkovo, kot je na predstavitvi sama dejala, privlačijo različni človeški karakterji, ki ponujajo različne poglede na iste stvari in različne interpretacije istih dogodkov, kar je prisotno tudi v omenjeni knjigi. Junaka po njenih besedah ne pripadata toliko različnim družbeno-ekonomskim slojem, kot je njuna različnost pogojena značajsko.

Knjigo *Nagrajenke* Andreja Arka, ki vsebuje 20 kratkih zgodb, po besedah urednika zbirke Žamet Aleksandra Zorna, odlikuje izvrsten slog pisanja. Mimogrede naj bo tu povedano, da je Andrej Arko, ki je sicer urednik kulturnih oddaj na RTV Slovenija in urednik revije Zvon, izdal zbirko svojih zgodb pred leti tudi pri naši Goriški Mohorjevi družbi in je znan kot pisec izjemno dobrih kratkih zgodb. Zgodbe v novi Arkovi knjigi *Nagrajenke* so različnih provenienc, vse pa se dogajajo v ne tako oddaljeni preteklosti, segajoči deset let nazaj. Dogajajo se v času, ko bi se lahko glavni junaki, ki so bili v prejšnjih časih vedno nekomu podrejeni, končno počutili svobodne, vendar pa ta svoboda na njih ne deluje pozitivno, je ne znajo uživati, ampak se počutijo izgubljene. Laskajo si, da so pogumni in to v tako drobnih detajlih, da se bralcu zasmilijo. Dosegajo majhne zmage, ki pa so v večini primerov le malo prepozne.

Gre za književno delo, "ki kaže veliko razumevanja za človeške tegobe", je na predstavitvi povedal urednik Zorn. Andrej Arko pa je o svojem novem delu dejal, da so dileme, pred katerimi se znajdejo njegovi junaki, moralne, saj hočejo ti ravnati predvsem v skladu s svojo vestjo, zato pa delujejo nerodno. Okvir zgodb je po njegovih besedah realen, le včasih se nagiba k fantastičnosti, ponekod mučne situacije pa so razbremenjene z zabrisanim humorjem.

ZUT

PRAZNIK "FRAE DE VIERTE" V ŠPETRU

FURLANSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO ODKRIVA SLOVENSKO KULTURO

VERA TUTA

V nedeljo, 30. junija, je bil v Špetru praznik "Frae de Vierte", ki sta ga organizirala občina Špeter in Furlansko filološko društvo. Med drugimi stvarmi na programu je bilo predvsem zanimivo dopoldansko zborovanje v novi večnamenski dvorani. Številno in izbrano občinstvo je najprej prisluhnilo pozdravu v treh jezikih župana občine Špeter, Brune Dorbolo', ki je dejala, da sta se slovenščina in furlanščina ohranili v teh krajih po odločitvi ljudi, z njihovim prizadevanjem, in da mora tako tudi ostati v prihodnje ob širitvi Evropske unije. Predsednik videmske pokrajine, Marzio Strassoldo, ki je govoril v furlanščini, je naglasil, da se morajo Furlani spet privaditi javne rabe svojega jezika in da mora biti jezikovna specifika teh krajev vidna tudi na zunaj, da se je zavejo tudi tuji obiskovalci. V istem smislu je pozdravil tudi predsednik Furlanskega filološkega društva Lorenzo Pelizzo. Nato je moški zbor Matajur pod vodstvom Davida Klodiča zapel nekaj domačih ljudskih pesmi.

V osrednjem delu programa je bila najprej na vrsti predstavitev knjige *I dialetti sloveni del Friuli* prof. Rosanne Benacchio, docentke slovanske filologije na univerzi v Padovi. Knjigo in avtorico je predstavil prof. Pavle Merku' **(na sliki)** in je predvsem pohvalil metodološki pristop, ki spoštuje vsako pojavnost v živem jeziku in je ne nateguje na kopito jezikovne norme. Avtorica je tudi potrdila, da ni mogoče narečnih posebnosti kar tako pripisati interferenci jezikov; čeprav se jeziki v stiku medsebojno oplajajo in drug na drugega vplivajo, se jezikovni pojav ustali le takrat, ko se na nek način sklada s strukturo jezika. Sledilo je še predavanje o arhitekturi beneških vasi, hiš in bivalnih prostorov, ki jo je podal Renzo Rucli.

Ob koncu jutranjega dela je Furlansko filološko društvo izročilo še dve pomembni nagradi za delo na področju ohranjanja in raziskovanja domačega jezika in kulture; nagrado sta prejela Pavel Petričič in Božo Zuanella za življenjsko delo.

Z 2. STRANI

SCAJOLA PADEL

Minister Scajola, ki ga Slovenci v Italiji poznamo predvsem po njegovem odloku o izdajanju osebnih izkaznic le v italijanskem jeziku v štirih dvojezičnih občinah v tržaški pokrajini, pa je pokazal vrhano mero cinizma, ko je izustil še naslednje besede: "V Bologni so streljali na Biagija, ki je bil brez varstva. Če bi pa tam tedaj bilo policijsko spremstvo, bi umrli trije".

Zaradi naravnost osupljivega modrovanja in ravnanja notranjega ministra ni ogorčena le levosredinska opozicija, ki je takoj zahtevala, naj v parlamentu nastopi sam predsednik vlade in natančno poroča o poteku dogodkov, temveč so Scajolo grajali tudi nekateri parlamentarci desnosredinske večine. Osebno prizadetega se je čutil predvsem minister za delo Maroni, ki je skupno s svojim podtajnikom podpisal izjavo, da bi se moral Scajola opravičiti Biagijevi družini. Zgodilo pa se je, da je notranji minister v dogovoru z Berlusconijem ponudil predsedniku vlade svoj odstop, kar je slednji zavrnil in ministru zagotovil svoje in vladino zaupanje. Opozicija je vse to označila za dogovorjeno burko in že razmišlja, da bi v parlamentu z resolucijo zahtevala odstop ministra Scajole.

Kdo je pravzaprav Claudio Scajola? Zdaj prihajajo o njem na dan zanimivi podatki. Izhaja iz znane demokristjanske družine v ligurskem mestu Imperia. Zaradi domnevnih podkupnin v zvezi z igralnico v San Remu je bil tudi v zaporu, a je na sodni obravnavi bil oproščen. Kot glavni organizator političnega gibanja Naprej Italija (Forza Italia) je baje odločilno pripomogel, da je Berlusconijevo gibanje v kratkem času postalo najmočnejša politična stranka v Italiji. Dobro je obetal tudi kot minister, saj se je zdelo, da govori premišljeno. "Spodrsljaj na Cipru pa ga je - tako je napisal pred nekaj dnevi glavni urednik tržaškega italijanskega dnevnika - opredelil za vedno, z njim pa je ta spodrsljaj razvrednotil tudi Berlusconijevo vlado, saj dejanja dokazujejo, da se ne more spopasti niti z najmanjšimi političnimi problemi".

Do tu smo pisali o veliki zagati, v katero je Berlusconija in njegovo vlado spravil notranji minister Scajola. Toda to ni vse. Razširjeni italijanski dnevnik Repubblica je namreč prejšnji teden objavil šest pisem, ki jih je prof. Biagi bil poslal znanim italijanskim političnim osebnostim- med njimi sta predsednik poslanske zbornice Casini in minister Maroni- ter nekaterim prefektom. Vse je pisec naravnost rotil, naj mu spet dodelijo policijsko spremstvo, ker je zaradi dela, ki ga opravlja v korist države, resno ogroženo njegovo življenje. Pri tem omenja, kako mu grozijo po telefonu, kako natančno vedo, kakšno delo opravlja na ministrstvu za delo, kako natančno nadzorujejo njegovo gibanje in podobno. Dejstvo pa je, da so vsa ta pisma ostala brez odgovora. Zvedelo se je tudi, da so ta pisma bila na disketi, ki je prišla iz enega izmed Biagijevih računalnikov. Eno izmed objavljenih pisem omenja ime glavnega tajnika sindikalne zveze CGIL Cofferatija, ki naj bi Biagiju grozil zaradi njegovega sodelovanja z ministrom za delo v zvezi s problemom nove ureditve tržišča delovne sile. Proti tem hudim obtožbam je zelo odločno nastopil sam Cafferati, v obrambo pa so ga takoj vzeli predstavniki opozicije. Slednja predvsem ugotavlja, da obstajajo sile, ki odvračajo pozornost od glavnega vprašanja, zakaj Marco Biagi ni imel policijskega spremstva, čeprav je za to spremstvo prosil v vseh svojih pismih odgovornim oblastnikom. Od njegove nasilne smrti je poteklo že več kot 100 dni, vendar o zločincih in njihovih naročnikih do zdaj ni ne duha ne sluha.

Se torej ponavlja to, kar je bilo značilno za dogajanje med svinčenimi leti, ko je bila Italija v primežu rdečih brigad? Odgovor bo seveda dala prihodnost, vendar od ljudi , kakršen je notranji minister Scajola, prav gotovo ni pričakovati uspešnega boja zoper terorizem takšne ali drugačne baze. Možakar je namreč že padel na prvem izpitu.

KULTURNE PRIREDITVE 2002

POLETJE NA GRADU RIHEMBERK

Poletje je čas, ko se na gradu Rihemberk nad Branikom pričnejo kulturne prireditve. Tako se bodo tudi letošnje poletje na grajskem dvorišču enega večjih in starejših ohranjenih gradov na Goriškem zvrstili nastopi glasbenikov, umetnikov iz Slovenije in tujine. Kulturne prireditve, ki v poletnih mesecih bogatijo kulturno ponudbo občine Nova Gorica, Branika in okoliških krajev postajajo iz leta v leto bolj prepoznavne in priljubljene. Vključujejo razstave, koncerte etno, klasične in jazz glasbe, gledališke predstave in že tradicionalni sejem umetne obrti ("srednjeveška tržnica"), ki zaključi sklop poletnih kulturnih prireditev v septembru. Prireditve so del projekta revitalizacije gradu, ki obsega obnovo in vzdrževanje gradu, študije iskanja gradu primernih vsebin in vrsto drugih dejavnosti, ki zajemajo predstavljanje gradu kot izvirnega primera stavbarstva in kulture srednjega veka. Projekt revitalizacije gradu Rihemberk vodi arhitekt Aleš Vidič v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo RS, Zavodom za varstvo kulturne dediščine Nova Gorica in Goriškim muzejem.

Letošnji program kulturnih prireditev, ki jih organizirata arhitekt Aleš Vidič in mag. Martina Trampuž in za izvedbo katerih Mestna občina Nova Gorica vsako leto zagotovi del finančnih sredstev, je naslednji:

- **ponedeljek, 8. julija, ob 21. uri:** Koncert balkanske glasbe mednarodne glasbene skupine "Taximi", ki bo v sodelovanju s Kulturnim domom Nova Gorica potekal v okviru mednarodnega glasbenega festivala "Med zvoki krajev 2002";
- **sobota, 13. julija, ob 21. uri:** Koncert "klezmer" glasbe mednarodne glasbene zasedbe The original klezmer ensemble (glasba se je kot posebnost igrala in se še vedno igra na židovskih porokah);
- **sreda, 24. julija, ob 21. uri:** Koncert saksofonistov, udeležencev 6. mednarodnega srečanja saksofonistov "Dnevi saksofona v Sloveniji", ki ga prirejata Kulturni dom Nova Gorica in Glasbena šola Nova Gorica;
- **sreda, 14. avgusta, ob 21. uri** v prostorih vhodnega stolpa gradu odprtje mednarodne razstave fotografij "Akt in estetika", udeležencev mednarodnega seminarja fotografije 2001, ki je na gradu Rihemberk potekal avgusta 2001;
- **sobota, 24. avgusta, ob 21. uri:** Koncert klasične glasbe mednarodno uglednih glasbenikov, Simone Malloz-zi (harfa) in Črtomirja Šiškoviča (violina), enega najvidnejših slovenskih glasbenih ustvarjalcev, ki je kot član Tartini kvarteta prejel nagrado Prešernovega sklada;
- **nedelja, 1. septembra, od 9. do 19. ure** srednjeveška tržnica s prikazom umetnih obrti: sklop kulturnih prireditev se bo zaključil z že tradicionalnim celodnevnim sejmom umetne obrti s predstavitvami izdelave za določeno področje Slovenije značilnih izdelkov umetne obrti.

Grad je odprt ob sobotah in nedeljah od 14.30 do 19. ure (ob slabem vremenu zaprto). Za večje skupine tudi med tednom po predhodnem dogovoru: Aleš Vidič, telefon 003865 3334310, gsm 00386 31321401, rihemberk@siol.com; za informacije o prireditvah: mag. Martina Trampuž, tel. 003865 3334320, gsm 00386 41 951529, martina.trampuz@guest.arnes.si.

Kako do gradu Rihemberk? Iz Nove Gorice se peljemo proti Braniku, iz središča Branika po cesti proti Komnu: po nekaj zavojih se znajdemo že skoraj pred vhodom gradu. Od Nove Gorice do Branika je približno 15 km.

AŽ

OBVESTILO

GRAD RIHEMBERK, ponedeljek, 8. julija, ob 21. uri. V okviru mednarodnega glasbenega festivala *Med zvoki krajev 2002*, ki zajema štiriinštirideset koncertov v izbranih krajih Italije, Slovenije, Hrvaške, Avstrije in Albanije, bo s programom priredb tradicionalnih skladb s področja Balkana nastopila glasbena zasedba Taximi. Ob slabem vremenu bo koncert v vhodnem stolpu gradu. Vstop prost.

REDNI OBČNI ZBOR NŠK

RAST USTANOVE KLJUB TEŽAVAM

FOTO KROMA

Narodno in študijsko knjižnico sicer pestijo prostorske in finančne težave, a kljub temu dobro deluje in se razvija. Vsekakor so problemi realni in ustanova bi morala nujno povečati svoje osebje, imeti primerne finančne dotacije, njen naravni sedež pa je v Narodnem domu v Trstu oz. v Trgovskem domu v Gorici. Pri tem naj usklajeno nastopa skupaj z ostalimi ustanovami Slovencev v Italiji. To je glavna misel, ki izhaja iz rednega občnega zbora Narodne in študijske knjižnice, ki je bil prejšnjo sredo, 26. junija, v prostorih NŠK v Trstu.

Na občnem zboru so odobrili obračun in predračun. Predsednik upravnega odbora prof. Viljem Černo pa je v svojem poročilu dejal, da NŠK priča o naši kulturi, utrjuje vezi med Slovenci na obeh straneh državne meje, povezuje Slovence in Italijane ter nas navdušuje za knjige in za branje, vrednoti slovensko kulturo ter deluje v sozvočju s teritorijem. V prihodnosti mora knjižnica okrepiti svoje sodelovanje z ustanovami v Sloveniji ter s šolami in knjižnicami v Furlaniji-Julijski krajini.

Ravnatelj Milan Pahor je tudi s svoje strani poskrbel za nekaj spodbudnih vesti. Tako je v Gorici oživel odsek za zgodovino in etnologijo, knjižnica je dobila dodatno skladišče v ulici Donizetti v Trstu, osebje se stalno izobražuje in izpopolnjuje, tako v Trstu kot v Gorici pa se je povečal knjižni fond. Tako so v Trstu v letu 2001 našteli 113.260 knjižnih enot (2.170 enot več kot leto prej), v Gorici pa 18.527 enot (1.332 več kot leto prej). Še naprej pa ostaja pereče vprašanje prostorske stiske, pri čemer se NŠK misli obrniti na paritetni odbor za izvajanje zaščitnega zakona. Razmere tudi nujno kličejo po posodobitvi opreme na vseh sedežih.

RAZGOVOR OB IZIDU NOVE KNJIGE DR. EGIDIJA VRŠAJA

PROBLEMA IZGINOTJA MEJE SI SPLOH ŠE NE POSTAVLJAMO

IVAN ŽERJAL

FOTO KROMA

Sta obmejni prostor, pa tudi Slovenija sama, pripravljena na vstop slednje v Evropsko unijo in na posledično izginotje državne meje? Sodeč po tem, kar je izšlo iz razgovora ob predstavitvi knjige dr. Egidija Vršaja Slovenija v Evropski uniji v Prosvetnem domu na Opčinah v sredo, 26. junija, na to nismo pripravljeni. Takega mnenja sta bila odgovorni urednik Primorskega dnevnika Bojan Brezigar in direktor Slovenskega deželnega gospodarskega združenja Vojko Kocjančič, ki sta spregovorila o Vršajevi knjigi.

Za izhodišče svojega razmišljanja je Brezigar izbral nedavno javnomnenjsko raziskavo, ki kaže, da so Slovenci med najbolj zadržanimi do EU. Evropa se namreč vse bolj kaže za to, kar dejansko je, se pravi nadnacionalna tvorba, ki bo urejala odnose med narodi. Slovenci pa se bojijo imeti nad sabo nov Dunaj ali nov Beograd, po drugi strani pa se tudi bojijo, da bo z vstopom v Unijo izginila "mini-korupcija, ki je eden temeljev slovenske družbe". Slovenec, ki kaj potrebuje, se namreč najprej vpraša, koga pozna, v Bruslju pa ne poznamo nikogar.

Vendar alternative vstopu v EU po Brezigarjevem mnenju ni, saj v to sili sama globalizacija. Postavlja pa se vprašanje, ali bo evropska integracija požrla Slovenijo ali pa bo slednja ohranila svojo identiteto vsaj v tistem, kar ne sodi v integracijski proces. To je odvisno od Slovenije same, ki mora biti še posebej pozorna na dogajanja v svoji okolici. Pri tem pa slovenska država šepa. "Ne le, da je njen odnos do Slovencev za mejo pokroviteljski in manjšin ne upošteva kot potencialnega kooperativnega elementa za izvajanje svoje strategije do meje, ampak je ta strategija še vedno zelo bleda", je dejal urednik Primorskega dnevnika. Pri tem je navedel klavrno zgodbo o zakonu o jeziku ter opozoril na nevarnost uveljavitve italijanščine in nemščine v slovenskem prostoru. Prav tako Slovenija nima strategije do prostora: v zvezi z regionalno politiko je še veliko neznank, prav tako neznana pa je vloga, ki jo Ljubljana namenja obmejnim regijam.

Nič manj kritičen ni bil direktor SDGZ Kocjančič. Ko je komentiral Vršajevo delo, je med drugim dejal, kako nas slednje opozarja, da vprašanja vstopa Slovenije v EU ne poznamo in si ga trenutno niti ne postavljamo. Govorimo o padcu meje, le-ta pa je, predvsem v glavah, še vedno prisotna. Prebivalci in operaterji obmejnega prostora imamo seveda stike z "drugo stranjo", ti stiki pa ostajajo na površini, ne sežejo v globino. Slovenije ne poznamo, njeni prebivalci pa ne poznajo nas. Kocjančič je bil tu zelo kritičen do slovenske države, ki je po njegovih besedah žrtvovala ta prostor, da ne bi imela problemov ob vstopanju v EU. Pri tem je direktor SDGZ omenil neizvajanje resolucije slovenskega parlamenta o manjšinah iz leta 1996. Vsekakor, na splošno vzeto, vsi skupaj se na padec meje, do katerega bo prišlo čez nekaj let, ne pripravljamo, do sedaj pa tudi nismo bogve koliko koristili evropskih skladov za čezmejno sodelovanje. Na vse to nas torej opozarja knjiga dr. Egidija Vršaja, o kateri sta se tako Brezigar kot Kocjančič izrekla zelo pozitivno. Dr. Vršaj, je med drugim dejal Brezigar, je na povprečnemu bralcu dostopen način prikazal Unijo za to, kar dejansko je, pri čemer je treba razmišljati, kako omejiti negativne in čimbolje izkoristiti pozitivne priložnosti, ki jih vstop v EU ponuja.

Nič kaj rožnat oris, bomo rekli. K temu lahko dodamo ugotovitev, da se je predstavitve udeležila le peščica ljudi in da razprave v bistvu ni bilo. Kar pomeni, da ima Vojko Kocjančič prav, ko govori, da si problema sploh še ne postavljamo. In vendar se o tem - po zaslugi predvsem naših gospodarskih krogov - govori že nekaj let, a kaže, da odziv ni pretiran. Kakšne bodo posledice vsega tega, bomo verjetno kaj kmalu občutili.

SPOMINSKA SVETA DARITEV

RIŽARNA, KRAJ RESNIČNE SPRAVE

FOTO KROMA

Hodnik do vhodnih vrat je tesen in temen, jemlje zraku obiskovalcu in pripravlja na grozo. Dvorišče krematorijske peči nas danes opominja v tišini. Vsakdo je v Rižarni sam, posluša srce in nemir svoje duše, ob gledanju na zidove smrti.

Opomin preteklih dni kliče k vrednotam življenja, k spravi, ki mora biti obojestransko dejanje, in k zavesti, da je Rižarna kraj skupnega spomina in ne novega sovraštva. Tako je molil v uvodni mašni prošnji škofov vikar msgr. Franc Vončina pri sv. maši v Rižarni v nedeljo, 30. junija. Trenutek zbranosti in spomina prireja že vrsto let Slovensko pastoralno središče, ki ga vodi kanonik Marij Gerdol (v nedeljo je somaševal ob msgr. Vončini), sodeloval je še združeni zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta.

Nekateri so mislili, da bodo s smrtjo uničili tiste, ki so jim nasprotovali in da bodo z raztresanjem pepela v morje izbrisali za njimi vsako sled. "Toda so se ušteli", je poudaril msgr. Vončina, ker so črni dim nasilja videli tudi drugi in tako spoznali kulturo smrti, po drugi strani pa je duša umrlih neuničujoča in večno živi. Tisoče ljudi je bilo v Rižarni poslanih v kruto smrt, toda stopili so na pot življenja. Prestali so nečloveško zemsko preizkušnjo in sedaj so deležni božjega življenja. "Danes smo se zbrali k molitvi za rajne in za mir med narodi", je nadaljeval msgr. Vončina, "in ne pozabimo na gorje vojnega časa, da bi ne pripravljali poti novemu nasilju. Žrtve moramo ohraniti v spominu. Sodbo o krvnikih pa prepuščamo Bogu."

TISKOVNO SPOROČILO

SSk O POLOŽAJU V NABREŽINI

V četrtek, 27. junija, je na redni seji pokrajinski svet Slovenske skupnosti obravnaval izid volitev v devinsko-nabrežinski občini. Tajnik Peter Močnik, piše v tiskovnem sporočilu, je med zunanje dejavnike, ki so vplivali na delitev političnih sil, uvrstil nerazčiščene odnose med strankami Oljke, predvsem med Levimi demokrati in SSk, ter tudi nejasnosti v sami koaliciji Marjetice. Težke posledice je gotovo pustilo obdobje Voccijeve uprave, ki je bila izredno neuspešna in med katero se je sam bivši župan sprl prej z opozicijo in zatem še z delom večine. Problem Sesljanskega zaliva je še prilil dodatnega olja.

Med notranjimi faktorji pa gre po mnenju SSk omeniti ostre osebne spore med protagonisti krajevnega političnega življenja, poleg tega pa še nejasno poznavanje teritorija in razmer na njem. SSk je mnenja, da v devinsko-nabrežinski občini ima vso pravico biti župan oseba slovenske narodnosti in da se za županskega mesto lahko potegujejo samo osebe, ki imajo jasne pojme o upravljanju teritorija in občine. Zato je ponudila kandidaturo slovenskega in izkušenega kandidata, piše v sporočilu za javnost. Ko so ostale sile leve sredine tej kandidaturi nasprotovale predvsem zaradi osebnih razlogov, je na pogajanjih nastalo težko ozračje, ki se je razjasnilo samo ob kandidaturi Micheleja Zanettija, kateri je stranki relativne večine znotraj občinske levosredinske koalicije, se pravi SSk, jamčil pomemben doprinos v upravi. Žal je bila krajevna situacija že tako kompromitirana, da je ni uspel popraviti niti nastop liste Oljke, ki je bil resnici na ljubo izpeljan brez ene od njenih ustanoviteljic, se pravi SSk in brez predhodne napovedi o taki možnosti, kar bi gotovo spremenilo sklepe strank.

Na četrtkovi seji je pokrajinski svet SSk obžaloval nastali položaj in bil mnenja, da se podobne izkušnje ne smejo več ponavljati in da je treba čimprej razčistiti odnose med strankami levosredinske koalicije, saj le resni in čisti odnosi med njimi lahko pripeljejo do zmag, kot je bil na primer uspeh v goriški občini.

Pokrajinski svet je bil tudi mnenja, da se morajo medsebojni odnosi bistveno izboljšati, zato je tudi obsodil ustrahovalno dejanje, z zelo vprašljivim ozadjem, ki je prizadelo dolgoletnega vidnega predstavnika stranke odv. Jožeta Škerka in ki dokazuje popolnoma neobičajne odnose v krajevnem življenju, saj nima s političnim delovanjem nič skupnega.

Na seji so predsedstvu sveta poverili tudi nalogo, da do jeseni zbere vse prisotne dejavnike na občinskem teritoriju in da pripravi kongres devinsko-nabrežinske sekcije.

DSI PRED POLETNIM PREMOROM

"ZADNJA REPLIKA" ZA ZADNJI VEČER

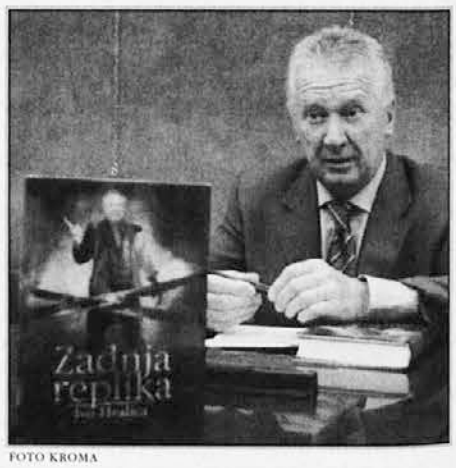

FOTO KROMA

Sezona večerov Društva slovenskih izobražencev se je v ponedeljek, 1. t.m., končala... z zadnjo repliko! Gre seveda za istoimensko knjigo nekdanjega vidnega primorskega poslanca Socialne demokracije Slovenije Iva Hvalice, ki je pred časom, kot je sam rekel, bil prisiljen izstopiti iz stranke zaradi zadržanja predsednika Janeza Janše.

Delo, ki je izšlo pred nekaj meseci, po avtorjevih besedah priča o aktualnem političnem trenutku v Sloveniji. Njeno osrednje sporočilo je, da tako, kot je t.i. "slovenska pomlad" počela politiko, ne gre naprej, saj so v slovenskih demokratičnih strankah še vedno ljudje, ki nočejo sprejeti dejstva, da je politika tudi sklepanje kompromisov. Zelo važna je tudi znotrajstrankarska demokracija, ta pa pri strankah slovenske pomladi manjka. Veliko prostora v knjigi zavzema lik predsednika SDS in bivšega obrambnega ministra Janeza Janše, kar je tudi razumljivo, saj je Hvalica človek, ki je najdlje zdržal ob njem. Bivši socialdemokratski poslanec je v razgovoru s prisotnimi tudi precej povedal o svojem doživljanju današnjega slovenskega političnega trenutka in o odnosu Slovenije do manjšine. Glede prvega je Hvalica mnenja, da trenutno v Sloveniji vlada lahko dela, kar hoče, parlament pa to zgolj potrjuje. Precej kritičen je bil tudi do opozicijskih pomladnih strank in glede tega vidi edino rešitev v oblikovanju širokega političnega zavezništva po zgledu italijanske Oljke. Če bi do tega projekta prišlo, bi pri njem tudi sam sodeloval. Kar pa se tiče naše manjšinske problematike, ki jo doživeto spremlja, pa je Hvalica podal žalostno ugotovitev, da v Ljubljani manjšina ne zanima nikogar, da jo imajo kot nujno zlo in da so v bistvu stvari odvisne od odnosa posameznih ljudi, ki imajo afiniteto do tega vprašanja.

PRAPROT / PRAVI NAVAL MLADIH

IZPOLNJENA PRIČAKOVANJA 5. ZAMEJSKEGA ROCK FESTIVALA

Pobuda, ki je nastala pred petimi leti in je najprej zaživela pod šotorom v Marijanišču na Opčinah, je danes dopolnila svoj peti jubilej, našla je pravo mesto v našem prostoru in tako poplačala trud in prizadevanja organizatorjev Mladih v odkrivanju skupnih poti (MOSP). Obračun Petega zamejskega rock festivala je nadvse pozitiven in daje prireditelju, ki morajo preseči marsikatere organizacijske težave, veliko zadoščenja in dobrih upov za prihodnost. Sodeč po odzivu glasbenih skupin, pa tudi po obisku, je festival zadel v živo in se mu tudi v prihodnje pišejo srečni dnevi.

FOTO KROMA

Štirinajst zamejskih glasbenih skupin in gostujoča benda iz Ajdovščine (Elvis Jackson) in Ljubljane (Shyam) je v petek, 28., in v soboto, 29. junija, privabilo na prireditveni prostor v Praprotu pravo množico mladih. V borovem gozdičku je bilo začutiti veselje, zanimanje in željo po nečem novem, ki bi predramilo zamejsko glasbeno sceno in ponudilo nekaj novega. Obloženi kioski, možnost kampiranja na terenu, pa tudi priložnostne majice so srečanje popoprale in pustile v obiskovalcih zelo dober vtis. Tudi kislo petkovo vreme ni skazilo lepega vzdušja, sobotna noč pa je nedvomno potrdila, da je festival najpomembnejši tovrstni rock dogodek v našem prostoru. Že res, da je edini, a mu to absolutno ne jemlje prestiža. Postal je vsakoletna postaja, na kateri se morajo preizkusiti novonastale in že utečene rock skupine. V petih letih je srečanje stalno rastlo in se krepilo: prvič je nastopilo le šest skupin, lani pa so organizatorji dosegli rekordno število devetnajstih vpisov. Še bolj razveseljivo pa je dejstvo, da je leto za letom tudi kvalitetno rastel, "prisilil" je mlade izvajalce, da izpilijo svoje nastope bodisi z glasbenega bodisi z vidika nastopanja. Izziv rock festivala nedvomno bodri v mladih iskanje vedno novih poti ustvarjanja. Zamejski rock festival povsem izpolnjuje načrte in smotre, ki so si jih zadali prireditelji.

V Praprotu so zaživele predvsem zvrsti trdega, ska, folk in demencialnega rocka. Večina skupin je letos kar presenetila z dobrim izvajanjem in zanimivim iskanjem novih glasbenih poti. Naj na tem mestu omenimo le kvartet Snifferson family, ki je presenetil z zelo dobrimi ritmi trdega rocka, prežetega z bluesom.

MR

OPČINE / VILJEM ČERNO ŽANJE VELIKE USPEHE

SLOVENŠČINA SE NA VIDEMSKEM IZ LETA V LETO KREPI

MATJAŽ RUSTJA

Bilo je pred tednom dni. Neverjetno, kako se človek dobro počuti v zdravi družbi! Takih trenutkov bi več potrebovali, a kaj, ko moramo iskrene misli, sproščen nastop in normalen odnos do prostora, v katerem živimo, iskati z leščerbo in se ob konstruktivnih medkulturnih soočanjih veseliti, kot bi stopili na Luno. Pravega odnosa med ljudmi in kulturami, ki bogatijo naš teritorij, danes še ni. Jutri pa bomo želi, kar smo danes sejali.

V Videmski pokrajini že nekaj let sejejo tečaje slovenskega jezika in spoznavanja slovenske kulture. Prava gonilna sila teh pobud je narodoljub, vsestranski kulturni delavec in upokojeni profesor Viljem Černo, ki je v Nadiških in Terskih dolinah postal pravi simbol ljubezni do domače zemlje.

Prof. Černo, ki je doma iz Barda, se je pred nekaj leti posvetil poučevanju slovenščine v Beneški Sloveniji in na tem področju žanje danes lepe uspehe. Zanimanje raste iz leta v leto, predsodki padajo in osveščanje si utira pot med našimi ljudmi, ki jih je desetletja tlačila in zaničevala potujčevalna roka. Dober odziv beležimo tudi s strani italijanskih in furlanskih prijateljev, ki želijo odkrivati domačo zemljo v vseh njenih odtenkih.

S Černom so v četrtek, 27. junija, prišli v Finžgarjev dom na Opčine štirje tečajniki, da bi na večeru, ki sta ga priredila Društvo Finžgarjev dom in Društvo slovenskih izobražencev, opisali obiskovanje ter delo na tečajih in tudi predstavili svojo življenjsko pot.

Primarij in urolog dr. Milost, sin Slovenca, visokega častnika avstroogrske mornarice, in Hrvatice iz Korčule, je bil dolga leta zelo uspešen zdravnik v Milanu, kjer je tudi prvi opravil presaditev ledvic. Obe svetovni vojni sta trdo zaznamovali njegovo otroštvo in mladost (oče je ob prihodu nove italijanske oblasti emigriral v Severno Ameriko, mati je odšla v Milan in oba sta si ustvarila novo družino). Po upokojitvi in spremembi priimka (leta 1926 so mu ga namreč poitalijančili v Della Grazia) je začutil klic domače zemlje in danes živi pri Vidmu. Želja po odkrivanju lastnih korenin in rojstnih krajev ga je gnala, da se je vpisal na tečaj slovenščine. Zelo rad spoznava zgodovino naših krajev, potuje po srednji Evropi, veliko o tem piše, v računalništvu in internetu je skorajda doma, poleg tega pa je še glasbenik. In njegovih 83 let mu ni v breme.

Ida je tajnica na čedajski višji srednji šoli, zaljubila se je v Slovenijo, na tečaj slovenščine pa se je vpisala zato, da bi spoznala sosede, pa čeprav je odkrito priznala, da je slovenščina zelo težak jezik. To pa zagotovo ni razlog, da bi odnehala. Filipinka Corason, ki se je poročila v Furlanijo, je prav tako iz radovednosti in želje po spoznavanju bližnjih krajev začela obiskovati tečaj. Giorgio Jus, eden ustanoviteljev Furlanskega gibanja, se je precej široko zaustavil ob zgodovini naših krajev, da bi dokazal, kako je vedno bilo sobivanje furlanskega, slovenskega, nemškega in italijanskega prebivalstva veliko bogastvo severnega Jadrana. "Vsaj bi pomislili na praktičnost poznavanja več jezikov, če že ne na veliko kulturno obogatitev!", je pribil ob koncu Giorgio in opozoril na veliko resnico, ki pa je danes še mnogim španska vas.

DAROVI

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: Julka Štrancar ob prazniku sv. Ivana 8 evrov.

ZA LAČNE otroke po svetu (p. Saksida): v spomin na svoje starše daruje Robert Petaros 500 evrov.

ZA SKUPNOST sv. Egidija za boj proti aidsu v Afriki: v spomin na očeta Eve Fičur darujejo Tanja, Marko, Magda, Davor, Nadja, Ivo, Viviana, Gianfranco, Pavel in Igor 90 evrov.

ZA CERKEV na Opčinah: ob krstu vnukinje Veronike darujeta Magda in Robert Petaros 250 evrov.

OBVESTILA

MESEČNA MAŠA za edinost bo v petek, 5. julija, na sam praznik sv. Cirila in Metoda, ob 17. uri v Marijinem domu v ul. Risorta. Vabi ACM.

DEVIN / LEP VEČER OB ZAKLJUČKU SEZONE

MOČ JE SAMO V SKUPNOSTI

Vroči dnevi, prijetni večeri..., se je glasilo geslo, pod katerim so Fantje izpod Grmade v petek, 28. junija, vabili na svoj sedež v Devinu na večer ob uradnem zaključku sezone. Bil je to večer v znamenju petja in nastopa otroške skupine ter predvsem veselega razpoloženja, ob obloženih mizah.

Dan pa je bil vse prej kot vroč, saj je v popoldanskih urah tudi Devin in širšo okolico zajela prava nevihta z vetrom in obilnimi padavinami, tako da se je precej ohladilo. Pod večer pa se je vreme izboljšalo, tako da ni predstavljalo nobene ovire za lep obisk prireditve. Prizorišče dogajanja je bila seveda dvorana v Devinu, kjer zbor med letom vadi in prireja razne prireditve. Kot so uvodoma povedali, je bila letošnja sezona v znamenju kar precejšnjih težav, saj se je zbor soočal z določenim osipom pevcev: nekateri mlajši pevci so morali iz raznih razlogov opustiti obisk pevskih vaj, svoje pa je opravila tudi bolezen nekaterih stebrov tega zbora in smrt dragega Gregorja Pertota. Kljub vsem teh hudim težavam pa so Fantje izpod Grmade zadovoljni z delovanjem, saj so se redno udeležili vseh tradicionalnih zborovskih revij, pri katerih sodelujejo od začetka, so priredili v sodelovanju z OPZ Ladjica in glasbeno skupino podružnice E. Komel koncert božičnih pesmi ter z istimi in ŽPZ Devin organizirali tudi praznovanje dneva slovenske kulture v Devinu, ob tem pa se odzvali še mnogim povabilom. Predvsem menijo, da so s prisotnosjo na raznih javnih prireditvah, pogrebih in drugih cerkvenih praznikih, opravili svojo dolžnost pevskega zbora, ki skuša v vaseh okrog Grmade ohraniti živo in življenjsko slovensko pesem in besedo.

Program, ki smo ga lahko spremljali v petek, je bil radoživo uglašen. Po uvodnem Ferjančičevem *Pozdravu* so Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja ob ljudskih *O košnji* in *Vuštnejša ja ni* v Pregljevi in Leskovarjevi priredbi zapeli še Ježevo uglasbitev Vodovnikove *Eno pesem* peti in Logarjevo *Zeleni Jurij* na besedilo Milke Hartman, ki je izvenela kot prava spodbuda k vztrajanju pri delu za slovensko kulturno in narodno stvar.

Sledil je nastop otroške skupine, ki je v okviru poletnih pobud SCGV Emil Komel prejšnji teden pod mentorstvom Marje Feinig vadila na devinskem sedežu. Pod vodstvom Sare Magliacane je skupina malih kitaristk zaigrala in zapela ljudsko *Barčica po morju plava*, nato pa so ob uporabi ritmičnih glasbil zvočno spremljale uprizoritev znane ljudske pravljice o Debeli repi, ki je dedek sam ni mogel izruti, in so mu zato morali pomagati vsi, od babice do miške ter se prav zato konča s pomenljivim pozivom: moč je le v skupnosti!

V drugem delu so Fantje izpod Grmade zapeli še milo dalmatinsko *Tiha noč*, šaljivo Vrabčevo *Pjet meljonov*, Mirkovo *Na trgu* in nastop zaključili z veselo *Na Vipavskem* Rada Simonitija, ki vedno ustvarja lepo vzdušje. Večer se je nadaljeval pozno v noč, ob smehu in igri otrok, ki so se zabavali pred dvorano, ter pogovoru in petju odraslih ob mizah v dvorani.

14. JULIJA NA VEJNI

CIRIL-METODOVA NEDELJA

V nedeljo, 14. julija, bo v cerkvi na Vejni praznovanje Cirilmetodove nedelje. Priljubljena slovesnost, katere neutrudna gonilna sila je g. Angel Kosmač, se bo začela ob 17.30 s sprejemom ter pozdravom novomašniku in duhovnikom jubilantom, nato bo slovesno somaševanje pred glavnim oltarjem; sprevod iz zgornje cerkve v začasno kapelo sv. Cirila in Metoda in ekumenska pobožnost pa bosta sklenila srečanje. Letos bo vodilo slovesno sv. mašo lepo število jubilantov: g. David Jensterle iz Železnikov na Gorenjskem, biseromašnika g. Jožko Kragelj, ki deluje pri šolskih sestrah v Zavodu sv. Družine v Gorici, in g. Aleksander Lestan, župnik v Črničah na Vipavskem, zlatomašniki dr. Branko Rozman iz Ljubljane, g. Stanko Medveščček, župnik v Kromberku pri Novi Gorici, in g. Jože Kunčič, župnik v Sv. Križu pri Trstu. Pri slovesnostih bodo sodelovali še pevski zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pod vodstvom Edija Raceta, skavti in skavtinje Slovenske zamejske skavtske organizacije, ki jih koordinira Matejka Bukavec Ozbič, zaželena pa je prisotnost čim večjega števila narodnih noš.

S 1. STRANI

NOV VETER

Paulinova pa je poudarila, da nova uprava nudi Gorici in okolici konkretne možnosti za lepšo in uspešnejšo prihodnost. Te priložnosti ne smemo zamuditi. V obeh jezikih je spregovoril tudi svetovalec A. Waltritsch.

Župan je svoj poseg začel v jezikih, ki označujejo goriški prostor: italijanskem, slovenskem in furlanskem. Obsežno je spregovoril o zdravstveni politiki in o goriški bolnišnici. Občina bo zastavila vse sile, da se ohrani in okrepi sedanja goriška bolnišnica, ki mora nuditi kakovostne storitve. Velik izziv za upravo bo širitev EU na vzhodne države in skorajšnji vstop Slovenije. Potrebni so skupni načrti z Novo Gorico in drugimi slovenskimi obmejnimi občinami. Gorica mora vrednotiti kulturne in jezikovne različnosti prebivalstva, ki predstavljajo veliko bogastvo in dajejo goriškemu prostoru velike in raznolike možnosti socialnega, gospodarskega in kulturnega razvoja. Uprava si bo prizadevala, da se bosta na njenem ozemlju izvajala zakon št. 482 za slovensko in furlansko skupnost ter slovenski zaščitni zakon št. 38.

Mesto potrebuje okolico in je zato nujno sodelovanje tudi z drugimi občinami goriške pokrajine.

Civilna družba s številnimi organizacijami in društvi je poklicana, da opravlja nenadomestljivo vlogo, ki mora v krajevni upravi imeti resnega sogovornika, ki bo znal vrednotiti vse predloge in zahteve. Mesto potrebuje več solidarnosti in varnosti.

Brancati se je zavzel za posebno pozornost mladinskim potrebam in ženskemu vprašanju. Univerza in šolstvo nasploh predstavljata za Gorico edinstveno priložnost in veliko bogastvo. Občina bo morala skrbeti, v sodelovanju s pokrajinsko upravo, da se bo univerza vključila v zahtevnejše tehnološke procese gospodarskih dejavnostih in izobraževalnih programov za mlade.

EU nudi prek svojih programov (INTERREG, PHARE) velike možnosti za različne investicije. Te možnosti bo morala občina izkoristiti.

Župan se je zaustavil tudi pri vprašanju Jeremitišča. Načrt širitve tovornega postajališča bo občina spet preverila in skušala najti take rešitve, ki bodo zadovoljile prebivalce Jeremitišča in razvojne pobude mesta.

Programski dokument so odobrili vsi svetovalci večine, proti pa se je izrekla opozicija, ki je županu očitala presplošnost predstavljenega petletnega načrta.

PREDSEDNIKI V RAJONIH

Marjan Breščak, Walter Bandelli in Lovrenc Peršolja so predsedniki rajonskih svetov, kjer živi večina slovenskega prebivalstva. Pokrajinska sekcija Slovenske skupnosti je tako dosegla vse cilje, ki si jih je zastavila v volivni kampanji za letosnje občinske volitve v Gorici, kjer so po dolgem času prevladale sile levega centra. Zgodovinskemu številu izvoljenih predstavnikov slovenske narodnosti v občinskem svetu so se tako pridružili zdaj še trije predsedniki mestnih četrti. Že po tem rezultatu ne bo mogel nihče več reči, da je naša manjšina omejena na Štandrež in da na primer v Podgori ni Slovencev, da ne govorimo o Pevmi-Štmavru in Oslavju, kjer so slovenski glasovi dejansko rešili župana Brancatija v balotaži pred prodorom desnih glasov iz središča mesta in Ločnika. Umna porazdelitev podpredsedništev prav tako slovenskim predstavnikom Plesničarju v Štandrežu in Maligoju v Podgori iz liste evropske levice ter Pelessonu v Pevmi iz liste prenoviteljev je zagotovila popoln prodor in uveljavitev slovenskega prebivalstva.

Lep dokaz slovenske vzajemnosti in moči, kadar znamo držati skupaj.

V SPOMIN NA PETRA BUTKOVIČA-DOMNA

SE DELO BLIŽA H KONCU?

REMO DEVETAK

Sovodenjska skupnost se je že pred leti hotela oddolžiti domačinu, župniku Petru Butkoviču-Domnu, ki je bil pesnik, pisatelj, prevajalec, prvi slovenski ugankar, likovnik in narodni buditelj. Pokojni Butkovič je pustil globoko sled ne samo na Goriškem, ampak v vsem slovenskem prostoru. V Sovodnjah je bil župnik od leta 1931 pa vse do smrti leta 1953. Rodil se je v Sovodnjah 22. 11. 1888. V spomin in zahvalo so pokojnemu rojaku Sovodenjci poimenovali osnovno šolo 6.6.1982, ko so odkrili marmornati doprsni kip, delo kiparja Negovana Nemca in v vhodu v šolo dogradili napisno tablo, na kateri piše, da je šola posvečena velikemu domačinu Petru Butkoviču-Domnu. Takrat so tudi uredili razstavo njegovega dela. Pripravljalni odbor za poimenovanje šole je izdal tudi brošuro, ki obsega življenjepis in bibliografijo velikega Sovodenjca. Bibliografijo je uredil Marjan Brecelj, medtem ko je časnikar Vlado Klemše, ki je uredil brošuro, napisal zapis Ljudska šola v Sovodnjah 1943-1945 pod vodstvom župnika Petra Butkoviča-Domna.

Novembra 1988 sta domače kulturno društvo in sovodenjska knjižnica ob 100-letnici Butkovičevega rojstva v domačem kulturnem domu priredili bogat kulturni program in razstavo njegovih literarnih del. Takrat so se poslužili tudi pričevanj domačinov.

Dne 12.3.1953 je ob Butkovičevi smrti Katoliški glas zapisal: "Akademski klub iz Gorice je na svoji redni seji počastil spomin pokojnega Domna in sklenil, da - v znak zahvale zamejske mladine iz Italije, kateri je pokojni posvetil vse svoje sile in jo z očetovsko ljubeznijo vodil in vzdrževal v imenu plemenitih čustev do svojega naroda - postavi na rojstni hiši Petra Butkoviča-Domna spominsko ploščo, ki naj bodri tudi bodoče rodove. O razvoju in poteku te akcije bo Akademski klub iz Gorice sproti obveščal vso slovensko javnost". Zapis je podpisan s preprostim Akademski klub. O spominski plošči piše tudi PSBL, tretji snopič leta 1976.

DALJE

KULTURNI CENTER BRATUŽ / PREDSTAVITEV ZBORNIKA

V SPOMIN NA G. VINKA KOBALA

Kdo bi si mislil, da je bilo tudi na Goriškem tako veliko prijateljev pokojnega primorskega duhovnika, župnika in duhovnega voditelja mladih g. Vinka Kobala!

FOTO BUMBACA

Veliko se nas je namreč zbralo pod lipami pred Kulturnim centrom Lojze Bratuž v Gorici v sredo, 26. junija zvečer, da bi prisluhnili uredniku knjige *Srečanja na poti - Spomini na Vinka Kobala* Janku Toplikarju in urednikoma tednikov Voce Isontina ter Novi glas g. Andrei Bellavite ter Juriju Paljku. Omenjeni so namreč vsak s svojega zornega kota v italijanskem in slovenskem jeziku spregovorili o liku in delu, predvsem pa o pomenu duhovnega dela pokojnega velikega primorskega duhovnika Vinka Kobala, ki "je znal prijeti tako za zidarsko in drugo orodje kot za duhovno branje, predvsem pa je znal mlade poslušati, jih uvajati v življenje in jih navajati na sprejemanje odgovornosti, na krščansko življenje."

Janko Toplikar, ki je z Mirjam Strle in drugimi sodelavci, med njimi je bila tudi Goričanka Harjet Dornik, pripravil knjigo spominov na pokojnega g. Kobala za Družino, je na srečanju pod lipami pri centru Bratuž prebral tudi pismo neke italijanske prijateljice, ki je tudi zahajala pod Črno prst, v Stržišče v Dom duhovnih vaj, kjer je g. Vinko imel svojo oporno točko, da je lahko sejal med mladimi seme evangelija, predvsem pa svoj vedri pogled na življenje.

Večer je bil v neznosni vročini kot požirek hladne in čiste vode, saj nam je priklical v spomin pokojnega Vinka Kobala, ki je vedel, da je rešitev vseh naših stisk na svetu samo v zvestobi evangeliju, Cerkvi in narodu, kateremu pripadamo. To seveda ni pomenilo, da se je zapiral v ozek krog in prav veliko število italijanskih prijateljev, ki je upravičilo dvojezično predstavitev knjige, je bil dokaz, da nas je tudi na Goriškem nekaj, ki smo v različnih obdobjih "šli skozi Vinkovo šolo" in se ga radi tudi danes spominjamo.

Knjiga v spomin na Vinka Kobala *Srečanja na poti*, ki je dejansko samo izbor spominov nanj, bi zahtevala še drugačno, bolj poglobljeno obravnavo. Gotovo pa je to knjiga, ki jo velja vzeti v roke, saj je bogat in razkošen mozaik pogledov in spominov na nepozabnega g. Vinka Kobala in na njegovo delo, ki ni bilo vedno lahko, bilo pa je polno in bogato, predvsem pa plodno.

ZUT

14. JULIJA BO PRAZNOVAL G. ANTON LAZAR

SLAVJE ZLATE MAŠE V ŠTEVERJANU

V nedeljo, 14. julija, ob 10.30 bomo imeli v Števerjanu velik praznik. Veselili se bomo in se Bogu zahvaljevali z g. župnikom Antonom Lazarjem, ki obhaja zlato obletnico mašniškega posvečenja - 50 let.

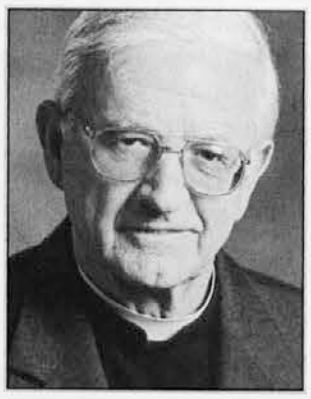

Slavljenca je razgibana življenjska pot zanesla iz rodne Idrije, kjer se je rodil 11. januarja l. 1927 v številni, verni in trdni rudarski družini, k nam na Goriško. Šolal se je najprej v Idriji, nato v goriškem Malem semenišču in v Castelleriu pri Vidmu. Vmes mu je komaj šestnajstletnemu zdravje tako opešalo, da se je pol leta zdravil v goriškem sanatoriju.

Bogoslovne študije je nadaljeval in končal v Ljubljani, kjer je primorske bogoslovce očetovsko sprejel ljubljanski škof - mučenec dr. Anton Vovk. G. Lazar je imel odlične profesorje in vzgojitelje, ki so ga vodili v pripravi na duhovniški poklic. Posebno pa ga je zaznamoval neustrašen lik pričevalca vere - škof Vovk, ki je v težkih letih pogumno nosil svoj križ trpljenja za Učenikom in modro vodil ljubljansko škofijo.

Prav ta škof je podelil mašniško posvečenje g. Antonu Lazarju 29. junija 1952. Novomašnik pa je 30. junija navsezgodaj in le v krogu svoje družine na Brezjah daroval svojo novo mašo. Bili so takrat izredno težki časi: Cerkev na Slovenskem je bila preganjana. Marsikaterega novomašnika, bogoslovca, duhovnika so tajni agenti odpeljali: k vojakom, v zapor, na prisilno delo, v mučeniško smrt nedolžnih...

Novomašnik g. Lazar pa je začel svojo službo v Gospodovem vinogradu. Začasno je bil nameščen v Spodnji Idriji, nato na Ledinah, v Tolminu, v Logu pod Mangartom in okolici, v Zavratcu. Leta 1973 je nastopil pastirsko službo v Doberdobu. Od leta 1986 pa je župnik v Števerjanu in na Jazbinah.

V vseh teh petdesetih letih - kdo bi jih preštel - koliko je bilo darovanih maš, spovedovanja, priprave otrok na prejem zakramentov, obiskovanja družin, koliko ur verouka, pa skrb za bolne in ostarele farane... Koliko pridig je bilo treba pripraviti za vse razne priložnosti! Vesele, kot so poroka, krst, prvo obhajilo, birma, pa tudi žalostne, kot je pogreb - slovo od umrlega. Gospod Tone je kljub zdravstvenim težavam vse to opravljal in še vedno kljubuje, vztraja v Gospodovi službi, zvest Bogu, narodu in Cerkvi. Števerjanci in Jazbinci smo ob tem jubileju Bogu hvaležni za vse dobro, kar smo od Njega prejeli po rokah našega zlatomašnika, kateremu kličemo: Gospod Tone, Bog Vas živi še na mnoga, zdrava leta med nami!

ŠT

NA PLAŽI V ŠTARANCANU

SVETOIVANSKO KRESOVANJE

V 50. letih je kres še potekal v kraju Mandrija v severnem mestnem predelu Tržiča nad ul. Romana, ko so še imeli Slovenci svoje pašnike in vrtove. Od tam je bil ogenj viden v daljavo (ni bilo urbanizacije v tem mestnem predelu proti Štivanu). Takrat ni bilo potrebno vlagati prošenj ali obveščati oblasti in gasilcev. Od ustanovitve društva Jadro se je ta tradicija v Laškem začela obnavljati, prej skoro neopazno po borjačih, nato v kraju Križada nad Polačami, v Selcah (Ronke) in letos smo poskusili obuditi ta pradavni praznik ob morju, kjer naj bi bil ogenj viden do Trsta. Seveda luška kapitanija, dežela (ki je od letošnjega aprila prevzela upravo državne obmorske posesti) in občina v Štarancanu so dali privoljenje za kres, le da ne bi bil prevelik. Tako smo proslavili to našo čarobno kresno noč z omejenim ognjem in veliko komarji, ki so imeli na razpolago idealno klimo (toplo in brez vetra) ter veliko Slovencev in njihovih prijateljev iz Laškega. Kot običajno, dokler se ni stemnilo, so se zabavali ob igrah otroci, ki obiskujejo slovenski vrtec in onovno šolo. Nato se je začela prava družabnost ob pijači in glasbi. Sodelovala sta harmonikar Štefan Nanut iz Sovodenj in zbor staršev otrok OŠ iz Romjana. Letos, za začetek poletja, sta društvo Jadro in Ženski zbor tudi nagradili najlepša venca iz poljskega cvetja, ki sta ga za to priložnost sestavila Sonja Božič iz Tržiča (prva nagrada) in Štefanja Pahor iz Ronk (druga nagrada). Venca bosta sedaj krasila društvene prostore v Romjanu.

KM

PRAZNIČNA SLAVJA

TRIJE DOGODKI NA SUBIDI

Mesec junij, ki se je komaj iztekel, je zaznamoval slovensko krščansko skupnost, ki se zbira v cerkvi na Subidi, z nekaterimi dogodki, vrednimi zapisanega spomina.

Sicer že v zadnjih dneh meseca maja je gospa Hema Sirk, nekdanja gospodinja znane tamkajšnje gostilne, praznovala 99 letnico rojstva. Dogodek je bil seveda obeležen v ožjem družinskem in prijateljskem krogu, a zasluži omembo za vse, kar je gospa Hema storila za subidsko občestvo. Med mnogimi željami, ki jih gospe Hemi izražamo, je tudi voščilo, da bi mogli prihodnje leto z njo proslaviti 100-letnico in pa da bi jo še in še, kar se da zdravo, videvali v cerkvi na Subidi.

Če velja, da prvo obhajilo otrok razgiba življenje neke župnije, to velja še bolj za skupnost "posebne vrste, kot je obrobna slovenska krščanska skupnost, ki se zbira na Subidi. Prvoobhajancev, ki smo jih spremljali pri pomembnem koraku njihovega krščanskega izkustva v nedeljo, 2. junija, je bilo osem; dva fantka in štiri deklice obiskujejo slovensko osnovno šolo na Plešivem. Prisrčno in sproščeno vzdušje in sodelovanje je spremljalo bogoslužno dejanje.

Lepo zahvalo dolgujemo katehistinji gospe Vereni Čevdek za trud in veliko ljubezen, ki ju je izkazala prvoobhajancem. Priznanje gre tudi družinam prvoobhajancev za njihovo zgledno sodelovanje in, ne nazadnje, tudi za pozornost, izkazano vsem udeležencem ob sklepu slovesnosti s prisrčnim družabnim trenutkom pred cerkvijo.

V predzadnji številki tega tednika je izšel lep zapis o življenjski zgodbi krminskega jezuita Maria Picecha in o njegovem mašniškem posvečenju v Krminu v nedeljo, 16. junija. P. Mario in družina, iz katere izhaja, sta prijateljsko povezana z mnogimi slovenskimi družinami krminsko-plešivskega območja, zlasti s Sirkovo in gornjo Kebrovo družino. To in še davna navezanost na cerkev na Subidi, prijateljstvo s prof. Hilarijem Lavrenčičem in s člani zbora Hrast, s katerim je sedem let prepeval, so mu vzbudili željo, da bi prav v cerkvi na Subidi v nedeljo, 30. junija, slavil svoje furlansko-slovensko novomašno slavje. Prisrčnost p. Maria, lepo petje, s katerim je pevski zbor Hrast, čeprav v pomanjšani zasedbi, spremljal bogoslužje, dobra udeležba vernikov, so ustvarili takšno lepo vzdušje, ki bi si ga želeli pri vsakem bogoslužju. Tudi v družabnem podaljšku v gozdni senci ob cerkvi so snovale prvine starokščanske bogoslužne agape. Hvala p. Mariu za pozornost, izkazano slovenskemu krminskemu življu, in za njegovo izpoved, da, čeprav je z vsem srcem Furlan, želi vendar biti deloma tudi Slovenec.

KONEC TEGA TEDNA

32. FESTIVAL ŠTEVERJAN 2002

Ko nam meteorologi napovedujejo poletni solsticij, je med Borovci v Števerjanu že pravi živžav: mlade vaške sile vneto pripravljajo praznični prostor za festival narodno-zabavne glasbe, ki bo letos 32. po vrsti. Vsi nestrpno čakamo, da bomo lahko že na prvem tekmovalnem večeru slišali nove viže, polke in valčke, ki nas bodo v čudovitem parku med Borovci popeljale v svet zapeljive slovenske narodno-zabavne glasbe. Vsaj za en večer bomo pozabili na vsakodnevne težave in se bomo ob gostoljubju organizatorjev festivala ter v dobri družbi sprostili ob nenadomestljivi briški kapljici. Tudi letos bodo delovali dobro založeni kioski, ki bodo poskrbeli za prijetno druženje po uradnem delu še pozno v noč.

Letos se bo v dveh tekmovalnih večerih zvrstilo skupaj 24 ansamblov iz Slovenije. V petek, 5. julija, se bodo ob 20.30 na odrskih deskah med Borovci zvrstili naslednji ansambli: Vaški veseljaki iz Dobja pri Planini, Frančič iz Šentjerneja, Najlepši cvet iz Vač, Viharnik iz Kamnika, Stunf banda in Kvintet sonček iz Pivke, Dinamika iz Destrnika, Tihojla iz Medvod, Vrhovec iz Domžal, Modrijani iz Dobrne, Javor iz Črnega Vrha, Gorski cvet iz Vipavske doline in Pod lipo. Na drugem tekmovalnem večeru, t.j. v soboto, 6. julija, pa se bodo ob isti uri pomerili še ansambli Minerali iz Smlednika, Mikola iz Škofje vasi, Zvončki iz Podvolovljeka, Izvir iz Dobrne, Unikat iz Šentjurja, Mesečniki iz Ljubljane, Vitezi celjski iz Celja, Pohorski kvartet iz Zgornje Ložnice, Ptujski graščaki s Ptuja, Lipovšek iz Velenja, ansambel Marjana Drofenika iz Šmarij pri Jelšah in Cvet iz Radeč.

Veliko pričakovanje pa velja za nedeljo, 7. julija, ko se bodo ob 17.30 zvrstili tisti ansambli, ki se bodo po mnenju komisije za glasbo izkazali za najboljše. Na ta dan bo komisija razglasila absolutnega zmagovalca letošnjega festivala in bo podelila še druge nagrade. Nastopajoče ansamble bosta tudi letos ocenjevali dve komisiji: komisija za glasbo, ki jo bodo letos sestavljali Bertl Lipusch, Franc Lačen, Danilo Čadež, Tullio Možina, Zoran Lupinc, Marko Terčič in Mihael Corsi, ki komisiji predseduje, in komisija za besedilo, katere člani bodo Irma Rauh, Milan Jež, Leonard Katz in Franka Padovan. Slednji bodo pregledali tekste izvirnih skladb; najlepše besedilo bodo v nedeljo zvečer tudi nagradili. Tudi letos bo občinstvo lahko glasovalo in bo nagradilo tisti ansambel, ki jim je bil najbolj všeč.

Medtem ko bo komisija presojala nastop ansamblov, bodo poslušalce razveselili Primorski fantje iz Pirana, ki so bili v Števerjanu vedno priljubljeni. Ansambel je bil namreč kar dvakratni zmagovalec festivala.

Vse tri večere bosta tudi letos povezovala že priljubljena napovedovalca Betka Šuhel in Janez Dolinar. Naj ne pozabimo, da bo v pevski sobi Sedejevega doma letos razstavljal svoja dela sovaščan Mario Leopoli, ki nam bo razkazal svoje umetnine iz kovanega železa.

Zato vas vabimo, da se udeležite Števerjanskega festivala in še sami doživite enkratno vzdušje, ki bo ob koncu tedna vladalo med Borovci!

MARJAN DRUFOVKA

SREČANJA 2002 / PRIJETNO VZDUŠJE IN ŠTEVILNE DEJAVNOSTI

DRUGI IN TRETJI TEDEN V POLETNEM SREDIŠČU

Tudi drugi in tretji teden v poletnem središču Srečanja 2002 sta bila nepozabna. V tem času so se nam pridružili še petošolci, ki so prejšnji teden zaključili izpite. S tem se je tudi povečalo število otrok, bilo nas je skoraj šestdeset, tako da smo imeli tri skupine. Zato sta priskočila na pomoč tudi Mirjam Bratina in Jan Grudina, ki sta vodila skupino otrok tretjega, četrtega in del petega razreda. Prve tri dni drugega tedna je bil p. Mirko odsoten, zato smo namesto jutranje duhovne misli peli. Konec tedna pa se je vrnil in nam razlagal, kako nam Bog pomaga in naj tudi mi svetimo na pot drugim.

Večja skupina je ponavljala prometno vzgojo, spoznavala drevesa in ročno izdelovala izdelke v CISI, se kopala v potoku Pevmica in v spremstvu prof. Alda Rupla, ki je član društva Šilec, z gumenjakom veslala proti toku s priveza pod Pevmskim parkom proti Štmavru do dveh velikih topolov. Profesor nam je pred spustom še malo razložil zgodovino rafta in dal potrebna navodila. Medtem sta ostali dve skupini izdelovali lutke, sodelovali pri glasbeni delavnici, ki sta jo vodila Matej Špacapan in Alessandra Schettino, ter imeli športni dan skupno z otroki Dijaškega doma. Ta dan smo se otroci razdelili v osem skupin in se pomerili v gimkani, vodnih igrah v bazenu, nogometu, zbijanju plastenk, skakanju čez kozo in drugih igrah. Med tednom pa smo se med prostim časom zabavali še v igrah miš in mačka, tenisu, zbijanju koze, ciljanju plastenk, nogometu, skakanju čez elastiko in prepoznavanju predmetov. Ves teden pa ni manjkalo kopanja v bazenu.

Jutranje misli tretjega tedna p. Mirka so bile v zvezi z obnašanjem in odnosom, ljubeznijo, sleparijo in prijateljstvom. Drugače je bil ta teden v znamenju plesa, ki ga je vodil Franci Vaupotič iz plesne šole Urška. Delavnica je delovala ves teden. Tudi glasbena skupina se je nadaljevala. V torek je večja skupina v CISI dokončala izdelke prejšnjega tedna in šla na krajši izlet ob Pevmici, v četrtek pa je skupina malih izdelovala škatlice s suhim cvetjem. Tudi ta teden smo se med prostim delom jutra zabavali z različnimi igrami, kot so bile na primer morski pes, zbijanje plastenk, skakanje s kolebnico, gnilo jajce, mačka in miš, elastika, šah, dama, igra z vodo in zbijanje. Vreme nam zadnji dan ni bilo preveč naklonjeno, vendar sta razstava izdelkov iz teh treh tednov in nastopa glasbene in plesne skupine vseeno lepo uspela. Kaže, da so bili starši z izdelki, glasbo in našim plesom prav zadovoljni.

Tudi v teh dveh tednih smo se otroci zabavali in doživljali veselje in prijetno vzdušje v poletnem središču. Tudi če nas bo nekaj od večje skupine odšlo taborit, se bodo ostali lahko še skupaj zabavali in veselo igrali še dva tedna.

MATEJA FAJT IN JERICA KLANJŠČEK

NEKATERE GORIŠKE VIŠJE ŠOLE

IZIDI DRŽAVNIH IZPITOV

HARJET DORNIK

Konec preteklega tedna so nekatere komisije za državne izpite, ki jih letos prvič sestavljajo samo notranji profesorji, na nekaterih višješolskih smereh že sklenile svoje delo.

Od pedagoškega liceja S. Gregorčič se je z res dobrimi rezultati poslovilo osem dijakov: Janina Cotič (94/100), Martina Cumin (93), **Mateja Černic** (100), Sara Devetak (62), Cristian Lavrencic (86), Valentina Leghissa (87), Stefania Mozetic (82) in Naike Sosol (85).

Na poklicnem zavodu za trgovske dejavnosti I. Cankar je diplomo tehnika v upravi podjetja dobilo sedem kandidatov: Sara Branca (60/100), Cristina Buzin (60), Daniela Devetak (60), Gianna Kosic (72), Sabrina Jarc (63), Mitja Malalan (80) in Paola Ursič (73).

Naslov industrijskega izvedenca in tehničnega vodje - smer informatika je na industrijskem tehničnem zavodu J. Vega doseglo devet kandidatov: Erik Cej (69/100), Matteo Cevdek (76), Manuel Cuzzucoli (61), Karin Dorni (75), Francesca Jakin (90), Erik Laurencic (60), Cristian Pezzulich (62), Patrick Quaggiato (87) in Igor Sorc (90).

Komisiji na klasičnem liceju in trgovskem tehničnem zavodu so svoje delo zaključili ta teden, zato bomo rezultate objavili v naslednji številki. Vsem dijakom, ki so s to zadnjo zahtevno preizkušnjo sklenili svoj srednješolski študij, želimo sproščeno poletje in veliko sreče pri izbiri nadaljnje poti.

MILAN GREGORIČ V JEREMITIŠČU

V sredo, 3. t.m., je istrski publicist in naš sodelavec Milan Gregorič predstavil v Jeremitišču svojo zadnjo knjigo *Slovenija v tesnem objemu svoje zapadne sosede*. Večer prirejajo Kulturni dom, KCLB, ZSKP in ZSKD.

30.6.1999 *30.6.2002*

DAVORIN,

minila so tri leta,
odkar si nas zapustil.

Z ljubeznijo
se te spominjamo.

SVOJCI

SAMO RDEČA ZVEZDA?

DVAJSET LET ŠTANDREŠKEGA SPOMENIKA

Pred 20 leti so v Štandrežu postavili spomenik padlim partizanom, žrtvam nacističnih uničevalnih taborišč in civilnim žrtvam druge svetovne vojne.

V raznih taboriščih je umrlo 10 domačinov, pri partizanih jih je padlo 18, civilnih žrtev zavezniških bombardiranj Štandreža v letih 1944 in 1945 pa je bilo tudi 18.

Za postavitev spomenika se je v Štandrežu ustanovil odbor, v katerega so pristopile vse domače organizacije. Predsedoval mu je danes že pokojni Danilo Nanut. Nekaj tednov pred otvoritvijo spomenika pa si je sekcija ANPI samovoljno prevzela vso politično odgovornost za spomenik in vsilila rdečo zvezdo. Nekatera društva so predlagala, da bi poleg zvezde postavili tudi krščanski znak, saj so vsi, katerim je spomenik namenjen, krščeni in imajo na domačem pokopališču, kjer so pokopani, znamenje križa. Predsednik odbora se je s tem predlogom strinjal. Kljub temu je ostalo samo pri rdeči zvezdi. V 20 letih je bilo nekaj srečanj med štandreškimi društvi, toda zadeva se ni spremenila. Padli, ki so veliko trpeli in žrtvovali, bi zaslužili, da bi spomenik združeval vaško skupnost, ne pa razdvajal.

Svečanost ob 20. obletnici sta 30. junija priredili sekcija ANPI in Kulturno društvo Oton Župančič.

OBVESTILA

GORIŠKO-TRŽAŠKO romanje na Barbano bo letos v ponedeljek, 2. septembra. Romarsko srečanje bo s sv. mašo ob 11. uri. Ob somaševanju slovenskih duhovnikov bo maševal in govoril koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Sv. spoved opravimo doma, dasi bomo duhovniki na razpolago v spovednicah, vendar je čas odmerjen; zato se spovedovanje zaključi ob 10.45. Po želji lahko sporočimo plovni družbi v Gradežu zgodnjo uro odhoda z motornim čolnom oz. s parnikom. Romanje na Barbano je tudi uvod v novo pastoralno leto. Vabljeni že zdaj v velikem številu!

V PETEK, 19. julija 2002, ob 21. uri bo na trgu v Ajdovščini Gala operni koncert, na katerem bodo nastopili sopranistki Olga Gracelj in Katja Terger, tenor Tasci Dorye in bariton Zdravko Perger ob spremljavi simfoničnega orkestra Peč iz Madžarske pod vodstvom dirigenta Petra Szkladanyieva. Vstopnice je možno rezervirati v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici na tel. 0481/531445 od 9. do 12. ure. Isti koncert bo tudi v Portorožu 23. julija 2002 ob 21. uri.

GLASBENA MATICA Gorica obvešča, da je v teku predvpisovanje za šolsko leto 2002/2003. Vsi, ki se bodo prijavili za vpis do 31.8.2002, bodo imeli poseben popust pri letni članarini. Za prijave in dodatna pojasnila vsak dan od ponedeljka do petka, od 10. do 12. ure (tel. 0481 531508), na sedežu šole v Gorici, ul. della Croce. 3.

V MESTNEM predelu Sv. Ane je na prodaj stanovanje v tretjem nadstropju s površino 60 m². Za vse informacije lahko pokličete na tel. štev. 0481 531407 (od 15.30 do 19.00).

DAROVI

Za cerkev na Peči: N.N. 30,00; N.N. za cvetje 30,00; Ivo Florenin 25,00 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: N.N. 50,00; J.T.K. v zahvalo za vse dobro 100,00 evrov.

SOŽALJE

Sekcija Slovenske skupnosti v Sovodnjah izraža županu Igorju Petejanu iskreno sožalje ob smrti matere **Stanke Boštjančič**.

ČESTITKE

Aktivna članica štandreške skupnosti **Ema Lupin** *je v teh dneh praznovala 80. življenjski jubilej. Številni znanci in prijatelji ji želijo še veliko zdravja, duhovne sreče in skupnega veselja.*

Ob uspešno opravljenem univerzitetnem študiju župnijski pastoralni svet Gabrje-Vrh, Rupa-Peč in MePZ Rupa-Peč čestitajo **Tanji, Vereni** *in* **Majdi** in se z njimi iskreno veselijo.

Na teološki fakulteti v Vidmu je 28. junija z odliko diplomirala

VERENA ČEVDEK GULIN

Iz vsega srca ji čestitajo in se z njo veselijo Mauro, mama in tata, Slavko in Emilia ter Mitja z Lučano.

VELIKO NASTOPOV ŠTANDREŠKIH IGRALCEV V MESECU JUNIJU

Dramski odsek PD Štandrež je bil v juniju posebno delaven in je imel kar lepo število nastopov. V nedeljo, 9. junija, so v Škrbini na Krasu zaigrali enodejanki *Tata vse ve* in *Človek brez smeha*. Ob 25-letnici športnega društva Vipava sta Majda Zavadlav in Božidar Tabaj zabavala publiko na Peči z igro *Tata vse ve*, ki je bila na programu 14. junija. V soboto, 15., pa so štandreški igralci uprizorili v Lesah v slovenski Benečiji igro *Kaplan Martin Čedermac*. Na kresno noč so program popestrili v Jeremitišču z vedro igro *Konec pravljic ali...* Na Dan državnosti, 25. junija, so člani skupine obogatili kulturni program v Vitovljah. Isti teden so nastopili še v Škocjanu na Krasu, kjer so 29. junija z igrama *Človek brez smeha* in *Čudna bolezen* sodelovali na Škocjanskem festivalu 2002 in v Lokovcu, kjer so v nedeljo, 30., zaigrali *Selitev*. Turistično društvo Lokovec je na dan sv. Petra in Pavla, ko so slovesno praznovali lokovski shod z verskim obredom, pripravilo tudi kulturni program.

Predpoletno sezono so štandreški igralci sklenili v torek, 2. t.m., z uprizoritvijo *Kaplana Martina Čedermaca* v Jeremitišču.

PLAVA TRAVA ZABORAVA NA GORIŠKEM GRADU

Veliko ljubiteljev country glasbe se je 27. junija povzpelo na goriški grad, kjer je nastopila znana skupnina Plava trava zaborava iz Zagreba. Veliko je bilo predvsem mladih poslušalcev, ki so z navdušenjem sledili izvajanju petih hrvaških muzikantov. Koncert so organizirali: Kulturni center Lojze Bratuž, Kulturni dom, Zveza slovenske katoliške prosvete in Zveza slovenskih kulturnih društev. Pokroviteljstvo pa so dali: goriška pokrajinska in občinska uprava ter slovenski konzulti pri goriški pokrajini in občini. V imenu organizatorjev je skupino pozdravil Vili Prinčič.

PIKNIK GORIŠKIH UPOKOJENCEV

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo tradicionalni **piknik z izletom k Cerkniškemu jezeru** in v okolico v nedeljo, 11. avgusta. Prijave: 17. in 24. julija na sedežu v Gorici v ul. Croce 3 od 10. do 11. ure ali pri poverjenikih do zasedbe mest v avtobusu. Društvo obenem obvešča člane in prijatelje, da bo štiridnevni **izlet na Elbo** od 3. do 6. oktobra. Vpisovanje bo 4. in 11. septembra na sedežu v Gorici ali pri poverjenikih.

MePZ HRAST BO PEL NA PRAZNIKU ZAVETNIKOV V OGLEJU

Mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič, bo predstavljal goriško nadškofijo na t.i. koncertu ob prazniku zavetnikov dežele F-Jk sv. Mohorja in Fortunata. Prireditev bo na vigilijo praznika, v četrtek, 11. julija, ob 20.30 v oglejski baziliki (vstop prost).

Zbor Hrast bo pel Gallusa, Mendelssohna, Mokranjca, Jericija in Thompsona. Isti večer bodo nastopili tudi orkester in zbor San Marco iz Pordenona (orglal bo Roberto Cescut, vodil bo Tiziano Forcolin), Cappella Musicale videmske stolnice (orgl. Angelo Rosso, vod. Gilberto della Negra), vokalna skupina Cappella civica iz Trsta (orgl. Mauro Macri', vod. Marco Sofianopulo).

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO TRST-GORICA

DVODNEVNI OBISK PRELEPE KOROŠKE

IVA KORŠIČ

Slovensko zdravniško društvo s sedežem v Trstu, ki združuje zamejske zdravnike in lekarnarje s predsednikom dr. Rafkom Dolharjem, je v letošnjem maju slavilo dvajsetletnico ustanovitve in svoje plodovito delovanje zabeležilo v priložnostni brošuri. V dneh 15. in 16. junija pa je priredilo že tradicionalni izlet na Koroško, ki je obenem vsakoletni stik s koroškimi kolegi. Le-ti vračajo prijateljski obisk v jeseni, ko se z zamejci srečajo v Trstu in Gorici. Toplo junijsko sonce je v veselem razpoloženju pospremilo izletnike od Občin do zelenih Tinj, kjer sta jih pred posodobljenim Katoliškim domom prosvete Sodalitas pričakala rektor Jožef Kopeinig in dr. Franzi Vutti, predsednik slovenskega Zdravniškega društva v Celovcu, in jim izrekla dobrodošlico. Dom je zgrajen ob utrjeni farni cerkvi s tipično okroglo kostnico, na kateri je lepa sončna ura. Po slastnem kosilu, ki so ga pripravile izvrstne kuharice - v domu prirejajo večkrat tudi kuharske tečaje, poleg seveda raznih drugih prireditev -, so si izletniki

pod vodstvom temperamentne turistične vodičke Sonje Wakounig iz Borovelj, ki je bila v mladostnih letih igralka, ogledali kar nekaj čudovitih koroških cerkvic z bogatimi zgodovinskimi podatki, katerih prvi sledovi segajo v rimske čase ali še dlje. V romaniki in gotiki so spreminjale svojo podobo, za nas pa jo ohranile v baročni preobleki. Najprej so se gostje odpravili v Svinjsko dolino na Djekše, ki slovijo, ker imajo največ sončnih dni na Avstrijskem. Čudovito utrjena taborska farna cerkev iz leta 1168, prekrita s skrilami, je pričala o hudih turških napadih, ki so razsajali po Koroški in na svoji poti pustili samo opustošenje. Na trgu pred cerkvijo je včasih stala mogočna 17 m visoka lipa. Od sončnega kraja jih je pot vodila v Knežo, v taborsko cerkev izpred leta 1309 s čudovitimi zlatimi oltarji in krasnim primerkom gotske sohe sv. Magdalene. Nato pa so se pripeljali v Grebinj, kjer je samostan iz leta 1236. Tudi tu stoji taborska cerkev z obzidjem in pokritim hodnikom, posvečena Mariji. Med potjo so zamejski "romarji" iz vodičkinih zelo poučenih ust izvedeli veliko zanimivosti in zgodovinskih podrobnosti koroške zemlje, pa tudi ne ravno zelo spodbudno sliko o slovenskih rojakih na Koroškem, ki živijo pod večjim pritiskom kot mi; zato je tam asimilacija mnogo bolj občutena in opazna.

V domu v Tinjah, kjer so prenočili, jih je po večerji čakalo presenečenje. V prostorni dvorani-Galeriji Tinje je bilo odprtje razstave Ptice - sanje mojega življenja umetnika Tonija Blatnika-Blatona iz Žalca. Umetnika je po pozdravnih besedah rektorja doma predstavil generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu Jure Žmavc, glasbeno kuliso pa sta pripravila zbor Lipa iz Leskovca z dirigentko Sonjo Kuhling in mladinski zbor dijakov mariborske škofijske gimnazije, ki je bil ravno tiste dni gost doma. Družabnost po odprtju je bila prijetna priložnost za izmenjavo mnenj in informacij o delovanjih sorodnih društev in za klepet.

Naslednji dan so se izletniki poslovili od idiličnih Tinj in se odpeljali v Celovec. Tam so v Mohorjevi stavbi spoznali, koliko organizacij ima tu sedež, poleg velike knjigarne in Mohorjeve družbe. Najbolj jih je presenetila vzorno in po novih metodah usmerjena dvojezična ljudska šola z nadvse privlačno opremljenimi razredi, ki razkrivajo nešteto dejavnosti. O teh so si ogledali tudi video posnetek z maskoto stonogo Piko (lutkovni projekti so zelo pogosti, saj tu deluje več lutkovnih skupin). Šola izdaja vsako leto dvojezičen Šolski časopis, v katerem so omenjeni najpomembnejši dogodki v šolskem letu. V Mohorjevi stavbi je Slomškov dom za študente in zavetišče, v katero se po pouku zatekajo otroci in tam izpolnjujejo domače šolske obveznosti. Šola je pobratena z mariborsko šolo v Rušah. Ob šolskih in prosvetnih prostorih je v Domu tudi pastoralni center, ki izdaja list *Beseda*. Trenutno je njegov duhovni vodja mladi duhovnik Hanzej Rosenzopf, ki si zelo prizadeva, da bi ta center postal prava fara za celovške Slovence. Del kapele je tudi Tischlerjeva dvorana, v kateri med drugim podeljujejo istoimenske nagrade.

Goriški zdravniki so si v Celovcu ogledali še knežnji kamen, ki ga hranijo v Deželnem muzeju. Nato pa so se odpeljali do Vrbskega jezera. Popoldne so občudovali cerkvi na Otoku na Vrbskem jezeru. Pot jih je nato vodila v Gospo Sveto in na Gosposvetsko polje kvojvodskemu prestolu. Na tej poti jih je zalotil dež. Povrnili so se v Celovec, kjer so se poslovili od vodičke, dr. Wolfanga Zdovca in njegove družine ter nadaljevali pot proti domu. Nevihta je divjala, a izlet je nudil še eno nepozabno doživetje: očarljiv mavrični lok, zadnji pozdrav prelepe Koroške.

V SOBOTO OTVORITEV DEVETE IZVEDBE V GRMIŠKEM ZASELKU

BOGATA KULTURNA PONUDBA SE ZAČENJA S POSTAJO

Meseca junija se običajno zaključuje sezona naših kulturnih društev ter se pripravljajo iniciative, ki bodo bogatile poletne večere in nedelje. Poletni meseci so posebno živi in zanimivi v videmski pokrajini, kjer se julija in avgusta zvrstijo pobude, kakršne so, ob tradicionalnih vaških veselicah, Senjam beneške piesmi, Postaja Topolove, Mittelfest, ki pripelje v Nadiške doline lutkovne predstave, Folkest ter avgustovska srečanja v dolini Rezije s slovesno šmarno mišo.

Kulturno poletje v videmski pokrajini nudi vsako leto bogat program srečanj, ki odgovarjajo najrazličnejšim pričakovanjem oz. okusom turistov in ljubiteljev glasbe, gledališča, poezije, ljudske kulture in naravne dediščine.

Tokrat bomo spregovorili o vsakoletni Postaji Topolove, odmevni prireditvi, o kateri pišejo časopisi iz vseh predelov našega obmejnega in širšega protora, poznajo pa jo tudi širom po Evropi. Letošnjo Postajo bodo odprli v znanem grmiškem zaselku v soboto, 6. julija, ob 18. uri, že deveto leto zapored. Na sporedu bo vsak dan oz. večer vse do nedelje, 21. julija, posebno slovesno pa bo ob petkih, sobotah in nedeljah. Tudi letos sta duši Postaje Moreno Miorelli in Donatella Ruttar, za organizacijo pa sta poskrbela v sodelovanju z beneškimi kulturnimi delavci, in sicer z Društvom beneških umetnikov, društvom Topolove in Pro loco Grmak. Postaja Topolove ni razstava, temveč ogromno več, saj je tudi letos program izvrsten in natrpan in nudi ob inštalacijah in srečanjih z umetniki posebno zanimive prireditve.

Od sobote se s Postajo vrača v grmiško občino pisana zasedba, ki se premika okoli Postaje Topolove. Slikarji, glasbeniki, pesniki, fotografi in vsi iskalci novih izzivov se bodo v teh dneh ustavili v beneškem zaselku, preživeli nekaj dni med domačimi ljudmi ter prinesli s sabo lastno umetnost in duhovno bogastvo, se prepletali z beneško stvarnostjo in ustvarjali nove celote. V umetnosti in besedi, v gibih in zvoku, se bodo vsi obiskovalci lahko soočali z znanimi imeni, ki se rada vračajo v vasico Topolove, kjer je cela vas angažirana pri Postaji. V njej se nepretrgoma podnevi, posebno pa zvečer, dogajajo koncerti, recitali, nastopi pevskih zborov in gledaliških skupin, predstavitve knjig in srečanja z avtorji, ki so spontane in enostavne, na njih pa lahko srečaš ljudi in ustvarjalce, ki prihajajo iz raznoraznih predelov sveta, v atemporalnem svetu Topolovega pa se snidejo v skupni govorici.

Vsi tisti, ki se bodo napotili v slovensko vasico, bodo lahko slišali več jezikov in spoznali najrazličnejše ljudi, kot vsako leto pa bodo doživeli nepozabne trenutke.

V okviru Postaje je na programu tudi pohod Čez namišljeno črto od Topolovega do Livka, ki ga prireja KD Rečan, in bo v nedeljo, 14. julija. Vsi interesenti se lahko vpišejo do 8. julija.

METKA SOK V BENEŠKI GALERIJI

V prejšnjih tednih so v Beneški galeriji v Špetru otvorili novo razstavo del Metke Sok. V hramu beneških umetnikov se je zbralo res veliko ljudi, ki so si ogledali in spoznali umetnine slovenske ustvarjalke iz Robiča. Za uvod večera sta poskrbela kitarista, gojenca glasbene šole iz Tolmina, nato je prisotne nagovorila v imenu organizatorjev neutrudna Marina Cernetig, ki je med drugim podčrtala pomen razstave kot dokaz dobrososedskih odnosov na meji ter prisrčnih stikov s prijatelji iz Posočja. Na slovesnosti je pozdravil tudi špetrski podžupan Giuseppe Blasetig, medtem ko je o umetnici in njenem delu, ki se prvič predstavlja s samostojno razstavo, spregovorila ravnateljica kobariške osnovne šole. Na koncu je popestril domače in prisčno vzdušje še zbor Matajur. Razstava bo v Beneški galeriji na ogled vse do 13. julija.

V NEDELJO POLJUBLJANJE KRIŽEV

V nedeljo, 7. julija, bodo v Bardu v Terski dolini proslavljali praznik Svete Marije zdravja. Ob 11.30 se bo pred cerkvijo ponovila stara navada poljubljanja križev, srečanje župnij Terskih dolin, na začetku katerega se bodo križi vseh cerkva poljubili v znamenju miru in bratstva. Priložnost je res posebna in sugestivna, vsi tisti, ki se je niso še udeležili, se lahko v jutranjih urah peljejo v Tersko dolino in jim ne bo žal. Po obredu bo sledila sveta maša, ki jo bo daroval domači župnik Renzo Calligaro, za tem pa bodo predstavili tri knjige z naslovom *Boava besieda*, o katerih smo v našem časopisu že obširno poročali. Gre za prevode mašnih beril v domače narečje, za katere so poskrbeli domači prosvetni delavci, knjige pa je izdala župnija v sodelovanju z Združenjem Blankin iz Čedada.

GLOSA JURIJ PALJK

O DOMOVINI

Pred časom sem na nekem posvetu pri nas slišal grozljiv podatek, da ima samo nekaj nad trideset odstotkov slovenskih dijakov višjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom pri nas slovensko državo za svojo domovino.

Podatek je zares grozljiv, a ker je bilo na omenjenem posvetu povedano, da je sad temeljite znanstvene raziskave, ne gre dvomiti v dejstvo, da samo slaba tretjina slovenskih mladih pri nas pojmuje slovensko državo za svojo domovino.

Domovina, ki ji Slovenci pesniško rečemo tudi očetnjava, ni samo kraj, ni samo država, je več, saj domovina pomeni tudi vso tisto zmes, od jezika, kulture, narave, okolja, točno določenega področja, navad, alternativne kulture, ljudske in pop, rock in druge kulture in omike, ki je potrebna, da nek narod sebe jemlje resno in zavzeto kot narod, medtem ko se posameznik lahko v tem narodu prepoznava zaradi vseh teh komponent, ki jim pravimo, da so nekak temelj domovine. Domovina gotovo ni samo država in ne samo rojstni kraj, domovina je veliko več, je lahko tudi kraj, v katerega nikdar nisi stopil, a ti duhovno vseeno toliko pomeni, da jo čutiš kot domovino.

Pretreslo me je, ko sem se pred letom dni pogovarjal na Občinah med študijskimi dnevi Draga z zakoncema Batagelj iz Argentine, ki nosita v srcu od vedno domovino Slovenijo, pa čeprav živita tisoče kilometrov stran od resnične domovine Slovenije. Pretreslo me je, ko sem videl, da jima je bilo jasno, kaj je domovina, kaj mora vsakemu Slovencu biti domovina, in sem seveda pomislil na slovenske ljudi, pravzaprav slovensko govoreče ljudi pri nas, ki so daleč od svoje domovine, še več, Slovenije in njene kulture, običajev in navad, matične države torej, sploh nimajo za svojo domovino, niti duhovno ne.

Kot me je pretresel pogovor z zakoncema Batagelj, pa me je pretresel tudi pogovor z nekim Slovencem, ki je iz Argentine prvič prišel v Slovenijo in jo dobesedno "srkal in požiral" vase, jo dobesedno omamljen doživljal kot svojo edino in resnično domovino in mi je na vprašanje, kaj ga je v Sloveniji najbolj očaralo ali pa pretreslo, odvrnil, da je bilo to preprosto dejstvo, da so v Sloveniji vsi, prav zares vsi, govorili slovensko, tudi policist na cesti, katerega je bil vprašal v Ljubljani, kje je ta in ta ulica.

In se zato upravičeno sprašujem, kaj se dogaja pri nas, da naši mladi ne doživljajo Slovenije kot svoje domovine, vsaj duhovne, če je že ozemeljsko ne morejo, ker pač živijo v Italiji. Naravnost zgrožen pa sem nad dejstvom, da je med mladimi slovenskimi ljudmi v zamejstvu uveljavljena miselnost, češ da je v Sloveniji slabše, kot je pri nas, kot se med našimi mladimi tudi vedno bolj širi prepričanje, da sta slovenski univerzi slabši, da je pri nas v Italiji vse bolje, tudi kultura itd.

Gre za tisti pogubni in zmotni večvrednostni kompleks zamejskega človeka, ki mora svojo pripadnost zamejskemu prostoru sredi Ljubljane pokazati tako, da v pogovor zavestno vključuje italijanske besede, da bi se ja videlo, kako je on drugačen, kako "on ni od tu", kako "on živi na boljšem!" in še bi lahko naštevali.

Mislim, da so naši mladi v krizi glede pojmovanja svoje domovine tudi zato, ker hodijo v naše, slovenske šole pri nas, kjer se poučuje vse, o slovenski domovini pa najbrž nihče ne govori, ali pa se to počne bežno, gotovo ne resno in zavzeto. Tudi zato se najbrž tega pri nas ne počne, ker si pri nas, v našem malem zamejskem slovenskem prostoru, takoj "nacionalist in bel", če pa že "bel" ne, pa vsaj "črn in klerikalec", če jasno in glasno, brez nepotrebnega pretiravanja, a tudi brez nepotrebnega sramu, poveš, da si Slovenec, da nekaj daš na svoje slovenske korenine in slovensko omiko in tudi to poveš, da ti je današnja država Slovenija domovina, pa čeprav ti ni dano v njej živeti. Kot da bi bila sramota na glas povedati, da si Slovenec in je zato jasno, kam duhovno spadaš, če že ozemeljsko ne moreš!

Jasno je, da ne morejo mladih učiti o domovini ničesar ljudje, ki sami ne čutijo nobene pripadnosti slovenski domovini, ki sami ne vedo, kje sploh njihova domovina je, kam bi morali kot pripadniki slovenske narodne manjšine spadati, če seveda hočejo kot Slovenci preživeti. Vemo namreč, da nobena narodna manjšina ne more preživeti brez pomoči svoje domovine, da noben manjšinski narod ne preživi, če se ne opira na svojega, večinskega, na svojo domovino!

A tu trčimo predvsem na dve težavi. Prva je v tem, da pri nas marsikomu ni jasno, kaj pomeni biti Slovenec, in seveda zato ne pomeni dejstvo, da nekdo govori slovensko, nujno tudi tega, da je le-ta zato tudi Slovenec, saj vemo, da ni tako. Druga, ki zadeva predvsem mlade, pa je v tem, da naši mladi ne morejo Slovenije dojemati kot svoje domovine iz več razlogov, eden od teh je gotovo v tem, da tega ne morejo početi iz preprostega razloga, ker slovenske države ne poznajo, ne poznajo ljudi v njej in seveda ne poznajo slovenske kulture, vsaj današnje, slovenske vsakodnevne kulture ne. Govorimo o vsakdanji kulturi, ki gre od načina življenja do popularne, vsakodnevne kulture, pa naj bo to samo zadnja uspešna slovenska popevka ali zadnji modni krik in seveda tudi način govorjenja, mišljenja.

Prav tu se kot klin v naše mlade in seveda zato v njihov duhovni svet zabija vsakodnevna italijanska samozadostna in prazna popularna kultura, ko naši mladi zmotno mislijo, da je dovolj, če poslušaš italijanske radijske postaje, gledaš italijansko televizijo in se tako zadovoljiš z anglo-ameriško in italijansko popularno glasbo, filmi in vsem tistim, čemur danes rečemo mladostniška kultura, popularna kultura.

Tako naši mladi ostajajo dobesedno "na suhem", kar se tiče današnje slovenske kulture, in je seveda učiteljev napor v šoli pri pouku slovenskega jezika, da bi prikazal Prešerna kot velikega slovenskega moža, zares papirnat. Odveč je seveda pripomba, da taki mladi, ki ne poznajo slovenskega sveta in ne slovenske države, predvsem pa ne velikih slovenskih sodobnikov na vseh področjih današnjega slovenskega javnega življenja, ne morejo imeti slovenske države za svojo domovino.

VEČANJE PODPORE ČLANSTVU V ZVEZI NATO

SLOVENIJA VSTOPILA V PREDVOLILNI BOJ

MARJAN DROBEŽ

Razni dogodki na domači politični sceni z razsežnostmi, ki posegajo v mednarodne odnose, že imajo obeležja jesenskih lokalnih in predsedniških volitev v Sloveniji. Odnosi s Hrvaško, sicer na najnižji ravni doslej, so "zamrznjeni", zaradi česar jih bodo obravnavali in nemara tudi pričeli reševati šele po volitvah. Seveda le v primeru, da do tedaj ne bi nastali politična in vladna kriza v sosednji državi, na kar v Zagrebu vztrajno opozarjajo. Na drugih področjih v mednarodni opredelitvi in usmeritvi Slovenije pa nastajajo oz. se nadaljujejo vzpodbudni premiki. V tistih političnih strankah, ki se zavzemajo za pristop Slovenije v EU in zvezo NATO, pa seveda v vladi so z zadovoljstvom in olajšanjem sprejeli izide najnovejših javnomnenjskih raziskav, po katerih bi 57% slovenskih volivcev na referendumu glasovalo za vključitev v EU, za vstop v NATO pa bi bilo 51% vprašanih. Pričakujejo nadaljnji porast glasov za NATO, kar je pomembno glede na to, da v Sloveniji že več mesecev poteka srdita kampanja zoper članstvo Slovenije v omenjeni vojaški in politični povezavi. Nič manj pomembno je sporočilo državnega urada za statistiko, da je bila inflacija v mesecu juniju prvič po več letih spet negativna. Maloprodajne cene blaga so bile za 0,2% nižje kot mesec prej. Cene storitev pa so v povprečju ostale nespremenjene. Na letni ravni se je torej inflacija v Sloveniji že drugi mesec zapored znižala, toda še zmeraj je občutno višja kot pa v državah članicah EU.

Predvolilni boj se za zdaj kaže v mrzličnem delovanju strank, ki izbirajo kandidate za predsednika države, člane državnega sveta (drugega doma parlamenta) in za funkcije v občinah, ter v obiskih in nastopih politikov in drugih javnih osebnosti. Pri tem so najbolj dejavni predsednik države Milan Kučan, predsednik parlamenta Borut Pahor in, začuda, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Jožko Čuk. Del javnosti njegove nastope sprejema s pridržki ali mu je celo nenaklonjen. Jožko Čuk namreč v svojih govorih obravnava najrazličnejše teme, bodisi gospodarske, strokovne ali izrazito politične narave, čeprav seveda ne more biti izvedenec za vsa mogoča vprašanja. Poslušalce pa moti in morebiti tudi žali njegova težnja, ko jih, tako se zdi, poskuša "učiti" in "prosvetljevati".

Zveza za Primorsko, regionalna politična stranka v naši soseščini, se je na kongresu v Šempetru pri Gorici odrekla preveliki povezanosti z Liberalno demokracijo Slovenije predsednika dr. Janeza Drnovška. V koalicijskem sodelovanju pri upravljanju posameznih občin, denimo, mestne občine Nova Gorica, je namreč LDS prevzela vodilno vlogo, s čimer je zmanjšala tudi podobo in istovetnost Zveze za Primorsko. Slednja bo zaradi tega na bližnjih lokalnih volitvah nastopila samostojno, šele v morebitnem drugem krogu glasovanja, ko se bo odločalo o novih županih občin, pa se bo morda povezala z drugimi političnimi strankami.

Kar zadeva mestno občino Nova Gorica, je nedavno ustanovljeno Gibanje za preporod v ponedeljek, 1. t.m., predstavilo svoj volilni program. Ta dokument je zelo kritičen do sedanjih razmer in procesov v Sloveniji, posebej še na Primorskem oz. v Novi Gorici. V programu je zapisano, "da bi se Slovenija, če bi izkoristila vse svoje zmogljivosti in znanje, postopno lahko uvrstila med prvih deset najbolj razvitih držav na svetu". Po mnenju gibanja Mavrica, vodja njenega organizacijskega odbora je svetnik mestne občine in nekdanji vodilni član občinske LDS Aljoša Humar, "sedanje vodstvo mestne občine Nova Gorica nima nikakršne gospodarske, pa tudi ne širše razvojne strategije". Gibanje Mavrica bo na volitvah jeseni sodelovalo s svojim kandidatom za župana mestne občine Nova Gorica.

OB STEČAJU SLOVENSKE HRANILNICE IN POSOJILNICE V KRANJU

Med dogodki v prejšnjih dneh v Sloveniji je v javnosti močno odmeval stečaj Slovenske hranilnice in posojilnice v Kranju. Ta zasebni denarni zavod je posloval po pravilih in merilih, ki so jih določili ustanovitelji, brez jamstva Banke Slovenija. Zagotavljal je višje obresti, kot pa jih nudijo poslovne banke, vsled česar je v omenjeno slovensko hranilnico in posojilnico v Kranju svoje prihranke vložilo kar okoli štiri tisoč varčevalcev. Zaradi besa oguljufanih je ustanovitelje in voditelje zasebne denarne ustanove morala zaščititi policija. Mnogi od varčevalcev so tako čez noč ostali brez denarja za preživetje, plač za delavce, prihrankov ali kar brez podjetja, kot se utegne zgoditi podjetnici, ki je imela v omenjeni zasebni ustanovi kar 21 milijonov tolarjev, se sprašujejo, ali bo premoženje štirih premožnih ustanoviteljev zadoščalo vsaj za delno poravnavo terjatev. Le-te naj bi skupaj znašale okrog 700 milijonov tolarjev. Lastnike toži tudi nekdanji kranjski župan in poslanec Vitomir Gros. Menda je sodeloval pri ustanavljanju omenjene slovenske hranilnice in posojilnice, zato mu je, pravi, "eden od varčevalcev grozil z bombo". Gros v tožbi zahteva 4,5 milijona tolarjev nadomestila za uporabo imena, ki ga je slovenski hranilnici in posojilnici dal prav ta nekdanji politik.

Sicer pa so v Sloveniji ljudje začeli odhajati na dopust. Največ v hrvaško Istro, Dalmacijo in na hrvaške otoke. Slovenski in hrvaški notranji minister sta se dogovorila, da bosta policiji obeh držav zagotovili varno in dobro vzdušje gostom, tudi v spornem Piranskem zalivu. Dodajamo, da turisti iz Slovenije zavzemajo drugo mesto med tujci, ki v poletnem času obiskujejo Hrvaško, zlasti seveda njeno obalo.

ŽUPANA NOVE GORICE IN GORICE

O TESNEJŠEM SODELOVANJU OBEH MEST

Zagotovila in izjave o tesnejšem sodelovanju med Gorico in Novo Gorico, ki jih je pred izvolitvijo dal novi župan Gorice Vittorio Brancati, se uresničujejo. Že med prvim obiskom župana mestne občine Nova Gorica Črtomirja Špacapana, ki ga je 24. junija opravil pri svojem kolegu v Gorici, sta se dogovorila, da se bosta redno sestajala vsaka dva do tri mesece. Na teh srečanjih bosta usklajevala svoje načrte in prizadevanja za okrepitev stikov in sodelovanja med Gorico in Novo Gorico na raznih področjih. Med najbolj aktualnimi vprašanji so zlasti prosto zaposlovanje delavcev iz Nove Gorice na sosednjem italijanskem območju, skupna uporaba splošnih bolnišnic v Gorici oziroma v Šempetru pri Gorici, napori in ukrepi zoper onesnaževanje, ki ga povzročata zlasti tovarna Iverka v Kromberku in potok Korn, uvedba avtobusne povezave med mestoma, skupna ponudba kulturnih prireditev in skupno razvijanje turizma.

Novi goriški župan Vittorio Brancati bo na povabilo Črtomirja Špacapana prvič uradno obiskal Novo Gorico v ponedeljek, 8. julija. Sprejeli ga bodo ob 10. uri v zeleni dvorani mestne občine.

M.

ZA PREDSEDNIKA DRŽAVE

DO SEDAJ SEDEM KANDIDATOV

V govorih in izjavah slovenskih politikov so že očitni znaki predvolilnega delovanja, ki kažejo na strategijo posameznih strank v obdobju do trojnih volitev letošnjo jesen. Predvolilna govorica politikov, tistih iz sedanje parlamentarne oziroma vladne koalicije, in tistih iz strank opozicije, je v glavnem enaka. Pretežno obravnavajo razmere v državi, ki so za nekatere dobre, če ne kar vzorne, spet drugi pa opozarjajo zlasti na poglabljanje socialnih razlik, zaradi katerih je nastala ostra ločnica med slojem bogatašev in deset tisoči ljudi, ki žive v stiskah in pomanjkanju.

Predsednik države Milan Kučan se v zadnjih mesecih svojega mandata bolj kot kdaj prej udeležuje raznih slovesnosti, zasedanj, zborovanj in drugih javnih prireditev oz. manifestacij ter na njih razlaga svoje poglede na stanje in naloge v družbi. Pri tem se je konkretno opredelil zgolj za nujnost članstva Slovenije v obeh velikih mednarodnih povezavah, EU in v zvezi NATO, javnosti pa še ni sporočil, koga od možnih kandidatov za novega predsednika države podpira, in tega s čim se bo po prenehanju svojega mandata ukvarjal. Dejal je sicer, da se politiki nikoli ne upokojijo, kar daje slutiti, da bo nemara tudi kot zasebnik ostal prisoten v javnem življenju.

V Sloveniji je doslej sedem kandidatov razglasilo svoj namen, da bodo sodelovali v tekmi za izvolitev novega državnega poglavarja. Svoja kandidata naj bi v kratkem določila tudi Združena lista socialnih demokratov in nemara Demokratična stranka upokojencev. Tisti, ki bodo kandidirali s pomočjo političnih strank ali poslancev, bodo lahko brez posebnih težav izpolnili pogoje, ki jih za uvrstitev na listo kandidatov določa zakon. Za tak način sta se odločila dr. Janez Drnovšek in Zmago Jelinčič, ki bosta torej kandidirala s pomočjo svojih strank oziroma poslancev v državnem zboru. Drugi možni kandidati za novega predsednika države so se odločili, da bodo kandidirali s pomočjo volivcev. Vsak mora zbrati pet tisoč glasov podpore. Po mnenju političnih in strankarskih opazovalcev jih bosta lahko brez večjih težav zbrala neodvisna možna kandidata Barbara Brezigar in France Arhar. Težje pa bodo najbrž podpise volivcev pridobili trije možni kandidati, ker so v javnosti premalo znani. To so predsednik Lige za Slovenijo Tomaž Rozman, Marko Kožar, kandidat t.i. Domoljubne liste neodvisnih občanov Velikih Lašč (na Dolenjskem) in Štefan Hudobivnik, podjetnik iz Nakla na Gorenjskem. Vsi zatrjujejo, da bodo kandidaturo za najvišji položaj v državi podprli s podpisi 5.000 volivcev. Računajo pa tudi na podporo posameznih okolij v nekaterih strankah. Pri tem je posebno izviren in aktiven Štefan Hudobivnik, ki dokazuje, da je sedanji obrazec zbiranja glasov podpore kandidatom za predsednika neustaven in nezakonit. Obrazec namreč ne vsebuje imena kandidata, to pa omogoča manipulacije in trgovanje s podpisi volivcev med kandidati, o čemer se je prepričal tudi sam, ko je pred predsedniškimi volitvami leta 1997 zbral okrog 2.500 podpisov podpore. Štefan Hudobivnik je v pismu predsedniku državnega zbora Borutu Pahorju zahteval razrešitev republiške volilne komisije, ustavnemu sodišču pa predlagal, da presodi ustavnost in zakonitost omenjenega obrazca za zbiranje glasov podpore predsedniškim kandidatom.

M.

ZELO ZANIMIVO, IZVIRNO IN BOGATO DOKUMENTIRANO DELO

IZVIRNA KNJIGA O PREGANJANJU SLOVENSKIH ŽELEZNIČARJEV

Prof. Janez Kramar, nedavno umrli zgodovinar in znanstvenik iz Kopra, je napisal, Slovenske železnice pa, izdale knjigo o primorskih in istrskih železničarjih od 1857. do 1947. leta. Gre za obsežno monografijo, ki navaja izredno veliko število dogodkov, pričevanj, imen železničajev, razlag njihovih usod, ki so vtkani v zgodovino Primorske in Istre (vključno s Trstom, Gorico in drugimi območji, ki so zdaj pod Italijo), kot se je oblikovala pod Avstrijo in pozneje režimom italijanskega fašizma. Prav zaradi velike dokumentarne vrednosti pomeni novo delo novost v preučevanju splošne zgodovine našega naroda s podrobnostmi in značilnostmi, ki so bile doslej zvečine neznane.

Pod Avstrijo so oblasti na različne načine in z raznimi pretvezami slovenske železničarje v Trstu, Gorici, na Krasu in sploh na celotnem območju železniškega gospodarstva, nadomeščale z nemškimi, "ker da bodo Avstrijci oziroma Nemci pomagali graditi nemški most od Baltika do Jadrana". Slovenski železničarji so protestirali in branili svoje pravice, denimo, tudi v Gorici, kjer je ime železniške postaje bilo le v nemščini in italijanščini. Politično društvo Edinost je na zborovanju 31. oktobra 1909 v Narodnem domu v Trstu nastopilo proti nameščanju nemškega železniškega osebja. Obstaja vrsta vesti in poročil, po katerih so morali slovenski železničarji opravljati strokovne izpite v nemškem jeziku. Na tržaškem kolodvoru so bili pred začetkom prve svetovne vojne zaposleni skoraj sami Nemci.

Nasilje nad slovenskimi železničarji se je še poglobilo in dobilo nove nasilne oblike, ko sta Primorska in Istra po prvi svetovni vojni prišli pod Italijo. Slovenske železničarje so začeli odpuščati, izganjati v Jugoslavijo, na omenjeno območje pa so začeli prihajati železničarji iz Italije. Oblasti so na primer odredile, da se morajo slovenski železničarji, ki so prebivali v železniških hišah v Trstu in Gorici, takoj izseliti. Brezdomce so enostavno izgnali čez mejo v Jugoslavijo. Slovenske železničarje, tudi čuvaje, na progi Trst-Gorica so vse odpustili; morda jih je ostalo le še pet. Gorico so morali zapustiti slovenski železničarji, ki niso podpisali zaobljube lojalnosti fašistični državi.

Železničarji so bili množično službeno premeščeni v Italijo največ okoli leta 1926. Mnoge so poslali v malarične kraje južne Italije oz. so jih prisilili, da so odpovedali službo in s tem izgubili vse pravice do pokojnine. V arhivih so o tem ohranjeni seznami premeščenih, tudi železničarjev iz Gorice in Štandreža. S premestitvami približno 2.000 primorskih in istrskih železničarjev v Italijo okrog leta 1926 se je pod fašizmom končala sedemdesetletna zgodovina primorskih in istrskih železničarjev. Fašizem je kot totalitarni režim z raznarodovalnimi ukrepi in nasiljem izbrisal z ozemlja Julijske krajine slovenske železničarje. Od vseh slovenskih pokrajin je bilo po letu 1926 le Slovensko primorje z Istro brez slovenskih železničarjev. Železniška direkcija v Trstu je sicer tudi po omenjenem letu sprejemala primorske Slovence v železniško službo, toda le na mesta progovnih delavcev in za nekvalificirana dela. Toda tudi te je premeščala globoko v Italijo. Slovenski železničarji so tudi v najtežjih razmerah ostali narodno zavedni, po kapitulaciji Italije 8. septembra 1943 pa so se posamezniki začeli vračati domov. Vključili so se v osvobodilni boj in v obveščevalno delo ob železniških progah. To je trajalo do združitve Primorske in Istre z matično državo. Naše narodno telo v Italiji pa je zadobilo globoko rano zato, ker se večina železničarjev, ki so bili pod fašizmom premeščeni globlje v Italijo, ni vrnila domov. V desetletjih so si tam ustvarili družine in nove domove, njihovi otroci in vnuki pa po večini ne znajo več slovensko. Ta tema je tako pomembna, da bi zaslužila posebno raziskavo, ki naj bi jo opravili naši zgodovinarji v Ljubljani, Trstu ali v Gorici.

Pisec knjige je gradivo zanjo zbiral skoraj pet let, pri čemer je pregledal tudi vire v centralnem državnem arhivu v Rimu, državnem arhivu in pokrajinskem inštitutu za zgodovino osvobodilnega gibanja v Trstu, Vojnem zgodovinskem inštitutu za zgodovino osvobodilnega gibanja v Trstu, Vojnem zgodovinskem inštitutu v Beogradu in v Pokrajinskem arhivu na Reki. Uporabljal je tudi nad stošestdeset enciklopedij in veliko število drugih publikacij, v nemškem, italijanskem, angleškem in v drugih tujih jezikih.

M.

RAZSTAVA V ŠTANJELU

V razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu so 28. junija odprli razstavo del Vlaste Markočič in Livije Fabjan iz Štanjela in Kobdilja. Na vabilo k ogledu razstave sta zapisali, da sta različni po duši, popolnoma različnih poti, a sta se nekega zimskega večera srečali ob kocki sveže gline. In rodilo se je prijateljstvo, ki je s svojo sporočilnostjo spodbudilo ideje, ki jih Vlasta vpleta v svoja dela, Livija pa je pričela iskati svoje poti pri oblikovanju posod iz terakote. Vlasta Markočič razstavlja barvne linoreze s skupnim naslovom *Sama s sabo, sama s tabo*. Livija Fabjan pa se predstavlja s posodami iz terakote. Razstava del kraških likovnih ustvarjalk bo odprta do 28. avgusta.

POPRAVEK

V prejšnji številki je prišlo v nadnaslovu zapisa našega sodelavca Marjana Drobeža do neljube napake, saj se nam je zapisalo, da naj bi po mnenju Janeza Janše postal novi predsednik slovenske vlade Andrej Rop. Pravilno ime sedanjega ministra Ropa je Anton Rop. Janša je predlagal za predsednika vlade dr. Janeza Potočnika. Bralcem in piscu se za spodrsljaj opravičujemo.

ITALIJANSKO PRAVO

PREKINJENE STANOVANJSKE ODPOVEDI

DAMJAN HLEDE

Stanovanjske odpovedi predstavljajo eno izmed tistih področij, kjer je spor največji in najpogostejši. To je po sebi tudi razumljivo, saj je predmet sporov osnovna življenjska dobrina - stanovanje. Zaradi tega in zato, ker se situacija ne tiče zgolj nekaterih posameznikov, ampak je ponavadi skupna več tisoč ljudem, v te postopke ponavadi poseže tudi zakonodajalec (najprej pride na dan vlada z nujnimi ukrepi, potem pa, če se izoblikuje neko širše soglasje med političnimi silami ter med združenji, ki zastopajo najemnike, in tistimi, ki zastopajo lastnike, poseže še parlament z zakonskim ukrepom).

Tako je bilo tudi v zadnjih letih. Z zakonskim odlokom št. 450 z dne 27. decembra 2001, ki je bil potrjen v zakon z zakonom št. 14 z dne 27. februarja 2002, so bili začasno prekinjeni sodni postopki za izvedbo zapustitve stanovanja vsled stanovanjske odpovedi zaradi zaključka najemniške pogodbe. Sedaj je nov vladni odlok (odlok št. 122 z dne 20. junija 2002) podaljšal rok prekinitve za celo leto, in sicer do 30. junija 2003. Prekinitev pa velja samo v prisotnosti nekaterih zakonsko predvidenih nujnih pogojev, in sicer samo, če je med najemniki nad petinšestdeset let stara oseba ali hudo prizadeta oseba. Poleg tega najemnik ne sme razpolagati z drugim stanovanjem in mora biti v stanju, ki mu z ekonomskega vidika ne dopušča dostopa do najema drugega primernega stanovanja. Prekinitev sodnih postopkov je odrejena samo za t.i. gosto naseljene občine, katerih uradni seznam je vključen v prilogo okrožnice ministrstva za javna dela z dne 23. februarja 2001. Iz prekinitve so izvzeti postopki za zapustitev stanovanja zaradi zamud pri izplačevanju najemnine.

Pogoje za suspenzijo postopka preveri in ugotovi sodnik na najemnikov priziv. Novi odlok vsebuje še eno določilo, ki ščiti lastnika, in sicer uvaja možnost, da na njegovo prošnjo sodnik preveri obstoj zakonskih pogojev za suspenzijo, na katero mora sodnik odgovoriti v roku osmih dni. Proti razsodbi je dana najemniku možnost priziva.

Statistični podatki pravijo, da je družin, ki se jih - z ozirom na predvidene pogoje - ta odlok tiče, več kot šestindvajset tisoč. Poleg omenjenih določil v zvezi z najemi vsebuje zakonski odlok št. 122 odlog še dveh rokov: roka za vstop v veljavo enotnega besedila o gradbeni zakonodaji in enotnega besedila o javnih razlastitvah, ki sta oba sedaj odložena na 1. januar 2003.

SAMATORCA / OBČNI ZBOR ZVEZE NEPOSREDNIH OBDELOVALCEV

ZA KAKOVOST USLUG IN DELOVANJA

Tržaška pokrajinska Zveza neposrednih obdelovalcev (ZNO) gradi svojo prihodnost na trdnih temeljih članstva in na čimbolj kakovostnem nudenju profesionalnih uslug. Preureditev organizacijske strukture in dela jasno deluje v smeri kvalitete vseh storitev, kar tudi žanje veliko odobravanja s strani članstva. Pred dvema letoma je tržaška ZNO sklenila posodobiti celotno delovanje, danes je uspeh na dlani. Navezanost na Zvezo in željo po soudeležbi pri gradnji prihodnosti je bilo zaznati tudi na rednem občnem zboru v ponedeljek, 17. junija, v agriturističnem domačiji Gruden-Žbogar v Samatorci. Potem ko je pokrajinska zveza v tem letu najprej poskrbela za sekcijske občne zbore, je bilo tudi slednje zasedanje volilnega značaja.

Predsednik Zveze Dimitri Žbogar se je v letnem poročilu osredotočil predvsem na novosti s področja uslug, ki jih nudi Zveza, pregledal pa je tudi njeno sindikalno delovanje (iskanje podpor iz Sklada za Trst in Trgovinske zbornice ter zavzemanje za krajevne probleme, med katerimi moramo omeniti sporni urbanistični načrt Devinsko-nabrežinske občine, je še posebno zaposlovalo zvezine urade). Z vidika nudenja uslug pa je predvsem pomembna novica, da je Zelena družba Trst-Gorica začela delovati tudi v Tržaški pokrajini, in to v skladu s Centrom za davčne usluge (CAF) območja Triveneto. Ta center sestavljajo vse deželne Zveze, ki sledijo knjigovodstvu okoli petdeset tisoč kmetij v Trivenetu.

Volitve so potrdile na predsedniškem mestu Dimitrija Žbogarja, odbor pa sestavlja enajst članov: Urizio Paola, predsednik sekcije Dolina-Milje, Albino Giorgi in Giorgio Millo, člana sekcije Dolina-Milje, Giuliano Luccas, predsednik sekcije Trst, Paolo Straniscak in Alessandro Muzina, člana sekcije Trst, Corrado Greco, predsednik sekcije Devin-Nabrežina, Paolo Pernarcich in Fulvio Sardoč, člana sekcije Devin-Nabrežina, Paolo Vodopivec in Irena Briscak, člana sekcije Zgonik-Repentabor. Nadzorni odbor sestavljajo Paolo Gerli, Boris Primosi, Kristina Skerli, Fortunato Stolfa in Gianfranco Tonel. Andrea Radina, Martina Švara, Andrej Kralj, Bruno Tonini in Alessandro Tretjak pa sedijo v razsodišču. Ob koncu sta bila imenovana še predstavnika tržaške Zveze za vsedržavni občni zbor (Giuliano Luccas) in za Deželno zvezo (Giuliano Luccas in Urizio Paola).

MR

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE GORICA / SEJA PREDSEDSTVA

DEJAVNI V GOSPODARSKIH AKTIVNOSTIH OBČINE

V teh dneh se je sestalo predsedstvo Slovenskega Gospodarskega Združenja na svoji redni seji. Sejo je vodil predsednik Vito Primožič, ki je v uvodnem poročilu podal analizo goriških občinskih volitev. V diskusiji je bilo splošno ugotovljeno, da so volilni izidi za Gorico zgodovinski. Priložnost je, da se Gospodarsko združenje še aktivneje vključi v gospodarske aktivnosti goriške občine. Dela in problemov je veliko, od splošnega trgovskega načrta do ureditve mestnega prometa, od ovrednotenja starega mestnega jedra s povezavo z Novo Gorico do čezmejnega sodelovanja oz. Projektov znotraj evropskih programov. Predsedstvo je sklenilo, da zaprosi novega goriškega župana Vittorija Brancatija, da sprejme predstavništvo SGZ-ja.

Letos slavi goriško Gospodarsko združenje 25-letnico obstoja, zato so na seji imenovali komisijo, ki bo skrbela za pripravo vsega potrebnega za slavnostno proslavo, ki bo predvidoma v jeseni. Združenje bo ob tej priložnosti izdalo brošuro, v kateri bo prikazana vsa prehojena pot organiziranega goriškega gospodarstva v tem petindvajsetletnem obdobju.

Na seji je tudi padla odločitev o organiziranju članskega izleta v Ljubljano. Izlet bo v septembru, verjetno v torek, 17. (točen datum in program bomo naknadno sporočili). Na seji je bil tudi govor o skupni komisiji SGZ-SDGZ, katere člane so že imenovali, in se bo zato ta predvidoma sestala v mesecu juliju. Predsednik Primožič je ob tem na kratko poročal o občnem zboru SDGZ-ja, ki je bil pred kratkim na Opčinah pri Trstu.

Na koncu je bil govor o sodelovanju in povezavi med slovenskimi šolami in podjetniki. V ta namen bo Gospodarsko združenje povabilo vse ravnatelje višjih slovenskih šol z Goriškega, Zavod za poklicno izobraževanje in Slovenski sindikat na razgovor o vseh odprtih vprašanjih s tega področja.

AF

EDINI BANČNIK, KI PREDSTAVLJA DEŽELO F-Jk

PRIZNANJE ČEDAJSKI BANKI

Predsednik zavoda Banca di Cividale, Lorenzo Pelizzo, je bil izvoljen v upravni svet vsedržavnega bančnega združenja ABI

Skupščina Vsedržavnega bančnega združenja Italije (A.B.I.) je pred kratkim v Rimu, ob prisotnosti ministra za gospodarstvo Tremontija in guvernerja centralnega zavoda Banca d'Italia Fazija, imenovala člane novega upravnega sveta, ki bodo vodili združenje v naslednjih dveh letih. Dr. Lorenzo Pelizzo, predsednik Čedajske ljudske banke in zavoda Banca di Cividale Spa, je edini predstavnik naše dežele, ki je bil izvoljen v najvišji organ bančnega združenja.

Ugledna naloga, ki je bila poverjena furlanskemu bankirju, je ponovno priznanje odločilne vloge, ki jo krajevne banke imajo v državnem bančnem sistemu. To vlogo je Pelizzo vedno odločno branil in kljuboval pojavu združevanja bank ter vztrajno ščitil samostojnost svoje banke. Čedajska ljudska banka je ostala danes edina banka deželne razsežnosti, ki je v naši deželi popolnoma avtonomna.

Lorenzo Pelizzo zaseda tudi druga pomembna mesta na bančnem in finančnem področju: je član upravnega sveta in izvršnega odbora Vsedržavnega združenja ljudskih bank; upravitelj družbe Finest Spa, kot predstavnik bank-delničarjev; predsednik telefonskega centra Help Phone v S. Giovanni al Natisone (družba je v lasti Deutsche Bank in čedajske banke). V upravnem svetu vsedržavnega bančnega združenja bo Pelizzo zagovarjal stališča krajevnih bank in še posebno ščitil posebnosti ljudskih bank, ki jih danes ogrožajo nekateri zakonski predlogi, ki so v obravnavi Parlamenta.

Kljub raznovrstnim obveznostim na bančnem področju so lansko leto Pelizzu poverili tudi predsedstvo furlanskega filološkega društva. Tudi v tej vlogi si prizadeva, da bi ščitil in spodbujal kulturno dediščino Furlanije, v splošnem družbenem kontekstu, ki teži k prizadevanju posebnosti.

SLOVENIJA

PO SLEDEH KAZNIVIH DEJANJ

UKREPI PROTI PRANJU DENARJA

Direktor urada za preprečevanje pranja denarja pri Ministrstvu za finance, Klaudijo Stroligo, je v pogovoru, objavljenem v Kapitalu, reviji za naložbo denarja, odločno zavrnil namige oz. domneve, da naj bi bila Slovenija pralnica denarja. V sedmih letih delovanja je Urad prejel v obravnavo skupaj 481 zadev, pri katerih so bili podani nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja.

Vrednost takih poslov (transakcij) je samo lansko leto znašala več kot 289 milijonov tolarjev. Med viri umazanega denarja prevladujejo kazniva dejanja prepovedanega prehoda čez državno mejo, davčne utaje - predvsem s strani tujcev, največ Italijanov, zlorabe položaja in goljufije, nedovoljena trgovina z mamili in deloma tudi korupcija. Delež tujcev, ki so udeleženi v kaznivih dejanjih pranja denarja znaša kar 45%.

Oblike in načini pranja denarja pa se tudi v Sloveniji spreminjajo, zatrjuje Klaudijo Stroligo. Prodaja orožja, tihotapstvo z ljudmi, alkohola, cigaret, vse, kar na koncu prinaša gotovino, gre tudi čez Slovenijo. Veliko primerov je povezanih s kaznimivi dejanji, ki so bila storjena v nekdanji Sovjetski zvezi. Prej je denar praviloma samo prehajal (tranzitiral) Slovenijo, zadnje čase pa opažajo, da v Sloveniji tudi ostaja. Ne gre za posamezne primere, ampak za več primerov. "Ne eno ne drugo - torej ne zgolj tranzit, še manj pa to, da umazan denar pri nas ostane - za Slovenijo ni dobro".

Slovenija bi bila zaradi svojega zemljepisnega položaja, spričo odprtosti, vpetosti v mednarodne finančne tokove in zaradi drugih razlogov lahko zlorabljena za pranje denarja. Saj smo majhna država. Zelo lahko je prestopiti mejo, zakriti sledi. Še veliko je kaznivih dejanj, katerih posledica je pridobitev veliko gotovine. Zaradi tega prenos denarja čez mejo v kovčku ni nič posebnega. Pa ne samo v Sloveniji, temveč tudi v drugih državah. Toda Urad za preprečevanje pranja denarja, banke, finančne ustanove in tudi organi odkrivanja (policija) preprečujejo, da bi Slovenijo v večjem obsegu zlorabili za pranje denarja. Klaudijo Stroligo je prepričan, "da bi v primeru, da bi se to vendarle zgodila, to pravočasno zaznali in bili sposobni ustrezno posredovati". Dodal je, "da Slovenci raje perejo denar v tujini kot doma". Zanimiva je opredelitev, nekakšna definicija pranja denarja. V bistvu gre za to, da nekdo z uporabo določenih tehnik, denar, ki je pridobljen s predhodnimi kaznivimi dejanji, poskuša skriti. Prvič poskuša prikriti, da je denar umazan, in drugič poskuša skriti storilca tistega predhodnega kaznivega dejanja. Običajno govorimo o pranju denarja v treh fazah: predpranju, pranju in sušenju. Cilj predpranja je na primer, da denar, pridobljen z nekim kaznivim dejanjem (npr. rop, zloraba položaja ali dana podkupnina), čimprej zamenja obliko. Če je bil denar v gotovini, da se ga npr. spremeni v knjižno obliko, ali pa preseli v drugo državo, ker je spremljanje gotovine v drugih državah veliko težje. Nekatere države, med njimi Slovenija, izvajajo načela, da o pranju denarja lahko govorimo vedno, kadar gre za denar, ki izvira iz kateregakoli kaznivega dejanja. Mora pa biti prisoten element skrivanja tega denarja. V Sloveniji so v boju zoper pranje denarja zelo odločni in dosledni, zatrjuje direktor urada za preprečevanje pranja denarja pri Ministrstvu za finance, Klaudijo Stroligo. "Ves denar, ki je sumljiv, gre v dodatni nadzor".

M.

V KROMBERKU

MEDICINSKI CENTER VID

V Kromberku pri Novi Gorici so 28. junija odprli Medicinski center Vid, najsodobnejši zdravstveni zavod za zdravljenje vida v Sloveniji, last dr. Francija Šalamuna. Kot poroča Agencija Kras, je dr. Šalamun vrhunski slovenski očesni strokovnjak. Objekt se razteza na površini nad 3 tisoč m², od tega bo 80% prostorov namenjenih okoulistiki. Sicer pa Medicinski center združuje specialistične ambulante raznih strok, lekarno, laboratorij, optiko ter operacijski blok s tremi operacijskimi dvoranami. V njem bo tudi lepotilni salon s kirurgijo za ženske. V medicinskem centru bo zaposlenih okrog 40 zdravnikov, medicinskih sester in drugega osebja. Imajo pet apartmajev, namenjenih okrevanju pacientov po operacijah. Med snovalci arhitekture sta bila tudi akademski kipar Marko Pogačnik iz Šempasa in dr. Ana Kučan, univerzitetna diplomirana inženirka krajinske arhitekture. Lastnik medicinskega centra Vid v Kromberku je na srečanju s časnikarji pred otvoritveno slovesnostjo povedal, da zdravniki pri njih nikoli ne bodo stavkali, s čimer odpade vsaka negotovost glede sprejema, pregleda in morebitnih operacij na očeh. Dr. Franci Šalamun je tudi povedal, da vsako leto opravi okrog tisoč operacij na očeh. Sprejemi bodo namenjeni samoplačnikov kot tudi zavarovancem zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji.

M.

KONEC SVETOVNEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

RITEM SAMBE PONOVNO ZAVLADAL NA NOGOMETNIH IGRIŠČIH

ANDREJ ČERNIC

Dostojni zaključek "nedostojnega" svetovnega prvenstva?

Po zadnjem žvižgu sodnika Colline so se brazilske ulice spre+menile v neskončno zelenorumeno kačo, ki se je vihravo vila po celotni državi in zajela vsa mesta in vse vasi. Zmagoslavje kariok so v domovini praznovali kot državni praznik, primerljiv z vsakoletnim pustom v Rio de Janeiru. Nogomet je v Braziliji, prav tako kot v Italiji, več kot šport: postal je del folklore, vsakdanji kruh vsakega povprečnega človeka in izredno donosno izvozno blago.

Cafu je v japonski noči 30. junija kot peti kapetan brazilske *selecao* lahko ponosno dvignil najžlahtnejši nogometni pokal kvišku. Romin bočni branilec je postavil še poseben osebni rekord: postal je namreč edini nogometaš v zgodovini nogometa, ki se je udeležil treh zaporednih finalov svetovnega prvenstva. Tekma med Brazilijo in Nemčijo je poleg tega zbiralcem statistik postregla z velikim številom zanimivih podatkov. *Karioke* in *panzerji* se na dosedanjih svetovnih prvenstvih niso še nikoli srečali, kljub temu da so pred letošnjim svetovnim prvenstvom bili prvi s štirimi naslovi najzmagovitejša reprezentanca, drugi pa so SP osvojili trikrat. Na vseh povojnih finalih je bila vedno prisotna ena od obeh ekip: edina izjema je SP v Argentini leta 1978, na katerem sta za naslov igrali domača belomodra reprezentanca in

Cruyffova Nizozemska. Tretja posebnost letošnjega sklepnega obračuna se skriva v številu zaporednih finalnih srečanj, ki sta jih odigrali obe ekipi. Nemška in brazilska sta edini reprezentanci, ki sta nastopali na treh zaporednih finalih svetovnega prvenstva. Nemci so to dosegli na SP-jih leta 1982, 1986 in 1990, Brazilci pa leta 1994, 1998 in 2002.

Za letošnje finalno srečanje je vladalo veliko pričakovanje, predvsem zaradi nizke kakovostne ravni dotedanjih tekem in številnih sodniških napak, ki so izvedbo celotnega tekmovanja spravile v zelo slabo luč pred očmi svetovne javnosti. Mnogi so se veselili izpada Južne Koreje v polfinalu, saj so v njej videli vzrok vsega slabega na letošnjem SP-ju. "Protikorejcem" je pomenil dvoboj med Brazilijo in Nemčijo jamstvo za čisti nogometni špektakel, v katerem naj bi sodniške odločitve ne favorizirale enega ali drugega tekmeca. Italijani so izjemnega garanta za pravično sojenje videli v "svojem" sodniku Collini. Mediji so ga med svetovnim prvenstvom hvalili na vse pretege, čeprav so ga še pred dobrimi tremi meseci močno kritizirali zaradi dveh sporno dosojenih enajstmetrovk na tekmi Roma-Venezia.

Ronaldov labodji spev podaril Braziliji peti naslov

Brazilija se je v Yokohami, prizorišču zadnjega dejanja japonsko-korejske nogometne nadaljevanke, ki nas je spremljala čez cel junij, predstavila s popolno ekipo. Vrata je branil vratar Marcos, pred njim so bili branilci Lucio, Roque Junior in Edmilson, v vezni vrsti so zaigrali od desne proti levi Cafu, Kleberson, Gilberto Silva in Roberto Carlos, udarno trojico brazilskega napada so sestavljali trije R-ji: Ronaldinho, Rivaldo in Ronaldo. Šibka točka Scolarijeve izbrane vrste je bila obramba, ki je z naivnimi napakami (zadetek Angleža Micheala Owena v četrtfinalni tekmi) večkrat privedla vse brazilske nogometne navdušence na rob živčnega zloma. Poleg tega je bilo opaziti, da se branilci v vrstah zelenorumenih zelo radi sami podajajo v nevarne protinapade in tako povzročajo velike vrzeli pred svojimi vrati. Med SP-jem je selektor Scolari najbolj spreminjal sestavo vezne vrste: poleg nedotakljivih Cafuja in Roberta Carlosa sta bila v začetni postavi najprej Emerson in Juninho. Dan pred prvo tekmo se je poškodoval Emerson, ki ga je zamenjal Gilberto Silva. Mesto Juninha, ki se ni posebej izkazal, pa je prevzel Kleberson. Pravo gonilo celotne *Selecao* pa je bil kot navadno napad. Brazilija je bila na letošnjem tekmovanju ekipa, ki je zadela največ golov. Ronaldo je osvojil naslov najboljšega strelca prvenstva (8 zadetkov), drugo mesto na tej posebni lestvici je zasedel njegov reprezentančni kolega Rivaldo (5 zadetkov), vsi trije napadalci (Ronaldo, Rivaldo in Ronaldinho) pa so skupaj dosegli kar 15 golov. Letošnji brazilski napadalni trojček v mnogočem spominja na najslavnejšo napadalno trojico v zgodovini nogometa Didi-Vava-Pele, ki je leta 1958 Braziliji prinesla prvo zmagoslavje na svetovni ravni.

Brez dvoma je največje presenečenje svojim navijačem pripravil Interjev Fenomen Ronaldo, ki se je po dolgi poškodbi vrnil na svetovno prizorišče kot nogometni "kralj". Po nesrečni

finalni tekmi leta 1998 na *Saint Denisu* in po dvakratnem pretrganju kolenskih vezi, si je le malokdo upal staviti na Ronaldovo vrnitev na nogometna igrišča. V Koreji in na Japonskem je Ronnie dokončno utišal vse svoje kritike z nekaj izvrstnimi predstavami (obe tekmi proti Turčiji in tekma proti Portoriku) in z dvema odločilnima zadetkoma proti Nemcem. O njem se ponovno govori samo v superlativih. Na letošnjem SP-ju je dosegel osem zadetkov in se, upoštevajoč štiri zadetke iz prejšnjega svetovnega prvenstva, postavil ob bok samemu Peleju v lestvici najboljših zelenorumenih strelcev na zaključnih fazah najpomembnejšega nogometnega tekmovanja.

Nemci uspešni v "Misiji nemogoče", a neuspešni proti Fenomenu

Nemci so s svojo uvrstitvijo na letošnjem SP-ju presegli vsa pričakovanja. Pred 31. majem so jim mnogi napovedovali takojšen izpad. Z zelo disciplinirano igro in včasih s kančkom sreče so se Nemci prebijali iz kroga v krog in premagovali vse nasprotnike, ki so se jim postavili po robu. Pri tem pa jim je bila vedno naklonjena dobrohotna usoda: z izjemo finalne tekme se *panzerji* niso nikoli pomerili s tehnično dobro podkovanimi nasprotniki. S težavo so v osmini finala odpravili Paragvajce (odločilni zadetek Neuvilla je padel v 88. minuti), s sodnikovo pomočjo (spregledana enajstmetrovka v korist Američanov) so v četrtfinalu premagali ZDA, odpor trdožilavih Korejcev pa so v polfinalu strli šele v 85. minuti s "srečnim" golom Michaela Ballacka. Kljub temu da so Nemci uspeli v *Misiji nemogoče*, t.j. premagati domačine (Korejce) pred njihovimi navijači, so morali v finalu priznati premoč Ronalda in soigralcev.

Trener Voeller je nogometaše razporedil na igrišču s postavitvijo 3-5-2. Obramba, ki je bila po mnenju mnogih najšibkejša točka ekipe, se je v resnici pokazala kot nerešljiva uganka za nasprotnikove napadalce. Mladi Metzfelder je bil imenovan za enega izmed najučinkovitejših branilcev tekmovanja. Nemška obrambna vrsta je bila najboljša med vsemi nastopajočimi, saj je prejela le tri zadetke. Navsezadnje je Voeller lahko računal tudi na trenutno najmočnejšega vratarja na svetu, Oliverja Kahna, ki je

svoje soigralce večkrat rešil iz zagate, predvsem še v polfinalni tekmi proti Korejcem. Edino napako je vratar Bayerna iz Münchna zagrešil v finalu, ko je po slabem posredovanju omogočil Ronaldu, da doseže prvi zadetek. V standardno vezno vrsto je nemški selektor uvrstil Fringsa, Hammana, Schneiderja, Ballacka in Bodeja. Ballack, prvi zvezdnik ekipe, je moral povezovati sredinske igralce z napadom. Svojo nalogo je opravil izvrstno in bil tudi sam večkrat zelo nevaren za nasprotnikovega vratarja. Z izredno pomembnimi zadetki je v četrtfinalu izločil ZDA, v polfinalu pa Južno Korejo. Proti slednji si je naivno prislužil rumeni karton in se moral zaradi diskvalifikacije odpovedati nastopanju na najpomembnejši tekmi leta. Njegova odsotnost se je še kako poznala. Nemški napadalec Miroslav Klose je namreč, potem ko je zadel petkrat v polno v prvih treh tekmah, nanizal več slabih nastopov brez zadetkov.

Boj med titani

Sklepno tekmo japonsko-korejskega svetovnega prvenstva je boljše začela Nemčija. Z zelo disciplinirano igro je bila uspešnejša v gradenju igre, očiten pa je bil slab dan bomberja Kloseja, ki v drugem delu tekmovanja ni zadel niti enkrat. Nemčija je bila posebej učinkovita na desnem boku. S svojimi prodori je Brazilce, posebej še branilca Roqueja Juniorja, večkrat spravljal v težave Oliver Neuville. Slednji je odigral zelo dobro ne samo v napadu, ampak tudi v obrambi. Pogosto se je vračal na svojo polovico igrišča in sam skušal odvzeti usnje kariokam, ki so ogrožali Kahnova vrata. Po petnajsti minuti prvega polčasa so se prebudili tudi Ronaldo in soigralci. Napade so sicer izvajali le občasno, a vsak njihov strel na vrata je bil izredno nevaren. Kahn je le s težavo zadrževal brazilske napadalce. Okoli dvajsete minute je nemška vrata začel oblegati Ronaldo predvsem po izvrstnih predložkih Ronaldinha. Fenomen je najprej žogo slabo preusmeril mimo vrat. Nemška obramba ni bila tako trdna kot na prvih tekmah. Brazilci so vse pogosteje prihajali do zaključnih strelov, ne da bi pri tem prikazali kdove kako atraktivne igre. Ronaldo se je v prvem polčasu še dvakrat znašel sam pred Kahnom, nemški vratar pa je bil v obeh primerih uspešnejši. Nemška vrata so se po prvem polčasu zdela začarana. Tudi Kleberson je poskusil s streli izven kazenskega prostora. V 40. minuti je tako zadel prečko. Ne glede na vse to pa si je Nemčija popolnoma zaslužila izenačen izid, saj je glede na predvajano igro bila boljši nasprotnik od Scolarijevih varovancev.

Drugi polčas je Nemčija ponovno začela zelo napadalno. Jeremies in Schneider sta s preigravanji spravljala ob živce Lucia, Roqueja Juniorja in Edmilsona. Vsa Brazilija je zatrepetala, ko je Neuville s kazenskim strelom, izvedenim v slogu Roberta Carlosa, zatresel vratnico levo od vratarja Marcosa. Zgledalo je, da so karioke brez idej, začeli so se porajati spomini na *Saint Denis* in na hud poraz proti Francozom izpred štirih let. Napadi so bili prepuščeni soloakcijam posameznikov. V 67. minuti so Brazilci bili deležni neverjetnega darila. Ravno v trenutku, ko so ponovno začeli igrati nekoliko aktivneje, jim je nepremagljivi Kahn na srebrnem pladnju podaril prvi zadetek. Nemški vratar ni zadržal Rivaldovega strela. Odbita žoga se je zakotalila do Ronalda, ki je usnje samo še pospremil v mrežo. Brazilcem je to močno olajšalo pot do zmage. Nemci so sicer poskušali še naprej napadati, njihovi poskusi pa so bili vse bolj neorganizirani. Pravih priložnosti si tako niso več ustvarili. Ko je Ronaldo v 80. minuti po lepi akciji, v kateri sta sodelovala še Kleberson in Rivaldo, dosegel še drugi zadetek, se je tekma dokončno odločila v korist zelenorumenih. Ronaldo je z osmimi zadetki na SP-ju in z

dvema v finalni tekmi postal prvi kandidat za osvojitev letošnje Zlate žoge, Brazilci pa so ponovno dokazali svetu, da so še vedno oni najkakovostnejši "žogobrcarji" na svetu.

Končni obračun SP-ja

Letošnje svetovno prvenstvo je bilo brez dvoma zelo nenavadno. Vsem bo ostalo v spominu kot SP nepravičnih sojenj in tretjerazrednih sodnikov. Italijani bodo v arhiv zgodovinskih neuspehov imenu Severnokorejca Pak do Ika dodali Ekvadorca Byrona Morena. V Sloveniji pa si bodo po zgodovinskem dosežku, uvrstitvi na tekmovanje v Južno Korejo, še dolgo lizali rane zaradi muhavosti in neenotnosti v slačilnici. Navsezadnje pa, kljub vsem presenečenjem, kljub čudovitim predstavam Senegala in Turčije, kljub neverjetnim padcem nekaterih nogometnih velesil (Francija, Argentina, Italija), je tekmovanje v Južni Koreji in na Japonskem ponovno potrdilo premoč Brazilcev v najpopularnejšem športu na svetu.

PODJETJE PROMOTUR SPOROČA IN VABI

PRENOVLJEN HOTEL NA SV. VIŠARJAH

Na Svetih Višarjah so se končno zaključila prenovitvena dela, s katerimi se žabniška župnija ukvarja že tri leta. Zadnje poglavje pa je gotovo najbolj odmevno, saj so prejšnjo nedeljo, ob prisotnosti videmskega nadškofa, Pietra Brolla, slovesno otvorili in blagoslovili prenovljen Hotel Almrausch (Rododendron). Struktura, ki jo sestavljata dve stavbi, nudi 24 udobnih sob s kopalnico. Vsega skupaj je na razpolago nad 50 ležišč, ki so še kako dobrodošla na Sv. Višarjah, seveda pa tudi restavracija in nekaj skupnih prostorov. Hotel bo upravljala družina iz Žabnic, ki že vrsto let uspešno upravlja tudi Hotel Spartiacque v dolini.

Gospod nadškof je poudaril pomembnost nove infrastrukture, zahvalil pa se je vsem, ki so pripomogli, da so se dela uspešno zaključila, v prvi vrsti deželi Furlaniji-Julijski krajini (prisotna sta bila dr. Papais in dr. Viola), ki je vskočila v finansiranje del, potem ko je potekel rok za črpanje sredstev iz fonda za Jubilejno Leto 2000. Podobne misli je izrazil tudi trbiški župan Franco Baritussio, ki je žaželel dosti uspehov novim upraviteljem, istočasno pa poudaril tudi načrte občinske uprave, ki bo v kratkem začela z gradnjo novega vodovoda na Višarjah.

Poleg omenjenega hotela ima na razpolago župnija še dom Al Convento, ki ga še vedno upravlja domačin Jure Prešeren in kjer se prav v teh dneh zaključuje manjša prenova prostorov, kjer sta bili kuhinja in restavracija.

Dom Al Convento ima na razpolago približno petindvajset ležišč, prenovljeno župnišče pa nadaljnjih dvajset, tako da znaša kapaciteta na vrhu Sv. Višarij že nad 100 postelj.

Obeti za letošnjo sezono na Svetih Višarjah (kamor vozi nova kabinska žičnica iz Žabnic) so vsekakor pozitivni, saj se pripravlja kar nekaj pomembnih dogodkov: **4. avgusta** Srečanje Treh Slovenij, **17. avgusta** Romanje Treh Dežel (ljubljanske, videmske in krške škofije), **25. avgusta** proslava 50. obletnice prvega tabora Slovenske Zamejske Skavtske Organizacije, ter **22. septembra** srečanje slovenskih pevskih zborov.

PREJELI SMO

ALI ŠE OBSTAJA POJEM BITI KOLON?

Pred dobrima dvema mesecema sem zaznal v lokalnem časopisju, da bo vsedržavna televizijska postaja Rai snemala znani opoldanski nedeljski program *Linea verde* prav v našem okolišu, in sicer v Števerjanu. Ta novica je vzbudila v meni precej zanimanja. V letošnji marčni številki *Števerjanskega vestnika* je bila ta novica tudi objavljena. Osebno sem si pričakoval dobro dokumentirano oddajo, saj je časnikar Fabrizio del Noce, ki oddajo vodi, zelo dosledna, pogumna ter razgledana oseba. Kratko naj bi posredovali po televiziji v nedeljo, 14. aprila, prav na dan Vinitalyja, svetovno znanega vinskega sejma. Oddajo pa je prvi program v resnici vrtel šele 12. maja t.l. Komu ali čemu pripisati ta spodrsljaj? Ne vemo!

Celoten prispevek, ki je trajal le nekaj minut, so že snemali v petek, 21. marca t.l. Poleg ostalih uglednih gostov so bili povabljeni tudi števerjanski kmetje, ki pa z razliko od prejšnjih, niso prišli do besede in tudi posneli jih niso. Predstavnih mož naše vasi ni bilo ne slišati ne videti. Program ni števerjanskim kmetom, a tudi ostalim delavnim vaškim silam, obrtnikom in gostincem ter vasi nasploh, posvetil niti košček prostora. Iz člankov, ki sem jih predhodno bral v časopisju, sem pričakoval, da bo predstavljena tipičnost naše vasi oz. da bodo o vasi in njeni tipičnosti spregovorili domačini, ki tu žive in realnost obvladajo. To se ni zgodilo!

Nimam nič kaj osebnega proti povabljenim govornikom, ki jih ne poznam, saj so se predstavili gledalcem naštudirano, postavno in naredili lepo figuro; tudi reklamo so si napravili. Med oddajo pa bi najraje preslišal napoved, da živijo v Števerjanu italijansko govoreči prebivalci, kar je dobro podčrtal, in slovensko govoreči v sozvočju. V sozvočju že, a mislim, da je ta košček zemlje predvsem slovenski. Očitno mi Slovenci moramo stati v ozadju, mi Slovenci na tem koncu polotoka za večinski narod ne obstajamo in tudi za nekatere naše sosede italijanske narodnosti nismo vredni javne pozornosti.

Popolnoma različno razmerje se je pojavilo v sličnih oddaji, ko je bil govor o Poadižju in je bila oddaja dobesedno posvečena tam živeči nemški skupnosti. Morda oni niso istotako italijanski državljani kot mi? Ostal sem razočaran, ker razen dveh fotografij golih vinogradov, posnetih s helikopterja, niso o Števerjanu pokazali ničesar drugega. Ali je to prav!

Veliko se govori o italijanskih medijih in o njihovem "pluralizmu informacij". Čeprav se je zamenjalo vodstvo Raia, ostajajo "pluralistične informacije" le pisani balončki... (ki zelo radi počijo!).

MARJAN DRUFOVKA

MLADINSKI PEVSKI ZBOR VRH SV. MIHAELA

"PREZZEMOLO" JE PUSTIL NEPOZABNO SLED

Mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela (**arhivski posnetek**) je organiziral izlet v Verono, na odkritje zabavišča Gardaland. Tako smo se 24. t.m. otroci Mlpz Vrh sv. Mihaela z ostalimi udeleženci izleta veselo odpravili na pot proti Gardalandu. V avtobusu smo se vsi skupaj zabavali in peli, a tudi se sprostili, saj smo gledali tudi zanimive videokasete. Mlpz je organiziral tudi srečolov, ki je lepo in smešno nagradil mnoge udeležence. Približno ob 13. uri smo dospeli do cilja. Ko smo nestrpno čakali na vstopnice, so nekateri starši razdelili malico za vso skupino. Kmalu smo vsi imeli vstopnice v rokah in smo se lahko končno prepustili lepotam zabavišča in uživali zabavne vrtiljake. Vsak vrtiljak je imel pred seboj skoraj neskončno vrsto. Na srečo je proti dolgočasju igrala Gardalandska popevka. Spevna pesmica je odmevala res pri vsakem vrtiljaku, tako da so jo vsi peli.

Posebno nas je prevzel vrtiljak Mad Hause, ki je bil zgrajen pred kratkim pod Prezzemolovo hišo. Prezzemolo je "mascotte" Gardalanda. Privlačna atrakcija je bil tudi defile vseh Gardalandovih junakov, ki se je zvrstil ob 22.30, ko so namreč zapirali park.

Ob 23. uri smo se zato izmučeni, a veseli zbrali pred avtobusom in odpotovali domov. Vožnja se je zdela mnogo daljša in smo si zato privoščili "prijetno in sladko" spanje. Pozno v noč smo se vrnili domov in ob poslovitvi smo si obljubili, da se bomo zopet tako zabavali ob kresovanju, ki se je zvrstil naslednji večer. In res je bilo tako!!!

Proti večeru smo se vsi dobili na Largi, na Vrhu sv. Mihaela in prižgali kres sv. Ivana. Otroci smo se pomerili v vlečenju vrvi in izvedli razne družabne igre.

Veseli družbi se je pridružil harmonikar Štefan tako, da smo vsi skupaj zaplesali in zapeli okrog žarečega kresa. Ob prijetni družbi smo se posladkali ob zakuski, ki jo je pripravil Mlpz Vrh sv. Mihaela. Da bi ogenj ne ušel, sta ves čas skrbno pazila člana civilne zaščite, Boris in Orlando. Čeprav nam je nagajalo vreme, je bilo kljub vsemu lepo, ker smo peli in skakali pozno v noč.

KARMEN, LUCA, TJAŠA, CHRISTINE, NIKA, GRETA, MARTA IN TATJANA

Duhovniki nudijo pomoč vsem.
Pomagaj vsem duhovnikom.

38.000 škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij v župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov. Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, posebno tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Če želiš vedeti, kako lahko prispevaš svoj dar, kliči brezplačno številko Numero Verde 800.01.01.01

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:
- poštni tekoči račun st. 57803009
- kreditna kartica: s kartico CartaSì in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.sovvenire.it
- bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka. Za dodatna pojasnila glede omenjenih načinov kliči brezplačno informativno številko 800.01.01.01.
Izberi način, ki ti najbolj ustreza. Zahvaljujemo se ti za prispevek.

Darovi za vzdrževanje duhovnikov.
Podpora številnim za dobro vseh.

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana